

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

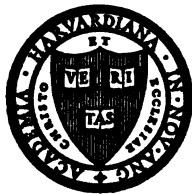
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

SCHOOL BOOKS,
PUBLISHED BY SIMPKIN, MARSHALL, & CO.,
STATIONERS' HALL COURT, LONDON.

Allison's (Miss M. A.) First Lessons in English
 Grammar. With Questions. 12th edit. 18mo. 9d. sewed; 1s. cloth.
 Allison's (Miss M. A.) Child's French Friend;
 Being Grammar, Exercises, and Vocabulary. 12th edit. 18mo. 2s. cloth.

**Harvard College
 Library**

By Exchange

By Duncan; Index by Christison. New edit. With Maps, 12mo. 4s. roan.
 Cæsar de Bello Civili. Reprinted from the above.
 For the Use of Students. 12mo. 1s. 6d. sewed.
 Carey's Latin Versification Simplified;
 5th edition. 12mo. 2s. cloth.
 Ciceroni
 Ex Ore

18mo. 1s. 6d. cloth.

Cobbin's Grammatical and Pronouncing Spelling Book. 14th edition, with a fine Frontispiece, 12mo. 1s. 6d. cloth.

Cobbin's Classical English Vocabulary ;
With the Etymology and Pronunciation, 6th edit. 12mo. 3s. roan.

Cobbin's Instructive Reader :
With Cuts on an original Plan, & Questions. 8th ed. 12mo. 2s. 6d. roan.

Comstock's System of Natural Philosophy ; by Lees.
With Woodcuts. Carefully revised. New Edition, 18mo. 3s. 6d. roan.

Crabb's English Synonymes Explained ;
With an Index to the words. New edition, 8vo. 15s. cloth.

Crombie's Etymology and Syntax
of the English Language. 9th edit. Cr. 8vo. 7s. 6d. cloth.

Crombie's Gymnasium,
Sive Symbola Critica. Abridged by the Author. 8th edit. 12mo. 6s. cl.

Edwards' Accented Eton Latin Grammar,
new edition, revised and corrected, 12mo. 2s. 6d. cloth.

Edwards' Eton Latin Accidence,
With the Stress and Quantities. 17th edit. 12mo. 1s. cloth.

Edwards' Latin Delectus ;
Or, First Lessons in Construing. 18th edit. 12mo. 2s. 6d. cloth.

Edwards' Sententiæ Selectæ :
Third Edition, 12mo. 2s. 6d. cloth.

Edwards' Exempla Græca Minora ;
With an English & Greek Vocabulary. 2nd. edit. 12mo. 2s. 6d. cloth.

Edwards' Greek Delectus ;
First Lessons in Greek Construing. 6th edit. 12mo. 3s. 6d. cloth.

Eton Greek Grammar ; literally translated
into English, by the Rev. H. J. Tayler, B.D. with Notes. 12mo. 4s. cl.

Glasgow Infant School Magazine (The). 2 vols.
18mo. 3s. each, cloth (sold separately).

Goodacre's Arithmetic ; by Maynard ;
Adapted to different Classes of Learners. 10th Edition, 12mo. 4s. roan.

Grandineau's Conversations Familières :
For the use of Young Ladies. New Edition. 12mo. 3s. cloth.

Greig's Young Ladies' New Guide to Arithmetic ;
Revised and corrected by J. Reynolds. Roy. 18mo. 2s. cloth.

Guy's (Joseph) New British Primer ;
30th edition, 18mo. 6d. half-bound.

Guy's (Joseph) New British Spelling Book ;
With Cuts after Harvey. New edition, 12mo. 1s. 6d. cloth.

Guy's (Joseph) New British Expositor ;
16th edition, 12mo. 1s. 6d. cloth.

Guy's (Joseph) New British Reader ;
18th edition, 12mo. 3s. 6d. roan.

Guy's (Joseph) School Geography,
Seven Maps. 27th edition ; royal 18mo. 3s. red sheep.

EducT20918.63,465

3 2044 102 875 580

THE
LATIN READER,

First Part.

BY

FREDERICK JACOBS,

PROFESSOR OF ANCIENT LITERATURE AT GOTHA: EDITOR OF
THE GREEK ANTHOLOGY, ETC.

WITH EXPLANATORY NOTES.

NINETEENTH EDITION.

LONDON:
SIMPKIN, MARSHALL, AND CO.,
STATIONERS'-HALL COURT.

1863.

✓ Educat 20918.63.465

HARVARD COLLEGE LIBRARY
BY EXCHANGE FROM
NEW YORK STATE LIBRARY
FEB 27 1933

Also may be had of the Publishers,

PROFESSOR JACOBS' LATIN READER,

PART II.

Selections from the Works of CICERO, LIVY, NEPOS, JUSTIN, and others, by which the Pupil is at once introduced to the fine passages and pure writers of antiquity, without encountering difficulties beyond his strength, with Notes (where essential). 12mo. 3s. cloth.

LONDON: PRINTED BY W. CLOWES AND SONS, STAMFORD STREET.

ADVERTISEMENT TO THE LONDON EDITION.

THE known talents of Professor JACOBS as a scholar, and the high rank he holds as a critic, will not only be a sufficient apology for the appearance of the following work in this country, but also its best recommendation.

It is neither our wish nor intention to draw any invidious comparison between the book with which we now present the British public, and any other book of a similar kind, which may, at this time, be in general or partial use: on the contrary, we are desirous that every production, deserving of estimation, should have due consideration and encouragement. We, therefore, add the LATIN READER to our list of school books, chiefly in the hope of affording more ample scope for choice, to gentlemen engaged in educating the young, and of conferring a very acceptable service on the young themselves, by furnishing them with a much admired compilation of classical beauties, selected with great learning and taste, fraught with most useful instruction, engagingly

and agreeably conveyed, peculiarly adapted to the capacity of youth, and perfectly free from every thing contaminating to the morals.

THE WORK CONTAINS

	PAGE
Exercises in the Declensions of Nouns.....	v
————— Conjugations of Verbs.....	vi
————— Single sentences.....	1
————— Compound sentences	5
The best of Æsop's Fables.....	10
Sentences descriptive of Ancient Mythology	23
Anecdotes of Eminent Persons.....	31
Outlines of Roman History.....	42
Ancient Geography and the Nations of Antiquity	68
A Clavis, superseding the necessity of a Dictionary.....	91
A list of Abbreviations of Roman Names.....	134

Thus have we briefly enumerated the contents of this little work; and we doubt not but many grown persons, renewing their acquaintance with the Latin language, will, as well as the youth of both sexes, find in it a truly valuable acquisition.

INTRODUCTORY LESSONS.

Exercises in the Declensions and Genders.

Agricola laboriosus.

Puer stultus.

Vir doctus.

Filius pius.

Pater bonus.

Nepos parvus.

Rex potens.

Boreas rigidus.

Alexander magnus.

Fructus maturus.

Filia cara.

Epirus bellicosa.

Mater benigna.

Facies pulchra.

Spes ultima.

Apis sedula.

Lex divina.

Aurum pretiosum.

Acetum acre.

Mare salsum.

Nomen proprium.

Cornu curvum.

Tonitru terribile.

Pavo superbus.

Sensus mirabilis.

Lingua Latina.

Glacies lubrica.

Caput humanum.

Scythia barbarus.

Æneas pius.

Ager fertilis.

Asinus ignavus.

Æstas calida.

Exercises in the Declensions, Genders, and Genitive.

Fons aquæ.
 Splendor lunæ.
 Vox lusciniæ.
 Pelles bestiarum.
 Ova gallinarum.

Ripa fluvii.
 Ungula equi.
 Aures asini.
 Plantæ hortorum.
 Numerus annorum.
 Turris templi.
 Pondus auri.
 Syllabæ verborum.

Ratio hominis.
 Juba leonis.
 Rostrum elephantis.
 Æstus solis
 Fides canum.
 Pinnæ piscium.
 Silvæ montium.
 Varietas colorum.
 Præmium virtutis.
 Gaudium juventutis.

Umbra arboris.
 Cantus avium.
 Mel apium.
 Arēna maris.
 Viölæ veris.
 Pisces fluminum.
 Multitudo siderum.

Dies adventus.
 Rotæ currus.
 Copia fructuum.
 Digiiti manuum.
 Horæ diei.
 Durities glaciæ.
 Ordo dierum.
 Finis rerum.

* Dies Solis.
 Dies Lunæ.
 Dies Martis.
 Dies Mercurii.
 Dies Jovis.
 Dies Veneris.
 Dies Saturni.

Exercises in the Conjunctions.

Vigil vocat.
 Ventus spirat.
 Aves volant.
 Milites vulnerantur.
 Bonus homo amatur.

Ager aratur.
 Dominus jubet
 Servus paret.
 Luna lucet.

* The names of the days of the week, Sunday, Monday, &c.

Sol splendet.	Sol occidit.
Numerus hominum auge- tur.	Frumentum metitur. Gallina rapitur.
Vulnus dolet.	Canis custodit.
Stella videtur.	Homines dormiunt
Ignis urit.	Equi hinnunt.
Metus angit.	Pueri erudiuntur.
Nos bibimus.	Malefici homines vinciun- tur.
Cameli currunt.	
Coquus coquit.	

Miscellaneous Exercises in the Conjugations.

Ego eram.	Troja fuit.
Sylva stabat.	Fortuna dedit.
Aquila volabat.	Prata biberunt.
Musa canebat.	Nocuit culpa.
Nox erat.	Cecinit avis.
Fulgebat luna.	Non ego juravi.
Dormiebas.	Satis lusisti.
Milites pugnabant.	Veni, vidi, vici.
Arma sonabant.	Bellum fuerat.
Ego videbo.	Fugerat umbra.
Via lædet.	Venerat hostis.
Deus dabit.	Pueri legerant.
Tu bibes.	Dixeras.
Uret ignis.	Cicero scripserat.
Crescent arbores.	Hannibal juraverat.
Tempus erit.	Dentes momorderant
Tempora venient.	Ego risero.
Cantabit viator.	Venerit hora.
Bella erunt.	Canes cucurrerint.
Canemus.	Fugerit ætas.
Pendebit uva.	Pomum ceciderit.
Rura manebunt.	Nos ambulaverimus.
Venient juvenes,	Milites pugnauerint.
Vidi ego,	Surge.

Legito.
Studete.
Disce, aut discede.
Equus currito.
Canes latranto.
Pueri scribunto.
Laboret manus.
Sit lux.
Faveat fortuna.
Sol fulgeat.
Veniat tempus.
Philomēla cantaret.
Troja staret.
Pomum penderet.
Luna micaret.
Oculus viderit.
Latraverint canes.
Domus steterit.
Arbores creverint.
Miles pugnasset.
Lepores cucurrissent.
Canes momordissent.

Vox auditur.
Laudor.
Vincitur hostis.
Tempora mutantur.
Vinum bibitur.
Doceris.
Carmina leguntur.

Flos carpitur.
Fabula narratur.
Ducuntur pueri.
Aqua fundebatur.
Pandebantur portæ.
Saxa volvebantur.
Oppidum defendebatur.
Verba legebantur.
Bella parabantur.
Pectemur.
Domus ædificabitur.
Narrabuntur fabulæ.
Epistola mittetur.
Amabimini.
Litteræ scribentur.
Naves mersæ sunt.
Datae sunt leges.
Sparsa erant folia
Hostes victi erant.
Missi erimus.
Vinum bibitum erit.
Laudator industria.
Puniuntur fures.
Præmia dentur.
Panis ematur.
Premeretur caseus.
Veherer.
Tegeretur caput.
Victus sit miles.
Hostes capti essent.

FIRST DIVISION.

I. EXERCISES IN SINGLE SENTENCES.

I. SIMPLE SENTENCES.

1. *Subject and predicate.* Terra est rotunda.—Vera amicitia est sempiterna.—Eurōpa est peninsŭla.—Fames et sitis sunt molestæ.—Plurimæ stellæ sunt soles.—Ebrietas est vitanda.—Nemo semper felix est.—Non omnes milites sunt fortes.—Maximum animal terrestre est elēphas.

2. *Elephanti semper gregatim ambulant.*—Cornices ambulant; passēres et merŭlæ saliunt; perdices currunt; plurimæ aves volant; plurimæ etiam nidificant.—Etiam infantes somniant.—Nihil in homine tam fragile est quam memoria.

3. *Passive.* Homo nascitur nudus.—Oves non ubique tondentur.—In Indiâ gignuntur maxima animalia.—Hyænæ plurimæ in Africâ gignuntur.—In Africâ nec cervi, nec apri, nec ursi inveniuntur.—In Syriâ nigri leones reperiuntur.—Apud Romanos mortui¹ plerumque cremabantur.—Fortes laudabantur, ignavi vituperabantur.—Literæ a Phœnicibus inventæ sunt.—Carthāgo, Corinthus, Numantia, et multæ aliæ urbes a Romanis eversæ sunt.

4. *Deponent.* Formicæ etiam noctu operantur.—Ursi interdum bipēdes ingrediuntur.—Aquilæ semper solæ prædantur.—Apud Æthiōpes maximi elephanti in sylvis vagantur.—Sturni et psittaci humanas voces imitantur.

*

*

*

*

¹ Mortui, the dead, from *morior*, *mortuus*.

5. *Prepositions.* Camēlus naturale odium *adversus* equos gerit.—Pictæ vestes jam *apud* Homērum commemorantur.—Multa animalia congregantur et *contra* alia dimicant.—Ibis *circa* Pelusium nigra est, *in* aliis regionibus candida.—*Circa* Cyllēnen montem *in* Arcadiâ merulæ candidæ nascuntur.—Hippopotāmus segētes *circa* Nilum depascitur.—Aquilæ nidificant *in* rupibus et arboribus.—Coccyx semper parit *in* alienis nidis.—*In* senectute hebescent sensus; visus, auditus debilitatur. Quidam homines nati sunt *cum* dentibus.—Xerxes *cum* paucissimis militibus *ex* Græciâ aufūgit.—L. Metellus¹ primus elephantos *ex* primo Punico bello² duxit in triumpho.—Cantabit vacuus *coram* latrone viator.—Sidera *ab* ortu *ad* occasum commeant.—Britannia a Phœnicibus inventa est.—Apes *sine* rege esse non possunt.—Infans nihil *sine* alienâ ope potest. Dulce est *pro* patriâ mori.—Venēnum aliquando *pro* remedio fuit.

6. *Accusative.* Crocodilus ova parit.—Elephantus odit *murem* et *suem*.—Canīli diu *sitim* tolērant.—Accipitres non edunt *corla* avium.—Lanæ nigræ *nullum colorem* bibunt.—Senes minime sentiunt *morbos contagiosos*.—Cervi *cornua sua* quotannis amittunt.—Ceres *frumentum* invēnit; Bacchus *vinum*; Mercurius *litteras*.—Caues soli *dominos suos* bene novēre;³ soli *nomina sua* agnoscunt.—Culices *acida* petunt; *ad dulcia* non advolant.—Hystrix *aculeos* longē jaculatur.—Crocodilus *dies* in terrâ agit, *noctes* in aquâ.

7. *Genitive.* Infinita est multitudo *morborum*.—

¹ The first names of the Romans were distinguished by single letter for the meaning of which the list at the end of the dictionary be referred to.

² There were three wars between the Romans and the Carthaginians, known in history as the first, second, and third Punic war.

³ *Novēre* for *noverunt*, from *nosco, novi*, a preterite with the signification of the present.

Literarum usus est antiquissimus.—Asia et Africa greges *ferorum asinorum* alunt.—Magna est *linguarum* inter homines varietas.—Innumerabilia sunt *mortis* signa, *salutis* paucissima.—Cyrus *omnium* in exercitu suo *militum* nomina tenebat.—Canis *vestigia ferarum* diligentissime scrutatur et persequitur.—Nemo non benignus est *sui* iudex.—*Leonum animi* index cauda.¹ Stultissima *animalium* sunt lanata.—Velocissimum *omnium animalium* est delphīnus.—Semper *fragilitatis humanæ* sis memor.—Elephanti *frigōris* impatientes sunt.—In omni officio *maximi* æstimatur *dantis* voluntas.—M. Antonius primus *Romæ* leones ad currum junxit.—Hortensius orātor primus pavōnem *cibi* causā *Romæ* occīdit.—Pergāmi quotannis publicum spectaculum *gallorum pugnantium* edebatur.

8. *Dative.* Natura *animalibus* varia tegumenta tribuit, testas, coria, spinas, villos, setas, pennas, squamam.—*Homini soli* avaritia et ambitio data est.—Inter omnes bestias simia *homini* simillima est.—*Leoni* vis summa est in pectōre.—*Antiquissimis hominibus* specus erant² pro domibus.—*Nulli animali* memoria major est quam *cani*.—Gallinacei *leonibus* terrori sunt.—*Homini* plurima ex homine fiunt mala.—Homo furiosus ne *liberis* quidem³ suis parcit.

9. *Ablative.* Apri in morbis sibi medentur *hederā*.—*Oleo* insecta exanimantur.—*Feræ* domantur *fame* atque *verberibus*.—Anacreon poëta *acīno* uvæ passæ extinctus est.—Crocodilus *pelle durissimā* contra omnes ictus munitur.—In Africā elephanti capiuntur *foveis*.—Elephanti spirant, bibunt, odorantur *proboscide*.—Populi quidam *locustis* vescuntur.—Dentes *usu* atteruntur, sed *igne* non cremantur.—Mures Alpini *binis pedibus* gradiuntur, pri-

¹ Connect *cauda (est) index animi leonum*.
the dative denotes possession, and can be translated by *have*.

² *Ne quidem*, (always separated by the word on which the emphasis lies,) *not even*.

oribusque, ut manibus, utuntur.—*Leænæ jubā* carent.—*Leones facile per triduum cibo* carent.—*Elephanti maxime omnibus* gaudent.—*Apes tinnitu* æris gaudent *eoque* convocantur.—*Quibusdam in locis* ansæres bis *anno* velluntur.—*Color lusciniarum autumno* mutatur.—*Hième* ursi in antris dormiunt.—*Nemo mortalium omnibus horis* sapit.—*Primōres dentes septimo mense* gignuntur: *septimo* iidem decidunt *anno*.—*Antipāter Sidonius, poëta, quotannis, die natali suo*, febre corripiebatur.—*Reperiuntur interdum cervi candido colore*.—*Hippopotāmus in Nilo* habitat, magna bellua, *ungulis binis, dorso, jubā, hinnitu*, ut equus, *rostro restimo, caudā et dentibus*, ut aper.—*Halcyon paulo amplior passère, colore cyaneo, collo gracili et procēro*. Genus quoddam earum *magnitudine* distinguitur et *cantu*.—*Isocrātes orātor unam orationem viginti talentis* vendidit.—*Luscinia candida sex sestertiis* Romæ venit.¹

10. *Infinitive*. *Errare*² est humanum.—*Turpe est beneficium repetere*.—*Beneficiis gratiam non referre* etiam turpius est.—*Parentes suos non amare* est impium.—*Equo vehi*³ *Bellerōphon* invēnit; ex equo *pugnare* *Thessāli*.—*Aurum vestibis intexere* invēnit rex *Attālus*.—*Non omnes homines æquo amore com- plecti* possumus.—*Illecebras voluptatis vitare* debemus.—*Romæ elephantes per funes incedere* docebantur.

11. *Gerund*. *Plurimæ sunt illecebræ peccandi*.—*Artē scribendi Phœnīces, artem acu pingendi Phryges* invenerunt.—*Cupiditas vivendi* nunquam immensa esse debet.—*Honestissima est contentio beneficiis beneficia vincendi*.—*Parsimonia est scientia vitandi* sumtus supervacuos, et re familiari recte *utendi*.—*Etiam post malam messem serendum* est.—

¹ From *veneo*, to be for sale, to be sold.
supplies the place of the nominative case in the sentence.

² *Vehi* stands as an accusative governed by *invenit*.

³ The infinitive

Omnibus aliquando *moriendum* est.—Semper *pugnandum* est contra cupiditates et lubidinem.

Simiæ catulos sæpe *complectendo* necant.—Amicus amicum semper quodammodo juvabit, aut re, aut consilio, aut *consolando* certè.—Beneficia *exprobrando* corrumpimus.

II. COMPOUND SENTENCES.

1. *Comparison.* Canes Indici grandiores sunt *quam* cæteri.—Nullum malum est vehementius et importunius *quam* invidia.—Præstat mori *quam* servire.—Interdum ferarum animos mitiores invenimus *quam* hominum.¹—Latro feræ est similior *quam* homini.

* * * *

Contracted form of comparison. Nihil est *clementiâ* divinius.—Aurum gravius est *argento*.—Adamas durior est *ferro*; ferrum durius *cæteris metallis*.—Luna terræ propior est *Sole*.

* * * *

2. *Apposition.* Plurimi Scythæ, *bellicosissimi homines*, lacte vescuntur.—Delphīnus, *animal homini amicum*, cantu gaudet.—Carthāgo atque Corinthus, *opulentissimæ urbes*, eodem anno a Romanis eversæ sunt.—Quam brevi tempore populi Romani, *omnium gentium victoris*, libertas fracta est!—Lacedæmonios, *fortissimos mortalium*, non ferrum sed aurum vicit.

3. *Relative Pronoun.* Non omnis ager, *qui* seritur, fert fruges.—Psittācus, *quem* India mittit, reddit verba, *quæ* accēpit.—Achilles, *cujus* res gestas Homēri carmina celebrant, ad Hellespontum sepultus est.—Myrmecīdes quidam *quadrīgā* fecit ex ebōre, *quam* musca alis integebat.—*Qui* bonis non recte utitur, *ei* bona mala fiunt.—Beneficium reddit, *qui* ejus bene memor est.—Grues in itineribus ducem, *quem* sequantur, eligunt.

4. *Conjunctions.* Platēa, *cum* devoratis se implevit

¹ Supply *animos*.

conchis, testas evomit.—Ceres frumenta invenit, *cum* antea homines glandibus vescerentur.—Nave primus in Græciam Danaus advēnit, *cum* antea ratibus navigaretur.—Alexander, rex Macedoniæ, *cum* Thebas cepisset, Pindari vatis familiæ pepercit.—*Quoties* literas tuas lego, omnem mihi præteritorum temporum memoriam in mentem revoco.—*Si* divitiæ felicitatem præstant, avaritia prima virtus est.—Magna debemus suscipere, *dum* vires suppētunt.—Cervi *quamdiu* cornibus carent, noctu ad pabula procēdunt.—Quidam crocodilum, *quamdiu* vivat, crescere existimant; vivit autem multos annos.

5. Tanta est in Indiâ ubertas soli, *ut* sub unâ ficu turmæ equitum condantur.—Ursi per hiēmem tam gravi somno premuntur, *ut* ne vulneribus quidem excitentur.—Delphini tantâ interdum vi e mari exsiliunt, *ut* vela navium transvōlent.—In Indiâ serpentes ad tantam magnitudinem adolescunt, *ut* integros hauriant ceryos taurosque.—Fac, *ut* homines animum tuum pluris faciant, quam omnia, quæ illis tribuere possis.—Alexander edixit, *ne* quis¹ ipsum præter Apellem pingeret.—Pythagorēis interdictum fuit, *ne* fabis vescerentur. Oculi palpebris sunt munīti, *ne* quid² incidat. Nihil fere tam reconditum est, *quin* quærendo inveniri possit.—Nunquam tam mane egredior, neque tam vespere domum revertor *quin* te in fundo conspicer fodere, aut arare, aut aliquid facere.—Xerxes non dubitabat, *quin* copiis suis Græcos facile superaturus esset.

6. *Accusative with the infinitive.* Aristotēles tradit, in Latmo, Cariæ monte, *hospites* a scorpionibus non *lædi*, *indigēnas interīmi*.—M. Varro narrat, a cuniculis *suffossum* in Hispaniâ *oppidum*, a *talpis* in Thessaliâ; ab ranis *incōlas* urbis in Galliâ *pulsos*, ab locustis in Africâ; ex Gyāro insulâ *incōlas* a muribus *fugatos*, in Italiâ *Amyclas* a serpentibus *deletas esse*.—Legimus, *canem* adversus latrones pro domino *pugnāsse*,

¹ Quis, for *aliquis*, *ne quis*, that no one.   ² *Ne qui*, that nothing.

confectumque plagis a corpore interemti non *recessisse*.—Observatum est, *pestilentiam* semper a meridianis partibus ad occidentem *ire*.—Homērus *Pygmæos*, populum ad Oceānum, a gruibus *infestari* prodidit; Aristotēles *eosdem* in cavernis *vivere* narrat.—Postēri aliquando querentur, nostrā culpā *mores eversos esse*.—Virgilius per testamentum jusserat *carmina sua cremari*; id Augustus *fieri* vetuit.—Sertorius cervam alebat candidam, *quam* Hispaniæ gentes *fatidicam esse* credebant.—Illustre est inter philosophos nomen Anaxagōræ, *quem* veteres nunquam in vitā *risisse* ferunt.

7. *Interrogatives*. Quæritur,¹ unus ne sit mundus, *an* plures.—Disputabant veteres philosophi, casune factus sit mundus, *an* mente divina.—Augustus cum amicis suis consultabat, *utrum* imperium servaret, *an* deponeret.—Perp̃eram quæritur,² *num* in amici gratiam jus violari possit.—Ciconiæ *quonam* e loco veniant, aut in *quas* se regiones conferant, incompertum est.—*Quis* numerare potest, *quoties* per totam vitam lacrymas fuderit?

8. *Participles*. Exempla fortunæ *variantis* sunt innumera.—Galli diem *venientem* cantu nuntiant.—Cecrops urbem a se *conditam* appellabat Cecropiam.—Augustus primus Romæ tigrim ostendit *mansuefactam*.—Gymnosophistæ in Indiâ toto die *ferventibus arēnis* insistunt, solem *intuentes*.—Epimenides puer, æstu et itinere *fessus*, septem et quinquaginta annos in specu dormivisse dicitur.—Julius Cæsar simul dicere, et *legentem* audire solebat.—Leo *prostratis* parcit.

Aves aduncos ungues *habentes* carne vescuntur, nec unquam congregantur.—Canis venaticus venatorem *comitantem* loro ad ferarum lustra trahit.—Bene-

¹ *Quæritur* is used impersonally, and may be translated, *it is a question, the question is asked*.

² *Perperam quæritur* it is a wrong question, or the question should not be asked.

ficiū non in eo consistit, quod datur, sed in ipso *dantis* animo.—Struthiocamēli Africi altitudinem equitis equo *insidentis* excedunt.—Interdum delphini conspecti sunt, *defunctum* delphinum *portantes*, et quasi funus *agentes*.—Multa, quæ de infantibus ferarum lacte *nutritis* produntur, fabulosa videntur.—Homo quidam, lapide *ictus*, oblitus est¹ litteras; alius ex præalto tecto *lapsus*, matris et affinium nomina dicere non potuit.—L. Siccus Dentatus, centies vices *præliatus*, quadraginta quinque cicatrices adverso corpore habebat, nullam in tergo.

Leones *satiati* sunt innoxii.—Elephantes nemini nocent, nisi *laccessiti*.—Elephantes amnem *transituri* minimos præmittunt.—Pavo *laudatus* gemmatam pandit caudam.—Gallus, ab adversario *victus*, occultatur² silens et servitium patitur.—Leo *vulneratus* percussorem intelligit, et in quantalibet multitudine appetit.—Olōres iter *facientes* colla imponunt *præcedentibus*; fessos duces ad terga recipiunt.—Testudines in mari *degentes* conchyliis vivunt; in terram *egressæ*, herbis.—Sarmætæ longinqua itinera *facturi* inediâ pridie præparant equos, potum exiguum *impatientes*; atque ita longissimam viam continuo cursu conficiunt.—Elephanti, equitatu *circumventi*, infirmos aut fessos vulneratosque in medium agmen recipiunt.—Multos *morientes* cura sepulturæ angit.

Danæus ex Ægypto in Græciam *adventus*, rex Argivorum factus est.—Alexander Bucephālo equo *defuncto* duxit exequias, urbemque Bucephālon *appellatum* ejus tumulo circumdedit.—P. Catienus Plotinus patrōnum adeo dilexit, ut, hæres omnibus ejus bonis *institutus*, in rogum ejus se conjiceret et concremaretur.—Erinacei *volutati* super poma, humi *jacentia*, illa spinis *affixa* in cavas arbōres portant.

Beneficia non in vulgus *effundenda* sunt.—Nullius puto beneficium *expetendum* esse, cujus vile iudicium

¹ From *obliviscor*.

² Hides himself.

est.—Indīcum mare testudines tantæ magnitudinis alit, ut singulæ *tugurio tegendo* sufficiant.—Leones senes facti, appētunt homines, quoniam ad *persequendas* feras vires non suppētunt. Struthiocamēlis ungulæ sunt cervīnis similes, *comprehendendis* lapidibus utiles, quos in fugâ contra sequentes jaculantur.

9. *Ablative absolute.* *Senescente Lunâ* ostrea tabescere dicuntur, *crescente eâdem*, gliscunt: cæpe contra, *Lunâ deficiente*, revirescere, *adolescente* inarescere dicitur.—*Geryōne interemto* Hercules in Italiam venit.—*Sabīnis debellatis*, Tarquinius triumphans Romam rediit.—*Jasōne Lycio interfecto*, canis, quem habebat, cibum capere noluit, inediâque confectus est.—Regis Lysimāchi canis, *domino accensæ pyræ imposito*, in flammās se *conjecit*.—*Nicomēde rege interfecto*, equus ejus viam finivit inediâ.—Chilo, unus e septem sapientibus, *filio victore Olympiæ*,¹ præ gaudio exspiravit.—Apes, *aculeo amisso*, statim emōri existimantur. Eâdem, *rege interfecto* aut *morbo consumto*, fame luctuque moriuntur.—Pavo, *caudâ amissâ*, pudibundus ac mœrens quærit latebram.—Erinacei, ubi sensêre venantem, *contracto ore pedibusque*, convolvuntur² in formam pilæ, ne quid comprehendendi possit præter aculeos.

¹ *At Olympia*, where solemn games, called the Olympic games, were celebrated.

² Roll themselves together.

II. FABLES FROM ÆSOP.

1. *Accipiter et Columbæ.*

Columbæ milvii metu accipitrem rogaverunt, ut eos defenderet. Ille annuit. At in columbare receptus, uno die majorem stragem edidit, quam milvius longo tempore potuisset edere.—Fabula docet, malorum patrocinium vitandum esse.

2. *Mus et Milvius.*

Milvius laqueis irretitus muscūlum exoravit, ut eum corrosis plagis liberaret.¹ Quo facto milvius liberatus murem arripuit et devoravit.—Hæc fabula ostendit, quam gratiam mali pro beneficiis reddere soleant.

3. *Hædus et Lupus.*

Hædus stans in tecto domus lupo prætereunti² maledixit. Cui lupo, *Non tu*, inquit, *sed tectum mihi maledicit*.—Sæpe locus et tempus homines timidos audaces reddit.

4. *Grus et Pavo.*

Pavo coram grue pennas suas explicans, *Quanta est*, inquit, *formositas mea et tua deformitas!* At grus evolvans, *Et quanta est*, inquit, *levitas mea et tua tarditas!*—Monet hæc fabula, ne ob aliquod bonum, quod nobis natura tribuit, alios contemnamus, quibus natura alia et fortasse majora dedit.

5. *Pavo.*

Pavo graviter conquerebatur apud Junonem, dominam suam, quod vocis suavitas sibi negata esset, dum

¹ Two propositions are contained in the words *corrosis plagis liberaret*, *that he would gnaw the net, and free him*: this is a common use of the ablative absolute.

² From *prætereo*.

luscinia, avis tam parum decora, cantu excelleret. Cui Juno, *Et merito, inquit; non enim omnia bona in unum conferri oportuit.*

6. *Anseres et Grues.*

In eodem quondam prato pascebantur anseres et grues. Adveniente domino prati, grues facile avolabant; sed anseres, impediti corporis gravitate, deprehensi et mactati sunt.—Sic sæpe pauperes cum potentioribus in eodem crimine deprehensi, soli dant pœnam, dum illi salvi evadunt.

7. *Capra et Lupus.*

Lupus capram in altâ rupe stantem conspicatus, *Cur non, inquit, relinquis nuda illa et sterilia loca, et huc descendis in herbidos campos, qui tibi lætum pabulum offerunt?* Cui respondit capra—*Mihi non est in animo, dulcia tutis¹ præponere.*

8. *Venter et Membra.*

Membra quondam dicebant ventri: *Nosne² te semper ministerio nostro alemus, dum ipse summo otio fruëris? Non faciemus.* Dum igitur ventri cibum subducunt, corpus debilitatur, et membra³ serò invidiæ suæ pœnituit.

9. *Canis et Boves.*

Canis jacebat in præsepî bovesque latrando a pabulo arcebat. Cui unus boum *Quanta ista, inquit, invidia est, quod non patëris ut eo cibo vescamur, quem tu ipse capere nec velis nec possis!*—Hæc fabula invidiæ indôlem declārat.

¹ Neuter adjectives when used as substantives, commonly stand in the plural.   ² When *ne* is joined to another word, it implies that a question is asked; *nosne, shall we?*

³ *Membra* is the accusative governed by the impersonal verb *pœnituit*.

10. *Vulpes et Leo.*

Vulpes, quæ nunquam leonem viderat, quum ei fortè occurrisset, ita est perterrita, ut pænè moreretur formidine. Eundem conspicata iterum, timuit quidem, sed nequaquam, ut antea. Tertiò illi obviam facta, ausa est etiam propius accedere, eumque allòqui.

11. *Cancrì.*

Cancer dicebat filio; *Mi fili ne sic obliquis semper gressibus incede, sed rectâ viâ perge.* Cui ille, *Mi pater,* respondit, *libenter tuis præceptis obséquar, si te prius idem facientem videro.*—Docet hæc fabula, adolescentiam nullâ re magis, quam exemplis, instrui.

12. *Boves.*

In eodem prato pascebantur tres boves in maximâ concordia, et sic ab omni ferarum incursione tuti erant. Sed dissidio inter illos orto, singuli a feris petiti et laniati sunt.—Fabula docet quantum boni sit in concordia.

13. *Asinus.*

Asinus pelle leonis indutus territabat homines et bestias, tanquam leo esset. Sed fortè, dum se celebris movet, aures eminebant; unde agnitus in pistrinum abductus est, ubi pœnas petulantia dedit.—Hæc fabula stolidos notat, qui immeritis honoribus superbiunt.

14. *Mulier et Gallina.*

Mulier quædam habebat gallinam, quæ ei quotidie ovum pariebat aureum. Hinc suspicari cœpit, illam auri massam intus celare, et gallinam occidit. Sed nihil in eâ repêrit, nisi quod in aliis gallinis reperiri solet. Itaque dum majoribus divitiis inhiabat, etiam minores perdidit.

¹ From *moriôr.*   ² From *audeo.*   ³ *Straight forward, in a straight line.*   ⁴ From *agnosco.*

15. *Viatores et Asinus.*

Duo qui una iter faciebant, asinum oberrantem in solitudine conspicati accurrunt læti, et uterque eum sibi vindicare cœpit, quod eum prior conspexisset. Dum vero contendunt et rixantur, nec a verberibus abstinent, asinus aufûgit, et neuter eo potitur.

16. *Corvus et Lupi.*

Corvus partem prædæ petebat a lupis, quod eos totum diem comitatus esset. Cui illi, *Non tu nos, inquit, sed prædam sectatus es, idque eo animo, ut ne nostris quidem corporibus parceres, si exanimarentur.*

Merito in actionibus non spectatur, quid fiat, sed quo animo fiat.

17. *Pastores et Lupus.*

Pastores cæsâ ove convivium celebrabant. Quod quum lupo cerneret, *Ego, inquit, si agnum rapuissem, quantus tumultus fieret! At isti impune oves comédunt!* Tum unus illorum, Nos enim, inquit, nostrâ, non alienâ ove epulamur.

18. *Carbonarius et Fullo.*

Carbonarius, qui spatiosam habebat domum, invitavit fullonem, ut ad se commigraret. Ille respondit: *Quænam inter nos esse possit societas? quum tu vestes, quas ego nitidas reddidissem, fuliginē et maculis inquinaturus esses.*—Hæc fabula docet, dissimilia non debere conjungi.

19. *Tubicen.*

Tubicen ab hostibus captus, *Ne me, inquit, interficite; nam inermis sum, neque quidquam habeo præter hanc tubam.* At hostes, *Propter hoc ipsum¹ inquit, te interimemus, quod, quum ipse pugnandi sis imperitus, alios ad pugnam incitare soles.*—Fabula

¹ *Propter hoc ipsum*, for this very reason

docet, non solum maleficos esse puniendos, sed etiam eos, qui alios ad male faciendum irritent

20. *Accipitres et Columbæ*

Accipitres quondam acerrimè inter se belligerabantur. Hos columbæ in gratiam reducere conatæ, effecerunt, ut illi pacem inter se facerent. Quâ firmatâ, accipitres vim suam in ipsas columbas converterunt.—Hæc fabula docet, potentiorum discordias imbecillioribus sæpe prodesse.¹

21. *Mulier et Gallina.*

Mulier vidua gallinam habebat, quæ ei quotidie unum ovum pariebat. Illa existimabat, si gallinam diligentius saginaret, fore, ut illa bina aut terna ova quotidie pareret. Quum autem cibo superfluo gallina pinguis esset facta, planè ova parere desiit.²—Hæc fabula docet, avaritiam sæpe damnosam esse.

22. *Vulpes et Uva.*

Vulpes uvam in vite conspicata, ad illam subsiliit omnium virium suarum contentione, si eam fortè attingere posset. Tandem defatigata inani labore, discedens dixit; *At nunc etiam acerbæ sunt, nec eas in viâ repertas tollerem.*—Hæc fabula docet, multos ea contemnere, quæ se assèqui posse despèrent.

23. *Vulpes et Leæna.*

Vulpes leænæ exprobrabat, quod nonnisi unum catulum pareret. Huic dicitur respondisse. *Unum, sed leonem.*—Hæc fabula, non copiam, sed bonitatem rerum æstimandam esse, docet

24. *Mures.*

Mures aliquando habuerunt consillum, quomodo

¹ From *prosum*.

the accusative, governed by *assequi*.

² From *desino*.

Quæ is

sibi a fele cavērent. Multis aliis propositis, omnibus placuit, ut ei tintinnabulum annecteretur; sic enim ipsos, sonitu admonitos, eam fugere posse. Sed quum jam inter mures quæreretur, qui feli tintinnabulum annecteret, nemo repertus est.—Fabula docet, in suadendo plurimos esse audaces, sed in ipso periculo timidos.

25. *Canis mordax.*

Cani mordaci paterfamilias jussit tintinnabulum ex ære appendi, ut omnes eum cavere possent. Ille vero æris tinnitu gaudebat, et quasi virtutis suæ præmium esset, alios canes præ se contemnere cœpit. Cui unus senior, *O te stolidum*, inquit, *qui ignorare vidēris, isto tinnitu pravitatem morum tuorum indicari!*—Hæc fabula scripta est in eos, qui sibi insignibus flagitiorum suorum placent.¹

26. *Canis et Lupus.*

Lupus canem videns bene saginatum, *Quanta est*, inquit, *felicitas tua!* *Tu, ut videtur, lautè vivis, at ego fame enēcor.* Tum canis, *Licet*, inquit, *mecum in urbem venias et eādē felicitate fruaris.* Lupus conditionem accepit. Dum unā eunt, animadvertit lupus in collo canis attritos pilos. *Quid hoc est?* inquit. *Num jugum sustines? cervix enim tua tota est glabra.* *Nihil est*, canis respondit. *Sed interdum me alligant, ut noctu sim vigilantior; atque hæc sunt vestigia collāris, quod cervīci circumdāri solet.* Tum lupus, *Vale*, inquit, *amice! nihil moror felicitatem servitute emtam!*—Hæc fabula docet, liberis nullum commōdum tanti esse, quod servitutis calamitatem compensare possit.

27. *Lupus et Grus.*

In faucibus lupi os inhæserat: Mercēde igitur con-

Qui sibi placent means who plume themselves, or give themselves airs.

dūcit gruem, qui illud extrāhat. Hoc grus longitudine colli facilè effecit. Quum autem mercedem postulareret, subrīdens lupus et dentibus infrendens, *Num tibi*, inquit, *parva merces videtur, quod caput incolume ex lupi faucibus extraxisti?*

28. *Agricola et Anguis.*

Agricōla anguem repērit, frigōre pænè extinctum. Misericordiā motus, eum fovit sinu et subter alas recondidit. Mox anguis recreatus vires recepit, et agricolæ, pro beneficio, letāle vulnus inflixit.—Hæc fabula docet, qualem mercedem mali pro beneficiis reddere soleant.

29. *Asinus et Equus.*

Asinus equum beatum prædicabat, qui¹ tam copiōse pasceretur, quum sibi post molestissimos labores ne paleæ quidem satis præberentur. Fortè autem bello exorto equus in prælium agitur, et circumventus ab hostibus, post incredibiles labores tandem, multis vulneribus confossus, collabitur. Hæc omnia asinus conspicatus, *O me stolidum*,² inquit, *qui beatitudinem ex præsentis temporis fortunā æstimaverim!*

30. *Agricola et Filii.*

Agricōla senex quum mortem sibi appropinquare sentiret, filios convocavit, quos, ut fieri solet, interdum discordare noverat, et fascem virgularum afferri jubet. Quibus allatis,³ filios hortatur, ut hunc fascem frangerent. Quod quum facere non possent, distribuit singulas virgas, iisque celeriter fractis, docuit illos, quam firma res esset concordia, quamque imbecillis discordia.

31. *Equus et Asinus.*

Asinus, onustus sarcīnis, equum rogavit, ut aliquā

¹ The relative pronoun often includes the designation of a cause, and may be translated by such expressions as, *because he, when he, &c.*

² The accusative is used in exclamations, with or without an interjection.

³ From *affero*.

parte onēris se levaret, si se vivum videre vellet. Sed ille asini preces repudiavit. Paulo post igitur asinus labore consumtus in viā corruit et efflavit animam. Tum agitator omnes sarcinas, quas asinus portaverat, atque insūper etiā pellem asino detractam, in equum imposuit. Ibi ille serò priorem superbiam deplorans, *O me miserum ! inquit, qui parvūlum onus in me recipere noluērim, quum nunc cogar tantas sarcinas ferre, unā cum pelle comitis mei, cujus preces tam superbe contempseram.*

32. *Mulier et Ancillæ.*

Mulier vidua, quæ texendo vitam sustentabat, solebat ancillas suas de nocte excitare ad opus, quum primum galli cantum audivisset. At illæ diuturno labore fatigatæ, statuerunt gallum interficere. Quo facto deteriore conditione quam prius esse cœperunt. Nam domīna, de horâ noctis incerta, nunc famūlas sæpe jam primâ nocte excitabat.

33. *Testudo et Aquila.*

Testūdo aquilam magnoperè orabat, ut sese volare doceret. Aquila ei ostendebat quidem, eam rem petere naturæ suæ contrariam; sed illa nihilo minus instabat, et obsecrabat aquilam, ut se volucrem facere vellet. Itaque ungūlis arreptam aquila sustulit¹ in sublīme, et demisit illam, ut per aërem ferretur. Tum in saxa incīdens comminūta interiit.—Hæc fabula docet, multos cupiditatibus suis occæcatos, consilia prudentiorum respuere, et in exitium ruere stultitiā suā.

34. *Luscinia et Accipiter.*

Accipiter esuriens rapuit lusciniā. Quæ quum intelligeret, sibi mortem impendēre, ad preces conversa

¹ From *tollo*.

orat accipitrem, ne se perdat sine causa. Se enim avidissimum ventrem illius non posse explere, et suadere adeò, ut grandiores aliquas volucres venetur. Cui accipiter, *Insanirem, inquit, si partam prædam amitterem, et incerta pro certis sectari vellem.*

35. *Senex et Mors.*

Senex in silvâ ligna ceciderat,¹ iisque sublatis² domum redire cœpit. Quum aliquantum viæ progressus esset, et onere et viâ defatigatus, fascem deposuit, et secum ætatis et inopiæ mala contemplatus, Mortem clarâ voce invocavit, quæ ipsum ab omnibus his malis libèret. Tum Mors, senis precibus auditis, subito adstitit, et quid vellet, percunctatur. At Senex, quem jam votorum suorum pœnitebat, *Nihil, inquit, sed requiro,³ qui onus paululum allèvet, dum ego rursus subeo.*

36. *Inimici.*

In eâdem navi vehebantur qui inter se capitalia odia exercebant. Unus eorum in prorâ, alter in puppi residebat. Ortâ tempestate ingenti, quum omnes de vitâ desperarunt, interrogat is, qui in puppi sedebat, gubernatorem, utram partem navis prius submersum iri existimaret. Cui gubernator, *Proram, respondit: Tum ille, Jam mors mihi non molesta est, quum inimici mei mortem adspecturus sim.*

37. *Hinnuleus et Cervus.*

Hinnuleus quondam patrem suum his verbis interrogasse dicitur: *Mi pater, quum multo sis major canibus et tam ardua cornua habeas, quibus a te vim propulsare possis, quid⁴ fit, ut canes tantoperè metuas?* Ibi cervus ridens, *Mi nate, inquit, vera memõras; mihi tamen, nescio quo pacto, semper accidit, ut,*

¹ From *cædo*.

² From *tollo*.

³ The accusative case which should follow the active verb *require*, is included in the relative *qui*.

⁴ *Quid*, how; *quid fit*, how comes it?

audītā canum voce, in fugam statim convertar.—
Hæc fabula docet, naturā formidolosos nullis rationi-
bus fortes reddi posse.

38. *Hædus et Lupus.*

Quum hædus evasisset lupum et confugisset in cau-
lam ovium, *Quid tu, stulte, inquit ille, hîc te salvum
futurum speras, ubi quotidie pecûdes rapi et diis
mactari videas? Non curo, inquit hædus; nam si
moriendum sit, quanto præclarius mihi erit, meo
cruore aspergi aras deorum immortalium, quam iri-
gari siccis lupi fauces.*—Hæc fabula docet, bonos
mortem, quæ omnibus imminet, non timere, si cum
honestate et laude conjuncta sit.

39. *Corvus et Vulpes.*

Corvus alicunde caseum rapuerat, et cum illā in
altam arborem subvolarat. Vulpecûla, illum caseum
appëtens, corvum blandis verbis adorâtur; quumque
primum formam ejus pennarumque nitorem laudâset,
*Pol, inquit, te avium regem esse dicerem, si cantus
pulchritudini tuæ responderet.* Tum ille, laudibus
vulpis inflatus, etiam cantu se valere demonstrare
voluit. Ita vero e rostro aperto caseus delapsus est,
quem vulpes arreptum devoravit.—Hæc fabula docet,
vitandas esse adulatorum voces, qui blanditiis suis
nobis insidiantur.

40. *Leo.*

Societatem junxerant Leo, Juvenca, Capra, Ovis.
Prædâ autem, quam cepërant, in quatuor partes æ-
quales divisâ; leo, prima, ait, mea est; debetur enim
hæc præstantiæ meæ. Tollam et secundam, quam
meretur robur meum. Tertiam vindicat sibi egregius
labor meus. Quartam qui sibi arrogare voluerit, is
sciat, se habiturum me inimicum sibi. Quid facèrent
imbecilles bestię, aut quæ sibi leonem infestum ha-
bere vellet?

41. *Mus et Rusticus.*

Mus a Rustico in caricarum acervo deprehensus tam acri morsu ejus digitos vulneravit, ut ille eum dimitteret, dicens: *Nihil, mehercule, tam pusillum est, quod de salute desperare debeat, modo se defendere et vim depulsare velit.*

42. *Vultur et Aviculæ.*

Vultur aliquando aviculas invitavit ad convivium, quod illis daturus esset die natali suo. Quæ quum ad tempus adessent, eas carpere et occidere, epulasque sibi de invitatis instruere cœpit.

43. *Ranæ.*

Ranæ lætabantur, quum nuntiatum esset, Solem uxorem duxisse. Sed una cæteris prudentior, *O vos stolidos, inquit; nonne meministis, quantopere nos sæpe unius Solis æstus excruciet? Quid igitur fiet, quum liberos etiam procreaverit?*

44. *Ranæ et Jupiter.*

Ranæ aliquando regem sibi a Jove petivisse dicuntur. Quarum ille precibus exoratus trabem ingentem in lacum dejecit. Ranæ sonitu perterritæ primum refugere,¹ deinde vero, trabem in aqua natantem conspicati magno cum contemptu in eâ consederunt, aliisque sibi novis clamoribus regem expetiverunt. Tum Jupiter, earum stultitiam puniturus, hydrum illis misit, a quo quum plurimæ captæ perirent, serò eas stolidarum precum pœnituit.

45. *Lupi et Pastores.*

Quum Philippus, rex Macedoniæ, cum Atheniensi-

¹ The word *refugere* is doubtful in this place; it may be either *refugere* for *refugerunt*; or it may be the infinitive *refugere*, in which case it is to be translated as if the word *cœperunt*, (began,) were understood.

bus fœdus initurus esset, eâ conditione, ut oratores suos ipsi tradèrent, Demosthènes¹ populo narravit fabulam, quâ² iis callidum regis consilium ante oculos poneret. Dixit enim, lupos quondam cum pastoribus pactos esse, se nunquam in postêrum greges esse impugnatos, si canes ipsis dederentur. Placuisse stultis pastoribus conditionem; sed quum lupi caulas excubiis nudatas vidissent, eos impetu facto omnem gregem dilaniâsse.

46. *Puer mendax.*

Puer oves pascens crebro per lusum magnis clamoribus opem rusticorum imploraverat, lupos gregem suum aggressos esse fingens. Sæpe autem frustratus eos, qui auxilium laturi advenērant, tandem lupo reverâ irruente multis cum lacrymis vicinos orare cœpit, ut sibi et gregi subvenirent. At illi eum pariter ut antea ludere existimantes, preces ejus et lacrymas neglexerunt, ita ut lupo libère in oves grassaretur plurimasque earum dilaniaret.

47. *Corvus.*

Corvus, qui caseum forte repererat, gaudium altâ voce significavit. Quo sono allecti plures corvi famelici advolaverunt, impetuque in illum facto, opimam eadapem eripuerunt.

48. *Cornix et Columba.*

Cornix columbæ gratulabatur fœcunditatem, quod singulis mensibus pullos excluderet. At illa: *Ne mei*, inquit, *doloris causam commemoras. Nam quos pullos³ educo, eos dominus raptos aut ipse comedit,*

¹ Demosthenes was the greatest orator of Greece, and bitterly hostile to Philip.

² *Quâ* implies *design*, and is therefore followed by the subjunctive mood.

³ Where the sentence is meant to be emphatic, it is customary to put the relative branch first, and to commence that branch which would otherwise be the antecedent by a demonstrative pronoun, as by *eos* in the present instance.

aut aliis comedendos vendit. Ita mihi mea fascunditas novum semper luctum parit.

49. *Leo, Asinus et Vulpes.*

Vulpes, asinus et leo venatum ivērant. Amplā prædā factā, leo asinum illam partiri jubet. Qui quum singulis singulas partes poneret æquales, leo eum correptum dilaniavit, et vulpeculæ partiendi negotium tribuit. Illa astutior leoni partem maximam apposuit, sibi vix minimam reservans particulam. Tum leo subridens ejus prudentiam laudare, et unde hoc didicerit interrogare cœpit. Et vulpes, *Hujus¹ me*, inquit, *calamitas docuit, quid minores potentioribus debeant.*

50. *Muscæ.*

Effusa mellis copia est: Muscæ advolant:
Pascuntur. At mox impeditis cruribus
Revolare nequeunt. *Heu miseram*, inquit, *vicem!*
Cibus iste blandus, qui pellexit suaviter,
Nunc fraudulentus quam crudeliter necat!
Perfida voluptas fabulâ hâc depingitur.

51. *Cancer.*

Mare cancer olim deseruit, in littore
Pascendi cupidus. Vulpes hunc simul adspicit
Jejuna, simul accurrit, et prædam capit.
Næ, dixit ille, *jure plector, qui, salo*
Quum fuerim natus, voluërim solo ingredi!
Suus unicuique præfinitus est locus,
Quem præterire sine periculo² non licet.

52. *Culex et Taurus.*

In cornu tauri parvulus quondam culex
Consedit; seque dixit,³ mole si suâ
Eum gravaret, avolaturum illico.
At ille: nec te considentem senseram.

¹ Pointing to the ass.

For *periculo*.

² Connect thus, *dixitque se avolaturum (esse) illico*.

III. MYTHOLOGY.

1. Cadmus, Antenōris filius, quod dracōnem, Martis filium, fontis cujusdam in Bœotiâ custodem, occiderat, omnem suam prolem interemtam vidit, et ipsa cum Harmoniâ, uxore suâ, in Illyriam fugit, ubi ambo in dracones conversi sunt.

2. Amÿcus, Neptuni filius, rex Bebryciæ, omnes, qui in ejus regna venissent, cogebat cæstibus secum contendere, et victos occidebat. Hic quum Argonautas ad certamen provocâsset, Pollux cum eo contendit et eum interfecit.

3. Otus et Ephialtes, Aloeï filii, mirâ magnitudine fuisse dicuntur. Nam singulis mensibus novem digitis crescebant. Itaque quum essent annorum novem in cœlum ascendere sunt conati. Huc sibi aditum sic faciebant, ut montem Ossam super Pelion ponerent, aliosque præterea montes exstruerent. Sed Apollinis sagittis interemti sunt.

4. Dædalus, Euphēmi filius, artifex peritissimus, ob cædem Athēnis¹ commissam, in Cretam abiit ad regem Minōem. Ibi Labyrinthum extruxit. A Minōe aliquando in custodiam conjectus, sibi et Icæro filio alas cerâ aptavit, et cum eo avolavit.—Dum Icarus altius evolabat, cerâ solis calore calefactâ, in mare decidit, quod ex eo Icarium pelagus est appellatum, Dædalus autem in Siciliam pervēnit.

5. Æsculapius, Apollinis filius, medicus præstantissimus, Hippolyto, Thesei filio, vitam reddidisse dici-

¹ *Athenæ-arum*; Athens, the most celebrated city of ancient Greeco

tur. Ob id facinus Jupiter eum fulmine percussit. Tum Apollo, quod filii mortem in Jove ulcisci non poterat, Cyclôpes, qui fulmina fecerant, interemit. Ob hoc factum Apollinem Jupiter Admêto, regi Thesaliæ, in servitutem dedit.

6. Alcestim, Pelix filiam, quum multi in matrimonium peterent, Pelias promisit, se filiam ei esse daturum, qui feras curru junxisset. Admêtus, qui eam perditæ amabat, Apollinem rogavit, ut se in hoc negotio adjuvaret. Is quum ab Admeto, dum ei serviebat, liberaliter esset tractatus, aprum ei et leonem curru junxit, quibus ille Alcestim avexit. Idem gravi morbo implicitus munus ab Apolline accepit, ut præsens periculum effugeret, si quis sponte pro eo moreretur. Jam quum neque pater, neque mater Admeti pro eo mori voluissent, uxor se Alcestis morti obtulit, quam Hercules, forte adveniens, Orci¹ manibus eripuit et Admeto reddidit.

7. Cassiôpe filix suæ Andromêdæ formam Nereïdum formæ anteposuit. Ob hoc crimen illæ a Neptuneo postulaverunt, ut Andromeda ceto immani, quod oras populabatur, objiceretur. Quæ quum ad saxum alligata esset, Perseus ex Libyâ, ubi Medûsam occiderat, advolavit, et belluâ devictâ et interemtâ, Andromedam liberavit.

8. Quam quum abducere vellet victor, Agēnor, cui antea desponsata fuerat, Perseo insidias struxit, ut eum interficeret, sponsamque eriperet. Ille re cognitâ caput Medusæ insidiantibus ostendit, quo viso omnes in saxa mutati sunt. Perseus autem cum Andromedâ in patriam rediit.

9. Ceyx, Hespéri filius, quum in naufragio periisset Alcyône, conjûgis morte auditâ, se in mare præcipitavit. Tum deorum misericordiâ ambo in aves sunt mutati, quæ Alcyones appellantur. Hæ aves pariunt

¹ *Orcus* usually means *the shades below*; it is here used for the god Pluto.

hiberno tempore. Per illos dies mare tranquillum esse dicitur; unde nautæ tranquillos et serenos dies Alcyonios appellare solent.

10. Tantālus, Jovis filius, tam carus fuit Diis, ut Jupiter ei consilia sua concrederet eumque ad epūlas Deorum admitteret. At ille, quæ apud Jovem audiverat, cum mortalibus communicabat. Ob id crimen dicitur apud inferos in aquâ collocatum esse, semperque sitire. Nam quoties haustum aquæ sumpturus est, aqua recedit. Tum etiam poma ei super caput pendent; sed quoties ea decerpere conatur, rami vento moti recedunt. Alii saxum ejus capiti impendēre dicunt, cujus ruinam timens perpetuo metu cruciatur.

11. In nuptiis Pelei et Thetidis omnes Dii invitati erant præter Discordiam. Hæc irâ commota malum misit in medium, cui inscripta erant verba: *Pulcherrima me habeto*. Tum Juno, Venus et Minerva illud simul appetebant; magnâque inter eas discordiâ exortâ, Jupiter Mercurio imperat, ut Deas ad Paridem, Priami filium, duceret, qui in monte Idâ greges pascebat; hunc earum hitem diremturum esse. Huic Juno, si se pulcherrimam judicâset, omnium terrarum regnum est pollicita; Minerva ei splendidam inter homines famam promisit; Venus autem Helēnam, Ledæ et Jovis filiam, se ei in conjugium dare spondit. Paris hoc dono prioribus anteposito, Venerem pulcherrimam esse judicavit. Postea, Veneris hortatu, Lacedæmōnem profectus Helenam conjugii suo Menelao eripuit. Hinc bellum Trojanum originem cepit, ad quod tota fere Græcia, duce Agamemnōne, Menelai fratre, profecta est.

12. Thetis, Pelei conjux, quum sciret, Achillem filium suum cito periturum esse, si Græcorum exercitum ad Trojam sequeretur, eum misit in insulam Scyron regique Lycomēdi commendavit. Ille eum muliebri habitu inter filias suas servabat. Græci autem quum audivissent, eum ibi occultari, unus eorum

Ulysses, rex Ithacæ, in regio vestibulo munera feminea in calathiscis ponebat, simulque clypeum et hastam, mulieresque advocari jussit. Quæ dum omnia contemplantur, subito tubicem cecinit; quo sonitu audito, Achilles arma arripuit. Unde eum virum esse intellectum est.

13. Quum totus Græcorum exercitus Aulide convenisset, adversa tempestas eos ob iram Dianæ retinebat. Agamemnon enim, dux illius expeditionis, cervam Deæ sacram vulneraverat, superbiusquè¹ in Dianam locutus erat. Is quum haruspices convocasset, responderunt, iram Deæ expiari non posse, nisi filiam suam Iphigeniam ei immolaret. Hanc ob causam Ulysses Argos profectus, mentitur, Agamemnonem filiam Achilli in matrimonium promisisse. Sic eam Aulidem abduxit. Ubi quum pater eam immolare vellet, Diana virginem miserata, cervam ei supposuit. Iphigeniam ipsam per nubes in terram Tauricam detulit, ibique templi sui sacerdotem fecit.

14. Trojâ eversâ quum Græci domum redire velent, ex Achillis tumultu vox dicitur fuisse audita, quæ Græcos monebat, ne fortissimum virum sine honore relinquerent. Quare Græci Polyxenam, Priami filiam, quæ virgo fuit formosissima, ad sepulcrum ejus immolaverunt.

15. Promētheus, Iapēti filius, primus homines ex luto finxit, iisque ignem e cœlo in ferulâ attulit, monstravitque, quomodo cinere obrūtum servarent. Ob hanc rem Vulcānus eum in monte Caucāso Jovis jussu clavis ferreis alligavit ad saxum, et aquilam ei apposuit, quæ cor exederet. Quantum vero interdiu exederat, tantum noctu crescebat. Hanc aquilam insequenti tempore Hercules transfixit sagittis, Prometheumque liberavit.

16. Pluto, inferorum Deus, a Jove fratre petebat, ut

¹ The comparative is frequently used to express *excess*, as, in this place, *superbius*, too haughtily, more haughtily than he ought.

sibi Proserpīnam, Jovis et Cerēris filiam, in matrimonium daret. Jupiter negavit quidem Cererem passuram esse, ut filia in tenebris Tartāri moraretur; sed fratri permisit, ut eam, si posset, raperet. Quare Proserpinam in nemore Ennæ in Siciliâ flores legentem, Pluto quadrīgis ex terræ hiatu proveniens rapuit.

17. Ceres quum nesciret, ubi filia esset, eam per totum orbem terrarum quæsit. In quo itinere ad Celeum venit, regem Eleusiniorum, cujus uxor Metanira puerum Triptolēmum pepererat, rogavitque, ut se tanquam nutricem in domum reciperent. Quo facto, quum Ceres alumnum suum immortalem reddere vellet, eum interdiu lacte divino alebat, noctu clam igne obruebat. Itaque mirum in modum crescebat. Quod quum mirarentur parentes, eam observaverunt. Qui quum viderent, Cererem puerum in ignem mittere, pater exclamavit. Tum Dea Celeum exanimavit; Triptolemo autem currum draconibus junctum tribuit, frugesque mandavit, quas per orbem terrarum vectus disseminaret.

18. Althæa, Thestii filia, ex Cæneo peperit Meleāgrum. Ei Parcæ ardentem titionem dederunt, præfantes, Meleagrum tam diu victurum, quam diu is titio foret incolumis. Hunc itaque Althæa diligenter in arcâ clausum servavit. Interim Diana, Cæneo irata, quia ei sacra annua non fecerat, aprum mirâ magnitudine misit, qui agrum Calydonium vastaret. Quem Meleāger cum juvenibus ex omni Græciâ delectis interfecit, pellemque ejus Atalantæ donavit. Cui quum Althææ fratres eam eripere vellent, illa Meleagri auxilium imploravit, qui avunculos occidit. Tum Althæa, gravi irâ in filium commota, titionem illum fatalem in ignem conjecit. Sic Meleager periit. At sorores ejus, dum fratrem insolabiliter lugerent, in aves mutatæ sunt.

19. Eurōpam, Agenōris filiam, Sidoniam, Jupiter,

in taurum mutatus, Sidōne Cretam transvexit, et ex eâ procreavit Minōem, Sarpedōnem et Rhadamanthum. Hanc ut reducerent Agēnor filios suos misit, conditione additâ, ut nec ipsi redirent, nisi sororem invenissent. Horum unus, Cadmus nomine, quum erraret, Delphos venit, ibique responsum accepit, bovem præcedentem sequeretur; ubi ille decubisset, ibi urbem conderet. Quod quum faceret, in Bœotiam venit. Ibi aquam quærens ad fontem Castalium dracōnem invenit, Martis filium, qui aquam custodiebat. Hunc Cadmus interfecit, dentesque ejus sparsit et aravit. Unde Sparti enati sunt. Pugnâ inter illos exortâ, quinque superfuerunt, ex quibus quinque nobiles Thebanorum stirpes originem duxerunt.

20. Quum Bacchus, Jovis ex Semēle filius, exercitum in Indiam duceret, Silēnus ab agmine aberravit. Quem Midas, rex Mygdoniæ, hospitio liberaliter accepit, eique ducem dedit, qui eum ad Bacchum reduceret. Ob hoc beneficium Bacchus Midæ optionem dedit, ut, quicquid vellet, a se peteret. Ille petiit, ut quidquid tetigisset, aurum fiēret. Quod quum impetrâset, quidquid tetigerat, aurum fiebat. Primò gavisus¹ est hâc virtute suâ; mox intellexit, nihil ipsi hoc munere perniciosius esse. Nam etiam cibus et potio in aurum mutabatur. Quum jam fame cruciaretur, petit a Baccho, ut donum suum revocaret. Quem Bacchus jussit in flumine Pactōlo se abluere, quumque aquam tetigisset, facta est colore² aureo.

21. Schœneus Atalantam filiam formosissimam dicitur habuisse, quæ cursu viros superabat. Hæc quum a pluribus in conjugium peteretur, pater ejus conditionem proposuit, ut, qui eam ducere vellet, prius cursu cum eâ contenderet; si victus esset, occideretur. Multos quum superâset et interfecisset, tandem ab Hippomēne victa est. Hic enim a Vénere tria mala aurea acceperat. Dum currebant, hos

¹ From *gaudeo*.

² Ablative of quality.

alternos¹ projecit, iisque Atalantæ cursum tardavit. Nam dum mala colligit, Hippomenes ad metam pervēnit. Huic itaque Schœneus filiam uxorem dedit. Quam quum in patriam duceret, oblītus Veneris beneficio se vicisse, grates ei non egit. Hanc ob causam Hippomenes mutatus est in leonem, Atalanta in leænam.

22. Nisus, rex Megarensium, in capite crinem purpureum habuisse dicitur, eique prædictum fuit, tam diu eum regnaturum, quam diu eum crinem custodisset. Hunc Minos, rex Cretersium, bello aggressus est. Qui quum urbem Megāram oppugnaret, Scylla, Nisi filia, amore ejus correpta est, et, ut ei victoriam pararet, patri dormienti fatalem crinem præcīdit. Ita Nisus a Minōē victus et occisus est. Quum autem Minos in Cretam rediret, Scylla eum rogavit, ut eam secum aveheret. Sed ille negavit,² Cretam tantum scelus esse recepturam. Tum illa se in mare præcipitat, navemque persequitur. Nisus in aquilam marinam conversus est, Scylla in piscem, quem Cirim vocant. Hodieque si quando illa avis hunc piscem conspexerit, mittit se in aquam raptumque unguibus dilaniat.

23. Amphīon, Jovis et Antiōpes filius, qui Thebas muris cinxit, Niōben, Tantāli filiam, in matrimonium duxit. Ex quā procreavit filios septem, totidemque filias. Quem partum Niobe Latonæ liberis anteposuit, superbiusque locuta est in Apollinem et Dianam. Ob id Apollo filios ejus venantes sagittis interfecit, Diana autem filias. Niobe liberis orbata, in saxum mutata esse dicitur, ejusque lacrymæ hodieque manare narrantur. Amphion autem quum templum Apollinis expugnare vellet, ab Apolline sagittis est interfectus.

24. Phineus, Agenōris filius, ab Apolline futurarum rerum scientiam acceperat. Quum vero hominibus

¹ One after the other.   ² Nego, to say no: in this place translate, negavit Cretam recepturam esse, said that Crete should not receive.

deorum consilia enuntiaret, Jupiter eum excæcavit et, immisit ei Harpyias, quæ Jovis canes esse dicuntur, ut cibum ab ore ei auferrent. Ad quem quum Argonautæ venissent, ut eum iter rogarent, dixit, se illis iter demonstraturum esse, si eum poenâ liberarent. Tum Zetes et Calâis, Aquilōnis filii, qui pennas in capite et in pedibus habuisse dicuntur, Harpyias fugaverunt in insulas Strophădas, et Phinœum poenâ liberârunt.

¹ This word should be pronounced as if the *y* were an English *w* ; Harp-wias.

IV. ANECDOTES OF EMINENT PERSONS.

1. Thales interrogatus, an facta hominum deos laterent, respondit, ne cogitata quidem.

2. Solon, qui Atheniensibus leges scripsit, dicebat, neminem, dum viveret, beatum haberi posse, quod omnes ad ultimum usque diem ancipiti ¹ fortunæ obnoxii essent.

3. Pythagoræ philosophi tanta fuit apud discipulos suos auctoritas, ut, quæ ab eo audivissent, ea in dubitationem adducere non auderent. Rogati autem ut causam redderent eorum, quæ dixissent, respondebant, *Ipsam* dixisse. *Ipsa* autem erat Pythagoras.

4. Bias, unus ex septem Sapientibus, quum patriam Priēnen ab hostibus expugnatam et eversam fugeret, interrogatus, cur nihil ex bonis suis secum ferret, *Ego vero*, respondit, *bona mea mecum porto omnia*.

5. Democrītus, cui pater ingentes divitias reliquerat, omne fere patrimonium suum civibus donavit, ne domesticarum rerum curâ a philosophiæ studio avocaretur.

6. Etiam Crates Thebānus bona sua inter Thebanos divisit, nihil sibi servans præter peram et baculum. Hæc enim Cynicorum instrumenta erant. A quo consilio quum amici et propinqui eum avocare studerent, eos correpto baculo fugavit, nihil pulchrius esse arbitratus, quam ab omnibus curis vacuum uni philosophiæ operam dare.

7. Anaxagōras quum a longinquâ peregrinatione,

¹ From *anceps*.

scientiæ augendæ causâ susceptâ, in patriam rediisset, agrosque suos neglectos et desertos videret, *Non essem, inquit, salvus nisi ista periissent.*

8. Carneâdes usque ad extremam senectam nunquam cessavit a philosophiæ studio. Sæpe ei accidit, ut, quum cibi capiendi causâ accubuisset, cogitationibus inhærens, manum ad cibos appositos porrigere oblivisceretur.

9. Idem adversus Zenōnem Stoïcum scripturus, caput hellebōro purgabat, ne corrupti humores sollertiam et acumen mentis impedirent.

10. Anaxagōras philosophus, morte filii auditâ, vultu nihil immutato dixit: *Sciebam me mortalem genuisse.*

11. Archȳtas Tarentinus, quum ab itinere reversus, agros suos villici socordiâ neglectos videret, *Graviter te castigarem, inquit, nisi iratus essem.*

12. Plato quoque quum in servum vehementius exarsisset, veritus ne vindictæ modum excederet, Speusippo adstanti mandavit, ut de illius poenâ statueret.

13. Idem discendi cupiditate ductus Ægyptum peragravit, et a sacerdotibus illius regionis Geometriam et Astronomiam didicit. Idem in Italiam trajecit, ut ibi Pythagoræ philosophiam et instituta disceret.

14. Athenienses Socrātem damnaverunt quod novos deos introducere videbatur. Protagōram quoque philosophum, qui ausus fuerat¹ scribere, *se ignorare an dii essent*, Athenienses ex urbe pepulerunt.

15. Xanthippe, Socratis uxor, morosa admōdum fuisse fertur. Quam ejus indōlem quum perspexisset Alcibiâdes, Socratem interrogavit, quid esset, quod² mulierem tam acerbam et jurgiosam non exigeret domo, Tum ille, *Quoniam, inquit, dum illam domi per-petior, insuesco, ut ceterorum quoque foris petulantiam et injurias facilius feram.*

16. Xenocrātes philosophus quum maledicorum

¹ From audeo

² Quid esset quod, what was the reason that

quorundam sermoni interesset,¹ neque quidquam ipse loqueretur, interrogatus, cur solus taceret, respondit: *Quia dixisse me aliquando pœnituit, tacuisse nunquam.*

17. Hegesias philosophus in disputationibus suis mala et cruciatus vitæ tam vividis coloribus repræsentabat, ut multi, qui eum audiverant, sponte se occiderent. Quare a Ptolemæo rege ulterius his de rebus disserere est prohibitus.

18. Gorgia Leontino, qui eloquentiâ et eruditione omnes suæ ætatis homines superare existimabatur, universa Græcia in templo Apollinis Delphici statuem auream collocavit.

19. Idem quum annum centesimum septimum ageret, interrogatus, quapropter tam diu vellet in vitâ remanere? respondit: *Quia nihil habeo, quod senectutem meam accûsem.*²

20. Illustrissimi sæpe viri humili loco nati fuerunt. Socrates, quem Oraculum Apollinis sapientissimum omnium hominum judicavit, obstetrîcis filius fuit. Euripides, poëta tragicus, matrem habuit, quæ olera venditabat; et Demosthënis, oratoris eloquentissimi, patrem cultellos vendidisse narrant.

21. Homerus, princeps poëtarum Græcorum, dolore absumtus esse creditur, quod quæstionem, a piscatoribus ipsi propositam solvere non posset.

22. Simonides, poëta præstantissimus, gloriatur in quodam poëmâ, se octoginta annos natum in certamen musicum descendisse, et victoriam inde retulisse. Idem aliquandiu vixit apud Hipparchum, Pisistrati filium, Athenarum tyrannum. Inde Syracûsas se contulit ad Hierõnem regem, cum quo familiariter vixisse dicitur. Primus carmina statuto pretio scripsit; quare eum Musam venalem reddidisse dicunt.

23. Quum Æschylus Atheniensis, qui parens tra-

¹ From intersum.

² *Nihil habeo gyod*, I have no reason why

gœdiæ dicitur, in Siciliâ versaretur, ibique in loco aprîco sedêret, aquila testudinem glabro ejus capiti immisit, quod pro saxo habuit. Quo ictu ille extinctus est.

24. Euripîdes, qui et ipse¹ magnum inter poëtas tragicos nomen habet, a cœna domum rediens, a canibus laceratus est.

25. Athenienses quondam ab Euripide postulabant, ut ex tragœdiâ sententiam quandam tolleret. Ille autem, in scenam progressus, dixit, se fabulas componere solere, ut populum doceret, non ut a populo disceret.

26. Philippîdes, comœdiarum scriptor, quum in poëtarum certamine præter spem vicisset, et illâ victoriâ impensè gauderet, eo ipso gaudio repentè extinctus est.

27. Pindârus, poëta Thebanus, Apollini gratissimus fuisse dicitur. Quare sæpe a sacerdotibus in templum Delphicum ad cœnam vocabatur, parsque ei tribuebatur donorum, quæ sacrificantes deo obtulerant. Ferunt etiam Pana Pindari hymnis tantopere fuisse lætatum, ut eos in montibus et silvis caneret. Quum Alexander, rex Macedoniæ, Thebas diriperet, unius Pindari domo et familiæ pepercît.

28. Diogênes Cynîcus Myndum profectus, quum videret magnificas portas et urbem exiguam, Myndios monuit, ut portas clauderent, ne urbs egrederetur.

29. Demosthênes, Atheniensis, incredibili studio et labore eo pervēnit, ut, quum² multi eum ingenio parum valere existimarent, omnes ætatis suæ oratores superaret eloquentiâ. Nunquam tamen ex tempore dicebat, neque in concione volebat assurgere, nisi rem, de quâ ageretur, accuratè antea meditatus esset. Unde plerique eum timidum esse existimabant. Sed in hâc re Periclis consuetudinem imitabatur, qui non facîle de quâque re dicere, nec existimationem suam fortunæ committere solebat.

¹ *Et ipse*, likewise, himself too.

² *Quum*, although.

30. Pericles in concionem iturus, quum animo pendēret, quantum periculi inconsiderate dicta hominibus afferrent, solebat precari a diis, ne quod¹ ipsi verbum imprudenti excideret, quod reipublicæ officere posset.

31. Minos, Cretensium rex, sæpe se in speluncam quandam conferebat, ibique se cum Jove collōqui legesque ab eo accipere dicebat. Etiam Lycurgus Lacedæmoniiis persuasit, se leges suas ab Apolline didicisse.

32. Quum Lycurgus, Lacedæmoniorum legislator, Delphis in templum Apollinis intrâset, ut a Deo oraculum peteret, Pythia eum his verbis allocuta est: nescio utrum Deus an homo appellandus sis; sed deus potius vidēris esse.

33. Leonidas, rex Lacedæmoniorum, quum Persæ dicerentur sagittarum multitudine solem obscuraturi, respondisse fertur: *Melius itaque in umbrâ pugnabimus.*

34. Cyrus omnium suorum militum nomina memoriâ tenebat. Mithridâtes autem, rex Ponti, duarum et viginti gentium, quæ sub regno ejus erant, linguas ita didicerat, ut cum omnibus, quibus imperabat, sine interprête loqui posset.

35. Themistocles interroganti, utrum Achilles esse mallet, an Homerus, respondit: Tu vero mallesne te in Olympico certamine victorem renuntiari, an præco esse qui victorum nomina proclāmat?

36. Epaminondas, Thebanorum imperator, in bello adversus Lacedæmonios, animos suorum religione excitandos ratus², arma in templis affixa nocte detraxit, persuasitque militibus, quum illa abesse viderent, deos iter suum sequi, ut ipsis præliantibus adessent.

37. Idem in pugnâ ad Mantinēam graviter vulneratus est. Quum animam recepisset, interrogavit circumstantes amicos, *an clypeus salvus esset?* deinde,

¹ Quod, any; for *aliquod*.

² From reor.

an hostes fusi essent ? Illi utrumque affirmaverunt. Tum demum hastam e corpore edūci jussit Quo facto statim exspiravit.

38. Epaminondas tantâ fuit abstinentiâ et integritate, ut post plurima bella, quibus Thebanorum potentiam incredibiliter auxerat, nihil in supellectili haberet præter ahenum et veru.

39. Lysander, dux Lacedæmoniorum, militem quendam, viâ egressum, castigabat. Cui dicenti, ad nullius rei rapinam se ab agmine recessisse, respondit : *Ne speciem quidem rapturi præbeas volo.*¹

40. Iphicrâtes, dux Atheniensium, quum præsidio teneret Corinthum, et sub adventum hostium ipse vigilias circumîret, vigilem, quem dormientem invenerat, hastâ transfixit. Quod factum quibusdam ei ut sævum exprobrantibus, *Qualem invēni, inquit, talem relinqui.*

41. Quum quidam Thrasybūlo, qui civitatem Atheniensium a tyrannorum dominatione liberavit, dixisset : *Quantas tibi gratias Athenæ debent !* Ille respondit : *Dii faciant, ut quantas ipse patriæ debeo gratias, tantas ei videar retulisse.*

42. Philippus, rex Macedōnum, monentibus eum quibusdam, ut Pythiam quendam caveret, fortem militem, sed ipsi alienatum, quod tres filias ægre aleret, nec a rege adjuvaretur, dixisse fertur : *Quid ? si partem corporis haberem ægram, abscinderem potius an curarem ?* Deinde Pythiam ad se vocatum, acceptâ difficultate rei domesticæ, pecuniâ instruxit. Quo facto nullum rex militem Pythiâ fideliores habuit.

43. Mulier quædam ab eodem Philippo quum a convivio temulentus recederet, damnata, *A Philippo, inquit, temulento ad Philipppum sobrium provoco.*

44. Philippus, rex Macedoniæ, prædicare solebat, se oratoribus Atheniensium maximam gratiam habere. *Nam conviciis suis, inquit, efficiunt, ut quotidie*

¹ Supply *ut ; volo ut præbeas.*

melior evadem, dum eos dictis factisque mendacii arguere conor.

45. Ejusdem regis epistola fertur scripta ad Aristotēlem philosophum, quā filium sibi natum esse nuntiavit. Erat illa epistola verbis concepta ferè his: *Filium mihi genitum esse scito. Quod equidem diis habeo gratiam: non tam quod natus est, quam quod ei contigit nasci temporibus vitæ tuæ. Spero enim fore¹ ut a te educatus et eruditus dignus evadat et nobis et rebus, quas ipsi relicturi sumus.*

46. Alexander, Macēdo, Philippi filius, quum puer a præceptore suo audivisset, innumerabiles mundos esse, *Heu me miserum, inquit, qui ne uno quidem adhuc potitus sum!*

47. Quum Alexander quondam Macedōnum quorundam benevolentiam largitionibus sibi conciliare conatus esset, Philippus eum his verbis increpuit: *Sperasne eos tibi fideles esse futuros, quos pecuniā tibi conciliaveris? Scito, amorem non auro emi, sed virtutibus.*

48. Alexandro Macedōni, Asiā debellatā, Corinthiū per legatos gratulati sunt, regemque civitate suā donaverunt. Quod officii genus quum Alexander risisset, unus ex legatis, *Nulli unquam, inquit, civitatem dedimus alii, quam tibi et Herculi.* Quo audito Alexander honorem sibi delatum² lubentissime accepit.

49. Quum Alexander Græciæ populis imperāset ut divinos ipsi honores decernerent, Lacedæmonii his verbis utebantur: *Quoniam Alexander deus esse voluit, esto deus; Laconicā brevitate regis notantes recordiam.*

50. Lysimāchus, rex Thraciæ, Theodōrum Cyrenæum, virum libertatis amantissimum et regiæ dominationi infestum, cruci affigi jussit. Cui ille, *Hujusmodi minis, inquit, purpuratos tuos terreas. Meā*

¹ *Spero fore ut*, a common periphrasis, instead of *spero* followed by a future infinitive

² From *dæfero*.

quidem nihil interest, humine¹ an sublimè putrescam.

51. Mausōlus, rex Cariæ, Artemisiam habuit conjūgem. Hæc, Mausolo defuncto, ossa cineremque mariti contusa et odoribus mixta cum aquâ potabat. Extruxit quoque, ad conservandam ejus memoriam, sepulcrum illud nobilissimum, ab ejus nomine appellatum, quod inter septem orbis terrarum miracula numeratur. Quod quum Mausoli Manibus² dicaret, certamen instituit, præmiis amplissimis ei propositis, qui defunctum regem optime laudaret.

52. Dionysius, qui a patre Syracusarum et pænè totius Siciliæ tyrannidem acceperat; senex, patriâ pulsus, Corinthi pueros litteras docuit.

53. Mithridâtes, rex Ponti, sæpe venenum hause-
rat, ut sibi a clandestinis caveret insidiis. Hinc factum est, ut, quum a Pompeio superatus mortem sibi consciscere vellet, ne velocissima quidem venena ei nocerent.

54. Quum Gyges, rex *Lydiæ ditissimus, oraculum Apollinis interrogaret, an quisquam mortalium se esset felicior*, Deus Aglæum quendam Psophidium feliciorem prædicavit. Is autem erat Arcædum pauperimus, parvūli agelli possessor, cujus terminos, quamvis senex, nunquam excesserat, fructibus et voluptatibus angusti ruris contentus.

55. Pyrrhus, rex Epīri, quum in Italiâ esset, audi-
vit, Tarentīnos quosdam juvenes in convivio parum honorifice de se locutos esse. Eos igitur ad se arcessi-
tos percunctatus est, an dixissent ea, quæ ad aures suas pervenerant. Tum unus ex his, *Nisi*, inquit, *rinum nobis defēcisset, multo etiam plura et graviora in te locuturi eramus.* Hæc criminis excusatio iram regis in risum convertit.

56. Marsyas, frater Antigōni, regis Macedoniæ, quum causam haberet cum privato quodam, fratrem rogavit, ut de eâ domi cognosceret. At ille, *In foro*

¹ For *utrum humi.*   ² From *Manes.*

potius, inquit. Nam si culpâ vacas, innocentia tua ibi melius apparebit; sin damnandus es, nostra iustitia.

57. Clara sunt apud Catanenses nomina fratrum Anāpi et Amphinōmī, qui patrem et matrem humeris per medios ignes Ætnæ portarunt, eosque cum vitæ suæ periculo e flammis eripuerunt.

58. Spartānus quidam quum rideretur, quod claudus in pugnam iret, *At mihi, inquit, pugnare, non fugere est propositum.*

59. Spartānus quidam in magistratus petitione ab æmūlis victus, maximæ sibi lætitiæ esse, dixit, quod patria sua se meliores cives haberet.

60. Quum homo quidam, qui diu in uno pede stare didicerat, Lacedæmonio cuidam dixisset se non arbitrari, Lacedæmoniorum quemquam tamdiu idem facere posse; ille respondit; *At anseres te diutius.*

61. Diagōras Rhodius, quum tres ejus filii in ludis Olympicis victores renuntiati essent, tanto affectus est gaudio, ut in ipso stadio, inspectante populo, in filiorum manibus animam redderet.

62. Scipio Africānus nunquam ad negotia publica accedebat, ante quam in templo Jovis precatus esset.

63. Scipio dicere solebat, hosti non solum dandam esse viam fugiendi, sed etiam muniendam. Similiter Pyrrhus, rex Epīri, fugienti hosti pertinaciter instandum esse negabat: non solum, ne fortius ex necessitate resisteret, sed ut postea quoque facilius acie cederet, ratus, victores fugientibus non usque ad perniciem instaturos esse.

64. Metellus Pius in Hispaniâ bellum gerens, interrogatus, quid postero die factururus esset? *Tunicam meam, inquit, si id elōqui posset, comburerem.*

65. L. Mummius, qui, Corintho captâ, totam Italiâ tabulis statuisque exornavit, ex tantis manubiis nihil in suum usum convertit, ita ut, eo defuncto, non

esset unde¹ ejus filia dotem acciperet. Quare Senatus ei ex publico dotem decrevit.

66. Scipio Africānus Major Ennii poëtæ imaginem in sepulchro gentis Cornelie collocari jussit, quod Scipiōnum res gestas carminibus suis illustraverat.

67. M. Cato, Catonis Censorii filius, in acie, cadente equo prolapsus, quum se recollegisset, animadvertissetque gladium excidisse vagina, rediit in hostem : acceptisque aliquot vulneribus, recuperato demum gladio ad suos reversus est.

68. Q. Metellus Macedonīcus in Hispaniā quinque cohortes, quæ hostibus cesserant, testamentum facere jussas, ad locum recuperandum misit; minatus, eos nonnisi post victoriam receptum iri.

69. Publius Decius consul, quum in bello contra Latinos Romanorum aciem cedentem videret, capite pro reipublicæ salute devoto, in medium hostium agmen irruit, et magnâ strage editâ plurimis telis obrutus cecidit. Hæc ejus mors Romanorum aciem restituit iisque victoriam paravit.

70. L. Junius Brutus, qui Romam a regibus liberavit, filios suos, qui Tarquinium regem expulsum restituere conati erant, ipse capitis damnavit, eosque virgis cæsos secūri percūti jussit.

71. Q. Marcius Rex consul, quum filium unicum, juvenem summæ pietatis et magnæ spei, morte amisisset, dolorem suum ita coërcuit, ut a rogo adolescentis protēnus curiam peteret, ibique muneris sui negotia strenue obiret.²

72. In bello Romanorum cum Persæo, ultimo Macedoniæ rege, accidit, ut serenâ nocte subito luna deficeret. Hæc res ingentem apud milites terrorem excitavit, qui existimabant, hoc omine futuram cladem portendi. Tum vero Sulpicius Gallus, qui erat in eo exercitu, in concione militum causam hujus rei tam

¹ *Non esset unde* there were no means from which.

² *From obæo.*

diserte exposuit, ut postero die omnes intrepido animo pugnam committerent.

73. L. Siccus Dentatus ob insignem fortitudinem appellatus est Achilles Romanus. Pugnasce is dicitur centum et viginti proeliis; cicatricem aversam¹ nullam, adversas quinque et quadraginta tulisse: coronis esse donatus aureis duodeviginti, obsidionali unâ, muralibus tribus, civis quatuordécim, torquibus tribus et octoginta, armillis plus centum sexaginta, hastis duodeviginti. Phalaris idem donatus est quinquies viciesque. Triumphavit cum imperatoribus suis triumphos novem.

74. Hannibalem in Italiam proficiscentem tria millia Carpetanorum reliquerunt. Quorum exemplum ne cæteri quoque barbari sequerentur, edixit, eos a se esse dimissos, et insuper in fidem ejus rei alios etiam, quorum fides ipsi suspecta erat, domum remisit.

75. Hannibal quum elephantos compellere non posset, ut præaltum flumen transirent, neque rates haberet, quibus eos trajiceret, jussit ferocissimum elephantorum sub aure vulnerari, et eum, qui vulnerasset, se in flumen conjicere, illudque tranare. Tum elephante exasperatus ad persequendum doloris sui auctorem tranavit amnem, et reliqui quoque eum secuti sunt.

¹ i. e. In the part of the body turned from the enemy, the back.

SECOND DIVISION.

V. OUTLINES OF ROMAN HISTORY FROM THE EARLIEST TIMES TO THE EMPERORS.

LIBER PRIMUS.

1. Antiquissimis temporibus Saturnus in Italiam venisse dicitur. Ibi haud procul a Janiculo arcem condidit, eamque Saturniam appellavit. Hic Italos primus agriculturam docuit.

2. Postea Latīnus in illis regionibus imperavit. Sub hoc rege Troja in Asiā eversa est. Hinc Ænēas, Anchīsæ filius, cum multis Trojanis, quibus ferrum Græcorum pepercerat, aufūgit, et in Italiam pervenit. Ibi Latīnus rex ei benigne recepto filiam Laviniam in matrimonium dedit. Æneas urbem condidit, quam in honorem conjūgis Laviniam appellavit.

3. Post Æneæ mortem Ascanius, Æneæ filius, regnum accepit. Hic sedem regni in alium locum transtulit, urbemque condidit in monte Albāno, eamque Albam Longam nuncupavit. Eum secutus est Silvius, qui post Æneæ mortem a Laviniā genitus erat. Ejus postēri omnes, usque ad Romam conditam, Albæ regnaverunt.

4. Unus horum regum, Romūlus Silvius, se Jove majorem esse dicebat, et, quum tonaret, militibus im-

peravit, ut clypeos hastis percuterent, dicebatque, hunc sonum multo clariorem esse quam tonitru. Fulmine ictus et in Albanum lacum præcipitatus est

5. Silvius Procas, rex Albanorum, duos filios reliquit, Numitorem et Amulium. Horum minor natus, Amulius, fratri optionem dedit, utrum regnum habere vellet, an bona, quæ pater reliquisset. Numitor paternæ bona prætulit; Amulius regnum obtinuit.

6. Amulius, ut regnum firmissime possideret, Numitoris filium per insidias interemit, et filiam fratris, Rheam Silviam, Vestalem virginem fecit. Nam his Vestæ sacerdotibus non licet viro nubere. Sed hæc a Marte geminos filios, Romulum et Remum, peperit. Hoc quum Amulius comperisset, matrem in vincula conjecit, pueros autem in Tiberim abjici jussit.

7. Fortè Tiberis aqua ultra ripam se effuderat, et quum pueri in vado essent positi, aqua refluens eos in sicco reliquit. Ad eorum vagitum lupa accurrit, eosque uberibus suis aluit. Quod videns Faustulus quidam, pastor illius regionis, pueros sustulit, et uxori Accæ Laurentiæ nutriendos dedit.

8. Sic Romulus et Remus pueritiam inter pastores transegerunt. Quum adolevissent, et fortè comperissent, quis ipsorum avus, quæ mater fuisset, Amulium interfecerunt, et Numitori avo regnum restituerunt. Ante
Chr.
754. Tum urbem condiderunt in monte Aventino, quam Romulus a suo nomine Romam vocavit. Hæc quum mœnibus circumdaretur, Remus occisus est, dum fratrem irrîdens mœnia transiliebat.

9. Romulus, ut civium numerum augeret, asylum patefecit, ad quod multi ex civitatibus suis pulsî accurrerunt. Sed novæ urbis civibus conjugēs deerant. Festum itaque Neptûni et ludos instituit. Ad hos quum multi ex finitimis populis cum mulieribus et liberis venissent, Romani, inter ipsos ludos spectantes virgines rapuerunt.

10. Populi illi, quorum virgines raptæ erant, bel-

um adversus raptos suscepunt. Quum Romæ appropinquarent, forte in Tarpeiam virginem inciderunt, quæ in arce sacra procurabat. Hanc rogabant, ut viam in arcem monstraret, eique permiserunt, ut munus sibi posceret. Illa petiit, ut sibi darent, quod in sinistris manibus gererent, annulos aureos et armillas significans. At hostes, in arcem ab eâ perducti, scutis Tarpeiam obruerunt; nam et ea in sinistris manibus gerebant.

11. Tum Romulus cum hoste, qui montem Tarpeium tenebat, pugnam conseruit in eo loco, ubi nunc forum Romanum est. In mediâ cæde raptæ processerunt, et hinc patres, hinc conjuges et soceros complectebantur et rogabant, ut cædis fines facerent. Utrique his precibus commoti sunt. Romulus foedus icit, et Sabînos in urbem recepit.

12. Postea civitatem descripsit. Centum Senatores legit, eosque cum ob ætatem, tum ob reverentiam iis debitam, Patres appellavit. Plebem in triginta curias A. U. distribuit, easque raptarum nominibus nuncupavit. C. 37. Anno regni tricesimo septimo, quum exercitum lustraret, inter tempestatem ortam, repente oculis hominum subductus est. Hinc alii eum a Senatoribus interfectum, alii ad Deos sublatum esse existimaverunt.

13. Post Romuli mortem unius anni interregnum fuit. Quo elapso Numa Pompilius, Curibus, urbe in agro Sabinorum, natus, rex creatus est. Hic vir bellum quidem nullum gessit; nec minus tamen civitati profuit. Nam et leges dedit, et sacra plurima instituit, ut populi barbari et bellicosi mores molliret. Omnia autem, quæ faciebat, se nymphæ Egeriæ, conjugis suæ, jussu facere dicebat. Morbo decessit, quadregesimo tertio imperii anno.

A. U. 81. 14. Numæ successit Tullus Hostilius, cujus avus se in bello adversus Sabinos fortem et strenuum virum præstiterat. Rex creatus bellum

Albanis indixit; idque trigeminorum, Horatiorum et Curiatorum, certamine finivit. Albam propter perfidiam Metii Suffetii diruit. Quum triginta duobus annis regnâsset, fulmine ictus cum domo suâ arsit.

15. Post hunc Ancus Martius Numæ ex filiâ nepos, suscepit imperium. Hic vir æquitate A. U. et religione avo similis, Latinos bello domuit, 114. urbem ampliavit, et nova ei mœnia circumdedit. Carcērem primus ædificavit. Ad Tibēris ostia urbem condidit, Ostiamque vocavit. Vicesimo quarto anno imperii morbo obiit.

16. Deinde regnum Lucius Tarquinius Priscus accepit, Damarāti filius, qui tyrannos patriæ A. U. Corinthi fugiens in Etruriam venerat. Ipse 137. Tarquinius, qui nomen ab urbe Tarquiniis accepit, aliquando Romam profectus erat. Advenienti aquila pileum abstulit, et postquam alte evolaverat, reposuit. Hinc Tanaquil conjux, mulier auguriorum perita, regnum ei portendi intellexit.

17. Quum Romæ commoraretur, Anci regis familiaritatem consecutus est, qui eum filiorum suorum tutorem reliquit. Sed is pupillis regnum interceptit. Senatoribus, quos Romulus creaverat centum, alios addidit, qui minorum gentium¹ sunt appellati. Plura bella feliciter gessit, nec paucos agros, hostibus ademptos, urbis territorio adjunxit. Primus triumphans urbem intravit. Cloācas fecit; Capitolium inchoavit. Tricesimo octavo imperii anno per Anci filios, quibus regnum eripuerat, occisus est.

18. Post hunc Servius Tullius suscepit imperium, genitus ex nobili feminâ, captivâ tamen et fa- A. U. mulâ. Quum in domo Tarquini Prisci edu- 176. caretur, flamma in ejus capite visa est. Hoc prodigio Tanaquil ei summam dignitatem portendi intellexit, et conjugii persuasit, ut eum sicuti liberos suos educaret. Quum adolevisset, rex ei filiam in matrimonium dedit.

¹ The descendants of the original senators were called *majorum gentium*.

19. Quum Priscus Tarquinius occisus esset, Tanaquil de superiore parte domus populum allocuta est, dicens; regem grave quidem, sed non letale vulnus accepisse; eum petere, ut populus, dum convaluisset, Servio Tullio obediret. Sic Servius regnare cœpit, sed bene imperium administravit. Montes tres urbi adjunxit. Primus omnium censum ordinavit. Sub eo Roma habuit capitum octoginta tria millia civium Romanorum cum his, qui in agris erant.

A. U. 220. 20. Hic rex interfectus est scelere filiae Tulliae et Tarquinii Superbi, filii ejus regis, cui Servius successerat. Nam ab ipso Tarquinio de gradibus Curiae dejectus, cum domum fugeret, interfectus est. Tullia in forum properavit et prima conjugem regem salutavit. Quum domum rediret, aurigam super patris corpus, in viâ jacens, carpentum agere jussit.

21. Tarquinius Superbus cognomen moribus meruit. Bello tamen strenuus plures finitimorum populorum vicit. Templum Jovis in Capitolio ædificavit. Postea, dum Ardeam oppugnabat, urbem Etruriæ, imperium perdidit. Nam quum filius ejus Lucretiæ, nobilissimæ feminae, conjugi Tarquinii Collatini, vim fecisset, hæc se ipsam occidit in conspectu mariti, patris et amicorum, postquam eos obtestata fuerat, ut hanc injuriam ulciscerentur.

A. U. 243. 22. Hanc ob causam L. Brutus, Collatinus alique nonnulli in exitium regis conjurârunt, populoque persuaserunt, ut ei portas Urbis clauderet. Exercitus quoque, qui civitatem Ardeam cum rege oppugnabat, eum reliquit. Fugit itaque cum uxore et liberis suis. Ita Romæ regnatum est per septem reges, annos ducentos quadraginta tres.

23. Hinc consules cœpere pro uno rege duo creari, ut si unus malus esset, alter eum coerceret. Annuum is imperium tributum est, ne per diuturnitatem potestatis insolentiores redderentur. Fuerunt igitur anno

primo, expulsis regibus, consules L. Junius Brutus, acerrimus libertatis vindex, et Tarquinius Collatinus, maritus Lucretiæ. Sed Collatino paulo post dignitas sublata est. Placuerat enim, ne quis ex Tarquiniorum familiâ Romæ maneret. Ergo cum omni patrimonio suo ex urbe migravit, et in ejus locum Valerius Publicola consul factus est.

24. Commovit bellum urbi rex Tarquinius. In primâ pugnâ Brutus, consul, et Aruns, Tarquiniî filius, sese invicem occiderunt. Romani tamen ex eâ pugnâ victores recesserunt. Brutum Romanæ matronæ quasi communem patrem per annum luxerunt. Valerius Publicola Sp. Lucretium, Lucretiæ patrem, collēgam sibi fecit; qui quum morbo extinctus esset, Horatium Pulvillum sibi collegam sumpsit. Ita primus annus quinque consules habuit.

25. Secundo quoque anno iterum Tarquinius bellum Romanis intulit, Porsēnâ, rege Etruscorum, auxilium ei ferente. In illo bello Horatius Cocles solus pontem ligneum defendit et hostes cohibuit, donec pons a tergo ruptus esset. Tum se cum armis in Tibērim conjecit et ad suos transnavit.

A. U.
245.

26. Dum Porsena urbem obsidebat, Qu. Mucius Scævola, juvenis fortis animi, in castra hostis se contulit, eo consilio, ut regem occideret. At ibi scribam regis pro ipso rege interfecit. Tum a regiis satellitibus comprehensus et ad regem deductus, quum Porsena eum ignibus allatis terreret, dextram aræ accensæ imposuit, donec flammis consumpta esset. Hoc facinus rex miratus juvenem dimisit incolūmem. Tum hic, quasi beneficium referens, ait, trecentos alios juvenes in eum conjurasse. Hâc re territus Porsena pacem cum Romanis fecit, Tarquinius autem Tuscūlum se contulit, ibique privatus cum uxore consenuit.

27. Sexto decimo anno post reges exactos populus Romæ seditionem fecit, questus, quod tributis et militiâ a senatu exauriretur. Magna

A. U.
259.

pars plebis urbem reliquit et in montem trans Aniēnem amnem secessit. Tum patres turbati Menenium Agrippam miserunt ad plebem, qui¹ eam senatui conciliaret. Hic iis inter alia fabulam narravit de ventre et membris humani corporis; quā populus commotus est, ut in Urbem rediret. Tum primum Tribūni plebis creati sunt, qui plebem adversum nobilitatis superbiam defenderent.

28. Octavo decimo anno post exactos reges
A. U. C. Marcius Coriolanus dictus ab urbe Volscorum
261. Coriōlis, quam bello ceperat, plebi invisus fieri cœpit. Quare urbe expulsus, ad Volscos, acerrimos Romanorum hostes, contendit, et ab iis dux exercitūs factus Romanos sæpe vicit. Jam usque ad quintum milliarium Urbis accesserat, nec ullis civium suorum legationibus flecti poterat, ut patriæ parceret. Denique Veturia mater et Volumnia uxor ex Urbe ad eum venerunt; quarum fletu et precibus commotus est, ut exercitum removeret. Quo facto a Volscis ut proditor occisus esse dicitur.

29. Romani quum adversum Veientes bellum gerent, familia Fabiorum sola hoc bellum suscepit. Profecti sunt trecenti sex nobilissimi homines, duce
A. U. Fabio Consule. Quum sæpe hostes vicissent,
274. apud Cremēram fluvium castra posuerunt. Ibi Veientes dolo usi, eos in insidias pellexerunt. In prælio ibi exorto omnes perierunt. Unus superfuit ex tantâ familiâ, qui propter ætatem puerilem duci non potuerat ad pugnam. Hic genus propagavit ad Qu. Fabium Maximum, illum, qui Hannibālem prudenti cunctatione debilitavit.

30. Anno trecentesimo et altero ab Urbe conditâ Decemvīri creati sunt, qui civitati leges scriberent. Hi primo anno bene egerunt; secundo autem dominationem exercere cœperunt. Sed quum unus eorum Appius Claudius virginem in-

¹ *Qui*, that he; or, *qui conciliaret*, to reconcile.

genuam, Virginiam, Virginii Centurionis filiam, corumpere vellet, pater eam occidit. Tum ad milites profugit, eosque ad seditionem commovit. Sublata est decemviris potestas, ipsique omnes aut morte aut exilio puniti sunt.

31. In bello contra Veientanos Furius Camillus urbem Falerios obsidebat. In quâ obsidione quum ludi literarii magister principum filios ex urbe in castra hostium duxisset, Camillus hoc donum non accepit, sed scelestum hominem, manibus post tergum vinctis, pueris Falerios reducendum tradidit; virgasque iis dedit, quibus proditorem in urbem agerent.

A. U.
358.

32. Hâc tantâ animi nobilitate commoti Falisci urbem Romanis tradiderunt. Camillo autem apud Romanos crimini datum est, quod albis equis triumphasset, et prædam iniquè divisisset; damnatusque ob eam causam et civitate expulsus est. Paulo post Galli Senones ad Urbem venerunt, Romanos apud flumen Alliam vicerunt, et Urbem etiam occupârunt. Jam nihil præter Capitolium defendi potuit. Sed jam præsidium fame laborabat, et in eo erant,* ut pacem a Gallis auro emerent, quum Camillus cum manu militum superveniens hostes magno prælio superaret.

A. U.
364.

LIBER SECUNDUS.

1. Anno trecentesimo nonagesimo quarto post Urbem conditam Galli iterum ad Urbem accederant, et quarto milliaro trans Anienem fluvium consederant. Contra eos missus est T. Quinctius. Ibi Gallus quidam, eximia corporis magnitudine, fortissimum Romanorum ad certamen singulare provocavit. T. Manlius, nobilissimus juvenis, provoca-

A. U.
394.

¹ i. e. in a chariot drawn by white horses.

² *Erant*, in the plural referring to the collective noun *præsidium*.

tionem accepit, Gallum occidit, eumque torque aureo spoliavit, quo ornatus erat. Hinc et ipse et posterij ejus Torquati appellati sunt. Galli fugam capessiverunt.

2. Novo bello cum Gallis exorto, anno Urbis A. U. quadringentesimo sexto, iterum Gallus processit, 406. robore atque armis insignis, et provocavit unum ex Romanis, ut secum armis decerneret. Tum se M. Valerius, tribunus militum, obtulit; et quum processisset armatus, corvus ei supra dextrum brachium sedit. Mox, commissâ pugnâ, hic corvus alis et unguibus Galli oculos verberavit. Ita factum est, ut Gallus facili negotio a Valerio interficeretur, qui hinc Corvini nomen accepit.

3. Postea Romani bellum gesserunt cum Samnitibus, ad quod L. Papirius Cursor cum honore A. U. dictatoris profectus est. Qui quum negotiij cu- 430. jusdam causâ Romam ivisset, præcepit Q. Fabio Ruliano, magistro equitum, quem apud exercitum reliquit, ne pugnam cum hoste committeret. Sed ille occasionem nactus, felicissime dimicavit et Samnites delevit. Ob hanc rem a dictatore capitis damnatus est. At ille in Urbem confugit, et ingenti favore militum et populi liberatus est; in Papirium autem tanta exorta est seditio, ut pænè ipse interficeretur.

4. Duobus annis post T. Veturius et Spurius Postumius Consules bellum adversum Samnites gerebant. Hi a Pontio Thelesino, duce hostium, in insidias in- A. U. ducti sunt. Nam ad Furculas Caudinas Roma- 433. nos pellexit in angustias, unde sese expedire non poterant. Ibi Pontius patrem suum Herennium rogavit, quid faciendum putaret. Ille ait, aut omnes occidendos esse, ut Romanorum vires frangerentur, aut omnes dimittendos, ut beneficio obligarentur. Pontius utrumque consilium improbavit, omnesque sub jugum misit. Samnites denique post bellum undequingenta annorum superati sunt.

5. Devictis Samnitibus Tarentinis bellum indictum est, quia legatis Romanorum injuriam fecissent. A. U. Hi Pyrrhum, Epīri regem contra Romanos 472. auxilio poposcerunt. Is mox in Italiam venit, tumque primum Romani cum transmarino hoste pugnaverunt. Missus est contra eum consul P. Valerius Lævinus. Hic quum exploratores Pyrrhi cepisset, jussit eos per castra duci, ostendi omnem exercitum, tumque dimitti, ut renuntiarent Pyrrho, quæcunque a Romanis agerentur.

6. Pugnâ commissâ, Pyrrhus auxilio elephantorum vicit. Nox proelio finem dedit. Lævinus tamen per noctem fugit. Pyrrhus Romanos mille octingentos cepit, eosque summo honore tractavit. Quum eos, qui in proelio interfecti fuerant, omnes adversis vulneribus et truci vultu etiam mortuos jacere videret, tulisse ad cœlum manus dicitur, cum hac voce: *Ego cum talibus viris brevi orbem terrarum subigerem.*

7. Postea Pyrrhus Romam perrexit; omnia ferro igneque vastavit; Campaniam depopulatus est, atque ad Præneste venit, milliario ab Urbe octavo decimo. Mox terrore exercitûs, qui cum consule sequebatur, in Campaniam se recepit. Legati ad Pyrrhum de captivis redimendis missi, honorifice ab eo suscepti sunt; captivos sine pretio reddidit. Unum ex legatis, Fabricium, sic admiratus est, ut ei quartam partem regni sui promitteret, si ad se transiret; sed a Fabricio contemptus est.

8. Quum jam Pyrrhus ingenti Romanorum admiratione teneretur, legatum misit Cineam, præstantissimum virum, qui pacem peteret, eâ conditione, ut Pyrrhus eam partem Italiæ, quam armis occupaverat, obtineret. Romani responderunt, eum cum Romanis pacem habere non posse, nisi ex Italiâ recessisset. Cineas quum rediisset, Pyrrho, eum interroganti, qualis ipsi Roma visa esset; respondit, se regum patriam vidisse.

9. In altero proelio cum rege Epiri commisso,

Pyrrhus vulneratus est, elephanti interfecti, viginti millia hostium cæsa sunt. Pyrrhus Tarentum fugit. Interjecto anno Fabricius contra eum missus est. Ad hunc medicus Pyrrhi nocte venit, promittens, se Pyrrhum veneno occisurum, si munus sibi daretur. Hunc Fabricius vinctum reduci jussit ad dominum. Tunc rex, admiratus illum, dixisse fertur; *Ille est Fabricius, qui difficilius ab honestate, quam sol a cursu suo averti potest.* Paulo post Pyrrhus, tertio etiam A. U. prælio fusus, a Tarento recessit, et, quum in 481. Græciam rediisset, apud Argos, Peloponnēsi urbem, interfectus est.

10. Anno quadringentesimo nonagesimo post Urbem conditam Romanorum exercitus primum A. U. in Siciliam trajecerunt, regemque Syracusarum 490. Hierōnem, Pœnosque, qui multas civitates in eâ insulâ A. U. occupaverant, superaverunt. Quinto anno hujus 495. belli, quod contra Pœnos gerebatur, primum Romani, C. Duillio et Cn. Cornelio Asinâ Coss., in mari dimicaverunt. Duillius Carthaginienses vicit, triginta naves occupavit, quatuordëcim mersit, septem millia hostium cepit, tria millia occidit. Nulla victoria Romanis gratior fuit. Duillio concessum est, ut, quum a cœna rediret, pueri funalia gestantes et tibicen eum comitarentur.

11. Paucis annis interjectis bellum in Africam A. U. translatum est. Hamilcar, Carthaginensium 499. dux, pugnâ navali superatur; nam perditis sexaginta quatuor navibus, se recepit; Romani viginti duas amiserunt. Quum in Africam venissent, Pœnos in pluribus præliis vicerunt, magnam vim hominum ceperunt, septuaginta quatuor civitates in fidem acceperunt. Tum victi Carthaginienses pacem a Romanis petierunt. Quam quum M. Atilius Regulus, Romanorum dux, dare nollet nisi durissimis conditionibus, Carthaginienses auxilium petierunt a Lacedæmoniis. Hi Xanthippum miserunt, qui Romanum exercitum

magno prælio vicit. Regulus ipse captus et in vincula conjectus est.

12. Non tamen ubique fortuna Carthaginiensibus favit. Quum aliquot præliis victi essent, Regulum rogaverunt, ut Romam proficisceretur, et pacem captivorumque permutationem a Romanis obtineret. Ille quum Romam venisset, inductus in senatum, dixit, se desiisse Romanum esse ex illâ die, quâ in potestatem Pœnorum venisset. Tum Romanis suasit, ne pacem Carthaginiensibus facerent: illos enim tot casibus fractos, spem nullam nisi in pace habere: tanti non esse, ut tot millia captivorum propter se unum et paucos, qui ex Romanis capti essent, redderentur. Hæc sententia obtinuit. Regressus igitur in Africam crudelissimis suppliciis exstinctus est.

13. Tandem C. Lutatio Catulo, A. Postumio Coss., anno belli Punici vicesimo tertio, A. U.
504. magnum proelium navale commissum est contra Lilybæum, promontorium Siciliæ. In eo prælio septuaginta tres Carthaginiensium naves captæ, centum viginti quinque demersæ, triginta duo millia hostium capta, tredecim millia occisa sunt. Statim Carthaginienses pacem petierunt, eisque pax tributa est. Captivi Romanorum, qui tenebantur a Carthaginiensibus, redditi sunt. Pœni Siciliâ, Sardiniâ et ceteris insulis, quæ intra Italiam Africamque jacent, decesserunt, omnemque Hispaniam, quæ citra Ibærum est, Romanis permiserunt.

LIBER TERTIUS.

1. Anno quingentesimo undetricesimo ingentes Gallorum copiae Alpes transierunt. Sed pro Romanis tota Italia consensit: traditumque est, octingenta millia hominum ad id bellum parata fuisse. Res prospere gesta est apud Clusium: quadraginta millia hominum interfecta sunt. Aliquot annis post pugnatum est contra Gallos in agro Insubrum, finitumque est bellum M. Claudio Marcello, Cn. Cornelio Scipione Coss. Tum Marcellus regem Gallorum, Viridomarum, manu sua occidit, et triumphans spolia Galli, stipiti imposita, humeris suis vexit.

2. Paulo post Punicum bellum renovatum est per Hannibalem, Carthaginensium ducem, quem pater Hamilcar, novem annos natum, aris admoverat, ut odium perenne in Romanos juraret. Hic annum agens vicesimum quintum ætatis, Saguntum, Hispaniae civitatem, Romanis amicam, oppugnare aggressus est. Huic Romani per legatos denunciaverunt, ut bello abstineret. Qui quum legatos admittere nollet, Romani Carthaginem miserunt, ut mandaretur Hannibali, ne bellum contra socios populi Romani gereret. Dura responsa a Carthaginensibus reddita. Saguntinis interea fame victis, Romani Carthaginensibus bellum indixerunt.

3. Hannibal, fratre Hasdrubale in Hispania relicto, Pyrenæum et Alpes transiit. Traditur in Italiam octoginta millia peditum, et viginti millia equitum, septem et triginta elephantos adduxisse. Interea multi Ligures et Galli Hannibali se conjunxerunt. Primus ei occurrit P. Cornelius Scipio, qui, proelio ad Ticinum commisso, superatus est, et, vulnere accepto, in castra rediit. Tum Sempronius Gracchus conflixit ad Trebiam amnem. Is quoque vincitur. Multi populi

se Hannibali dediderunt. Inde in Tusciam progressus Flaminium Cos. ad Trasimēnum lacum superat. Ipse Flaminius interemptus, Romanorum viginti quinque millia cæsa sunt.

4. Quingentesimo et quadragesimo anno post Urbem conditam L. Æmilius Paullus et P. Terentius Varro contra Hannibalem mittuntur. A. U.
540. Quamquam intellectum erat, Hannibalem non aliter vinci posse, quam morâ, Varro tamen, moræ impatiens, apud vicum, qui Cannæ appellatur, in Apuliâ pugnavit; ambo consules victi, Paullus interemptus est. In eâ pugnâ consulares aut prætorii viginti, senatores triginta capti aut occisi; militum quadraginta millia; equitum tria millia et quingenti perierunt. In his tantis malis nemo tamen pacis mentionem facere dignatus est. Servi, quod nunquam ante factum, manumissi et milites facti sunt.

5. Post eam pugnam multæ Italiæ civitates, quæ Romanis paruerant, se ad Hannibalem transtulerunt. Hannibal Romanis obtulit ut captivos redimerent; responsumque est a Senatu, eos cives non esse necesarios, qui armati capi potuissent. Hos omnes ille postea variis suppliciis interfecit, et tres modios aureorum annulorum Carthaginem misit, quos manibus equitum Romanorum senatorum et militum detraxerat. Interea in Hispaniâ frater Hannibalis Hasdrûbal, qui ibi remanserat cum magno exercitu, a duobus Scipionibus vincitur, perditque in pugnâ triginta quinque millia hominum.

6. Anno quarto postquam Hannibal in Italiam venerat, M. Claudius Marcellus Cos. apud Nolam, civitatem Campaniæ, contra Hannibalem bene pugnavit. Illo tempore Philippus, Demetrii filius, rex Macedoniæ, ad Hannibalem legatos mittit, eique auxilia contra Romanos pollicetur. Qui legati quum a Romanis capti essent, M. Valerius Lævinus cum navibus missus est, qui regem impeditret, quo minus copias in Italiam

trajiceret. Idem in Macedoniam penetrans regem Philippum vicit.

7. In Siciliâ quoque res prospere gesta est. Marcellus magnam hujus insulæ partem cepit, quam Pœni occupaverant; Syracûsas, nobilissimam urbem, expugnavit, et ingentem inde prædam Romam misit. Lævinus in Macedoniâ cum Philippo et multis Græciæ populis amicitiam fecit; et in Siciliam profectus, Hannōnem, Pœnorum ducem, apud Agrigentum cepit; quadraginta civitates in deditionem accepit, viginti sex expugnavit. Ita omni Siciliâ receptâ cum ingenti gloriâ Romam regressus est.

8. Interea in Hispaniam, ubi duo Scipiones ab Hasdrubale interfecti erant, missus est P. Cornelius Scipio, vir Romanorum omnium fere primus. Hic puer duodeviginti annorum in pugnâ ad Ticinum patrem singulari virtute servavit. Deinde post cladem Cannensem multos nobilissimorum juvenum, Italiam deserere cupientium, auctoritate suâ ab hoc consilio deterruit. Viginti quatuor annorum juvenis in Hispaniam missus, die, quâ venit, Carthaginem novam cepit, in quâ omne aurum et argentum et belli apparatus Pœni habebant, nobilissimos quoque obsides, quos ab Hispânis acceperant. Hos obsides parentibus suis reddidit. Quare omnes fere Hispaniæ civitates ad eum uno animo transierunt.

9. Ab eo inde tempore res Romanorum indies lætiores factæ sunt. Hasdrubal a fratre ex Hispaniâ in Italiam evocatus, apud Senam, Picēni civitatem, in insidias incidit, et strenuè pugnans occisus est. Plurimæ autem civitates, quæ in Bruttiiis ab Hannibale tenebantur, Romanis se tradiderunt.

10. Anno decimo quarto postquam in Italiam
 A. U. Hannibal venerat, Scipio, consul creatus, in
 550. Africam missus est. Ibi contra Hannonem, ducem Carthaginensium, prospere pugnat totumque ejus exercitum delet. Secundo proelio undecim millia

hominum occidit, et castra cepit cum quatuor millibus et quingentis militibus. Syphācem, Numidiæ regem, qui se cum Pœnis conjunxerat, cepit, eumque cum nobilissimis Numidis et infinitis spoliis Romam misit. Quâ re auditâ, omnis fere Italia Hannibalem deserit. Ipse a Carthaginiensibus in Africam redire jubetur. Ita anno decimo septimo Italia ab Hannibale liberata est. A. U. 553.

11. Post plures pugnas et pacem plus semel frustra tentatam, pugna ad Zamam committitur, in quâ peritissimi duces copias suas ad bellum educebant. Scipio victor recedit; Hannibal cum paucis equitibus evadit. Post hoc prælium pax cum Carthaginiensibus facta est. Scipio quum Romam rediisset, ingenti gloriâ triumphavit, atque Africanus appellatus est. Sic finem accepit secundum Punicum bellum post annum undevicesimum quàm cœperat.¹

LIBER QUARTUS.

1. Finito Punico bello, secutum est Macedonicum contra Philippum regem. Superatus rex a T. Quinctio Flamini apud Cynoscephālas, paxque ei data est his legibus: *Ne Græciæ civitatibus, quas Romani contra eum defenderant, bellum inferret; ut captivos et transfugas redderet; quinquaginta solum naves haberet; reliquas Romanis daret; mille talenta præstaret, et obsidem daret filium Demetrium.* T. Quinctius etiam Lacedæmoniis intulit bellum, et ducem eorum Nabidem vicit. A. U. 556.

2. Finito bello Macedonico secutum est bellum Syriacum contra Antiöchum regem, cum quo Hannibal se junxerat. Missus est contra eum L. Cornelius Scipio Cos., cui frater ejus Scipio Africanus legatus est additus. Hannibal navali præ-

¹ i. e. anno undevicesimo postquam cœperat.

lio victus, Antiochus autem ad Magnesiam, Asiæ civitatem, a Cornelio Scipione Cos. ingenti prælio fusus est. Tum rex Antiochus pacem petit. Data est ei hac lege; *Ut ex Europâ et Asiâ recederet, atque intra Taurum se contineret, decem millia talentorum et viginti obsides præberet, Hannibalem, concitorem belli, dederet.* Scipio Romam rediit et ingenti gloriâ triumphavit. Nomen et ipse ad imitationem fratris Asiatici accepit.

3. Philippo, rege Macedoniæ, mortuo, filius ejus Perseus rebellavit, ingentibus copiis paratis. Dux Romanorum, P. Licinius Cos. contra eum missus, gravi prælio a rege victus est. Rex tamen pacem petebat. Cui Romani eam præstare noluerunt, nisi his conditionibus, ut se et suos Romanis dederet. Mox Æmilius Paullus Cos. regem ad Pydnam superavit, et viginti millia peditum ejus occidit. Equitatus

A. U. cum rege fugit. Urbes Macedoniæ omnes,
586. quas rex tenuerat, Romanis se dediderunt.

Ipse Perseus ab amicis desertus in Paulli potestatem venit. Hic, multis etiam aliis rebus gestis, cum ingenti pompâ Romam rediit in nave Persei, inusitatæ magnitudinis; nam sedecim remorum ordines habuisse dicitur. Triumphavit magnificentissime in curru aureo, duobus filiis utroque latere adstantibus. Ante currum inter captivos duo regis filii et ipse Perseus ducti sunt.

4. Tertium deinde bellum contra Carthaginem susceptum est, sexcentesimo et altero anno ab urbe condita, anno quinquagesimo primo, postquam secundum bellum Punicum transactum erat. L. Manlius Censorinus et M. Manilius Coss. in Africam trajecerunt et oppugnaverunt Carthaginem. Multa ibi præclare gesta sunt per Scipionem, Scipionis Africani nepotem, qui tribunus in Africa militabat. Hujus apud omnes ingens metus et reverentia erat, neque quidquam magis Carthaginensium

A. U.
602.

duces vitabant, quam contra eum prælium committere.

5. Quum jam magnum esset Scipionis nomen, tertio anno postquam Romani in Africam trajecerant, Consul est creatus et contra Carthaginem missus. Is hanc urbem, a civibus acerrime defensam, cepit ac diruit. Ingens ibi præda facta est, plurimæque inventa sunt, quæ multarum civitatum excidiis Carthago collegerat. Hæc omnia Scipio civitatibus Italiæ, Siciliæ, Africæ reddidit, quæ sua recognoscebant. Ita Carthago, septingentesimo anno postquam condita erat, deleta est. Scipio nomen Africani Junioris accepit.

A. U.
608.

6. Interim in Macedoniâ quidam Pseudophilippus arma movit, et P. Juvenium, Romanorum ducem, ad internecionem vicit. Post eum Q. Cæcilius Metellus dux a Romanis contra Pseudophilippum missus est, et viginti quinque millibus ex militibus ejus occisis, Macedoniam recepit; ipsum etiam Pseudophilippum in potestatem suam redegit. Corinthiis quoque bellum indictum est, nobilissimæ Græciæ civitati, propter injuriam Romanis legatis illatam. Hanc Munimius consul cepit ac diruit. Tres igitur Romæ simul celeberrimi triumphi fuerunt: Scipionis ex Africâ, ante cujus currum ductus est Hasdrubal; Metelli ex Macedoniâ, cujus currum præcessit Andriscus, qui et Pseudophilippus dicitur: Mummii ex Corintho, ante quem signa ænea et pictæ tabulæ et alia urbis clarissimæ ornamenta prælata sunt.

A. U.
608.

7. Anno sexcentesimo decimo post Urbem conditam Viriâthus in Lusitaniâ bellum contra Romanos excitavit. Pastor primò fuit, mox latronum dux; postremo tantos ad bellum populos concitavit, ut vindex libertatis Hispaniæ existimaretur. Denique a suis interfectus est. Quum interfectores ejus præmium a Cæpione¹ Cos. peterent, re-

A. U.
610.

¹ C. Servilius Cæpio

sponsum est, nunquam Romanis placuisse, imperatorem a militibus suis interfici.

8. Deinde bellum exortum est cum Numantinis, civitate Hispaniæ. Victus ab his Qu. Pompeius, et post eum C. Hostilius Mancinus Cos., qui pacem cum iis fecit infamem, quam populus et senatus jussit infringi, atque ipsum Mancinum hostibus tradi. Tum P. Scipio Africanus in Hispaniam missus est. Is primum militem ignavum et corruptum correxit; tum multas Hispaniæ civitates partim bello cepit,
 A. U. 621. partim in deditionem accepit. Postremo ipsam Numantiam fame ad deditionem coëgit, urbemque evertit; reliquam provinciam in fidem accepit.

9. P. Scipione Nasicâ et L. Calpurnio Bestiâ Coss. Jugurthæ, Numidarum regi, bellum illatum est, quod Adherbalem et Hiempsalem, Micipsæ filios, patruèles suos, interemisset. Missus adversus eum Cos. Calpurnius Bestia, corruptus regis pecuniâ, pacem cum eo flagitiosissimam fecit, quæ a senatu improbata est. Denique Qu. Cæcilius Metellus Cos. Jugurtham variis præliis vicit, elephantos ejus occidit vel cepit, multas civitates ipsius in deditionem accepit. Ei successit C. Marius, qui bello terminum posuit, ipsumque Jugurtham cepit. Ante currum triumphantis Marii
 A. U. 648. Jugurtha cum duobus filiis ductus est vinctus, et mox jussu consulis in carcere strangulatus.

LIBER QUINTUS.

1. Dum bellum in Numidiâ contra Jugurtham geritur, Cimbri et Teutõnes aliæque Germanorum et Gallorum gentes Italiæ minabantur, pluresque Romanorum exercitus fuderunt. Ingens fuit Romæ timor, ne iterum Galli Urbem occuparent. Ergo Marius Cos. creatus eique bellum contra Cimbros et Teutõnes decretum est; belloque protracto, tertius ei et quartus consulatus delatus est. In duobus præliis cum Cim-

bris ducenta millia hostium cecidit, octoginta millia cepit, eorumque regem Theutoböchum; propter quod meritum absens quinto Consul creatus est. Interea Cimbri et Teutönes, quorum copia adhuc infinita erat, in Italiam transierunt. Iterum a C. Mario et Qu. Catulo contra eos dimicatum est A. U.
653. ad Verönam. Centum et quadraginta millia aut in pugnâ aut in fugâ cæsa sunt; sexaginta millia capta. Tria et triginta Cimbris signa sublata sunt.

2. Sexcentesimo quinquagesimo nono anno ab Urbe conditâ in Italiâ gravissimum bellum A. U.
659. exarsit. Nam Picentes, Marsi Pelignique, qui multos annos populo Romano obedierant, æqua cum illis jura sibi dari postulabant. Perniciosum admodum hoc bellum fuit. P. Rutilius Cos. in eo occisus est; plures exercitus fusi fugatique. Tandem L. Cornelius Sulla cum alia egregie gessit, tum Cluentium, hostium ducem, cum magnis copiis fudit. Per quadriennium cum gravi utriusque partis calamitate hoc bellum tractum est. Quinto demum anno L. Cornelius Sulla ei imposuit finem. Romani tamen, id quod prius negaverant, jus civitatis, bello finito sociis tribuerunt.

3. Anno Urbis conditæ sexcentesimo sexagesimo sexto primum Romæ bellum civile ex- A. U.
666. ortum est; eodem anno etiam Mithridaticum. Causam bello civili C. Marius dedit. Nam quum Sullæ bellum adversus Mithridatē, regem Ponti, decretum esset, Marius ei hunc honorem eripere conatus est. Sed Sulla, qui adhuc cum legionibus suis in Italiâ morabatur, cum exercitu Romam venit, et adversarios cum interfecit, tum fugavit. Tum rebus Romæ utcunque compositis, in Asiam profectus est, pluribusque præliis Mithridatem coëgit, ut pacem a Romanis peteret, et Asiâ, quam invaserat, relictâ, regi sui finibus contentus esset.

4. Sed dum Sulla in Græciâ et Asiâ Mithridatem

vincit, Marius, qui fugatus fuerat, et Cornelius Cinna, unus ex consulibus, bellum in Italiâ reparârunt, et ingressi Romam, nobilissimos ex senatu, et consulares viros interfecerunt; multos proscripserunt: ipsius Sullæ domo eversâ, filios et uxorem ad fugam compulerunt. Universus reliquus senatus ex Urbe fugiens, ad Sullam in Græciam venit, orans, ut patriæ subveniret. Sulla in Italiam trajecit, hostium exercitus vicit, mox etiam Urbem ingressus est, quam cæde et sanguine civium replevit. Quatuor millia inermium, qui se dediderant, interfici jussit; duo millia equitum et senatorum proscripsit. Tum de Mithridate triumphavit. Duo hæc bella funestissima, Italicum, quod et Sociale dictum est, et Civile, consumpserunt ultra centum et quinquaginta millia hominum, viros consulares viginti quatuor, prætorios septem, ædilitios sexaginta, senatores fere ducentos.

LIBER SEXTUS.

1. Anno Urbis conditæ sexcentesimo septuagesimo sexto, L. Licinio Lucullo et M. Aurelio Cottâ Coss. mortuus est Nicomêdes, rex Bithyniæ, et testamento populum Romanum fecit hæredem. Mithridates, pace ruptâ, Asiam rursus voluit invadere. Adversus eum ambo Consules missi variam habuere fortunam. Cotta apud Chalcedōnem victus prælio, a rege etiam intra oppidum obsessus est. Sed quum se inde Mithridates Cyzicum transtulisset, ut hâc urbe captâ totam Asiam invaderet, Lucullus ei alter consul occurrit, ac dum Mithridates in obsidione Cyzici commoratur, ipse eum a tergo obsedit, fameque consumtum multis præliis vicit. Postremo Bysantium fugavit; navali quoque prælio ejus duces oppressit. Ita unâ hieme et æstate a Lucullo centum fere millia militum regis extincta sunt.

2. Anno Urbis sexcentesimo septuagesimo octavo novum in Italiâ bellum commotum est. A. U. 678.
 Septuaginta enim quatuor gladiatores, ducibus Spartăco, Crixo et Œnomăo, e ludo gladiatorio, qui Capuæ erat, effugerunt, et per Italiam vagantes pænè non levius bellum, quam Hannibal, moverunt. Nam contraxerunt exercitum fere sexaginta millium armatorum, multosque duces et duos Romanos consules vicerunt. Ipsi victi sunt in Apuliâ a M. Licinio Crasso Proconsule, et post multas calamitates Italiæ, tertio anno huic bello finis est impositus.

3. Interim L. Lucullus bellum Mithridaticum persecutus, regnum Mithridatis invasit, ipsumque regem apud Cabîra civitatem, quo ingentes copias ex omni regno adduxerat Mithridates, ingenti prælio superatum fugavit, et castra ejus diripuit. Armenia quoque minor, quam tenebat, eidem erepta est. Susceptus est Mithridates a Tigrăne, Armeniæ rege, qui tum ingenti gloriâ imperabat; sed hujus quoque regnum Lucullus est ingressus. Tigranocerta, nobilissimam Armeniæ civitatem, cepit; ipsum regem, cum magno exercitu venientem, ita vicit, ut robur militum Armeniorum deleret. Sed quum Lucullus finem bello imponere pararet, successor ei missus est.

4. Per illa tempora piratæ omnia maria infestabant, ita, ut Romanis, toto orbe terrarum victoribus, sola navigatio tuta non esset. Quare id bellum Cn. Pompeio decretum est, quod intra paucos menses incredibili felicitate et celeritate confecit. A. U. 678. Mox ei delatum bellum contra regem Mithridatem et Tigranem. Quo suscepto, Mithridatem in Armeniâ minore nocturno prælio vicit, castra diripuit, et quadraginta millibus ejus occisis, viginti tantum de exercitu suo perdidit et duos centuriones. Mithridates fugit cum uxore et duobus comitibus, neque multo post, Pharnăcis filii sui seditione coactus, venenum hausit. Hunc vitæ finem habuit Mithridates, vir ingentis in-

dustriæ atque consilii. Regnavit annis sexaginta, vixit septuaginta duobus: contra Romanos bellum habuit annis quadraginta.

5. Tigrani deinde Pompeius bellum intulit. Ille se ei dedit, et in castra Pompeii venit, ac diadēma suum in ejus manibus collocavit, quod ei Pompeius reposuit. Parte regni eum multavit et grandi pecuniâ. Tum alios etiam reges et populos superavit. Armeniam minorem Deiotāro, Galatiæ regi, donavit, quia auxilium contra Mithridatem tulerat. Seleuciam, vicinam Antiochiæ civitatem, libertate donavit, quod regem Tigranem non recepisset. Inde in Judæam transgressus, Hierosolymam, caput gentis, tertio mense cepit, duodecim millibus Judæorum occisis, ceteris in fidem receptis. His gestis finem antiquissimo bello imposuit. Ante triumphantis currum ducti sunt filii Mithridatis, filius Tigranis, et Aristobūlus, rex Judæorum. Præolata ingens pecunia, auri atque argenti infinitum.¹ Hoc tempore nullum per orbem terrarum grave bellum erat.

6. M. Tullio Cicerone oratore et C. Antonio A. U. 689. Coss. anno ab Urbe conditâ sexcentesimo undecim nonagesimo L. Sergius Catilina, nobilissimi generis vir, sed ingenii pravissimi, ad delendam patriam conjuravit cum quibusdam, claris quidem, sed audacibus viris. A Cicerone urbe expulsus est, socii ejus deprehensi et in carcere strangulati sunt. Ab Antonio, altero consule, Catilina ipse prælio victus est et interfectus.

7. Anno urbis conditæ sexcentesimo nonagesimo tertio C. Julius Cæsar cum L. Bibūlo A. U. 693. consul est factus. Quum ei Gallia decreta esset, semper vincendo usque ad Oceanum Britannicum processit. Domuit autem annis novem fere omnem Galliam, quæ inter Alpes, flumen Rhodānum, Rhenum et Oceānum est. Britannis mox bellum intulit, quibus ante eum ne nomen quidem Romanorum cog-

¹ i. e. infinitum pondus.

nitum erat; Germanos quoque trans Rhenum aggressus, ingentibus proeliis vicit.

8. Circa eadem tempora M. Licinius Crassus contra Parthos missus est. Et quum circa Carras contra omina et auspicia proelium commisisset, a Surenâ, Orôdis regis duce, victus et interfectus est A. U. 700.
cum filio, clarissimo et præstantissimo juvene. Reliquiæ exercitus per C. Cassium quæstorem servatæ sunt.

9. Hinc jam bellum civile successit, quo Romani nominis fortuna mutata est. Cæsar enim A. U. 705.
victor e Galliâ rediens, absens cœpit poscere alterum consulatum; quem quum aliqui sine dubitatione deferrent, contradictum est a Pompeio et aliis, jussusque est, dimissis exercitibus, in Urbem redire. Propter hanc injuriam ab Arimîno, ubi milites congregatos habebat, infesto exercitu Romam contendit. Consules cum Pompeio, senatusque omnis atque universa nobilitas ex urbe fugit et in Græciam transiit; et, dum senatus bellum contra Cæsarem parabat, hic vacuum urbem ingressus, dictatorem se fecit.

10. Inde Hispanias petit, ibique Pompeii legiones superavit; tum in Græciâ adversum Pompeium ipsum dimicavit. Primo proelio victus est et fugatus; evasit tamen, quia nocte interveniente Pompeius sequi noluit; dixitque Cæsar, nec Pompeium scire vincere, et illo tantum die se potuisse superari. Deinde in Thessaliâ apud Pharsalum ingentibus utrinque copiis commissis dimicaverunt. Nunquam adhuc Romanæ copię majores, neque melioribus ducibus convenerant. Pugnatum est ingenti contentione, victusque ad postremum Pompeius et castra ejus direpta sunt. Ipse fugatus Alexandriam petiit, ut a rege Ægypti, cui tutor a senatu datus fuerat, acciperet auxilia. At hic fortunam magis, quam amicitiam, secutus, occidit Pompeium, caput ejus et annulum Cæsari misit. Quo conspecto, Cæsar lacrymas fudisse dicitur, tanti viri intuens caput, et generi quondam sui.

11. Quum ad Alexandriam venisset Cæsar, Ptolemæus ei insidias parare voluit, quâ de causâ regi bellum illatum est. Rex victus in Nilo periit, inventumque est corpus ejus cum lorîcâ aureâ. Cæsar Alexandriâ potitus, regnum Cleopatraræ dedit. Tum inde profectus Pompeianarum partium reliquias est persecutus, bellisque civilibus toto terrarum orbe compositis, Romam rediit. Ubi quum insolentius agere cœpisset, conjuratum est in eum a sexaginta vel amplius senatoribus, equitibusque Romanis. Præcipui fuerunt inter conjuratos Bruti duo, ex genere illius Bruti, qui, regibus expulsis, primus Romæ consul fuerat, C. Cassius et Servilius Casca. Ergo

A. U. 709. Cæsar quum in curiam venisset, viginti tribus vulneribus confossus est,

12. Interfecto Cæsare, anno Urbis septingentesimo nono, bella civilia reparata sunt. Senatus favebat Cæsaris percussoribus, Antonius Cos. a Cæsaris partibus stabat. Ergo turbatâ republicâ, Antonius, multis sceleribus commissis, a senatu hostis judicatus est. Fusus fugatusque Antonius, amisso exercitu, confûgit ad Lepidum, qui Cæsari magister equitum fuerat, et tum grandes copias militum habebat; a quo susceptus est. Mox Octavianus cum Antonio pacem fecit, et quasi vindicaturus patris sui mortem, a quo per testamentum fuerat adoptatus, Romam cum exercitu profectus extorsit, ut sibi juveni viginti annorum consulatus daretur. Tum junctus cum Antonio et Lepido rempublicam armis tenere cœpit, senatumque proscripsit. Per hos etiam Cicero orator occisus est multique alii nobiles.

13. Interea Brutus et Cassius, interfectores Cæsaris, ingens bellum moverunt. Profecti contra eos Cæsar Octavianus, qui postea Augustus est appellatus, et

A. U. 712. M. Antonius, apud Philippos, Macedoniæ urbem, contra eos pugnaverunt. Primo prælio victi sunt Antonius et Cæsar; periit tamen dux

nobilitatis Cassius; secundo Brutum et infinitam nobilitatem, quæ cum illis bellum susceperat, victam interfecerunt. Tum victores rempublicam ita inter se diviserunt, ut Octavianus Cæsar Hispanias, Gallias, Italiam teneret; Antonius Orientem, Lepidus Africam acciperet.

14. Paulo post Antonius, repudiatâ sorore Cæsaris Octaviani, Cleopatram, reginam Ægypti, uxorem duxit. Ab hac incitatus ingens bellum commovit, dum Cleopatra cupiditate muliebri optat Romæ regnare. Victus est ab Augusto navali pugna clarâ et illustri apud Actium, qui locus in A. U.
723. Epīro est. Hinc fugit in Ægyptum, et desperatis rebus, quum omnes ad Augustum transirent, se ipse interemit. Cleopatra quoque aspidem sibi admisit, et veneno ejus exstincta est. Ita bellis toto orbe confectis, Octavianus Augustus Romam rediit anno duodecimo quam consul fuerat. Ex eo inde tempore rempublicam per quadraginta et quatuor annos solus obtinuit. Antè enim duodecim annis cum Antonio et Lepido tenuerat. Ita ab initio principatûs ejus usque ad finem quinquaginta sex anni fuere.

VI. OF THE GEOGRAPHY AND THE NATIONS OF ANTIQUITY.

1. Universus terrarum orbis in tres partes dividitur, Europam, Asiam, Africam. Europa ab Africâ sejungitur freto Gaditano, in cujus utrâque parte montes sunt altissimi, Abÿla in Africâ, in Europâ Calpe, qui montes Herculis columnæ appellantur. Per idem fretum mare internum, quod littoribus Europæ, Asiæ et Africæ includitur, jungitur cum Oceano.

2. Europa terminos habet ab oriente Tanäim fluvium, Pontum Euxinum et paludem Mæotida; a meridie, mare internum; ab occidente, mare Atlanticum sive Oceanum; a septentrione, mare Britannicum. Mare internum tres maximos sinus habet. Quorum is, qui Asiam a Græciâ sejungit, Ægæum mare vocatur; secundus, qui est inter Græciam et Italiam, Ionium; tertius denique, qui occidentales Italiæ oras alluit, a Romanis Tuscum, a Græcis Tyrrhenum mare appellatur.

3. In eâ Europæ parte, quæ ad occasum vergit, prima terrarum est Hispania, quæ a tribus lateribus mari circumdâta, per Pyrenæos montes cum Galliâ cohæret. Quum universa Hispania dives sit et fœcunda, ea tamen regio, quæ a flumine Bæti Bætica vocatur, cæteras fertilitate antecellit. Ibi Gades sita, insula cum urbe a Tyriis condita, quæ freto Gaditano nomen dedit. Tota illa regio viris, equis, ferro, plumbo, ære, argento, auroque abundat, et ubi penuriâ aquarum minus est fertilis, linum tamen aut spartum alit. Marmöris quoque lapidinas habet. In Beticâ minium reperitur.

4. Gallia posita est inter Pyrenæos montes et Rhe-

num; orientalem oram Tuscum mare alluit, occidentalem Oceanus. Ejus pars illa, quæ Italiæ est opposita et Narbonensis vocatur, omnium est lætissima. In eâ orâ sita est Massilia, urbs a Phocæis condita, qui, patriâ a Persis devictâ, quum servitutem ferre non possent, Asiâ relictâ, novas in Europâ sedes quæsiverant. Ibidem est campus lapideus, ubi Hercules dicitur contra Neptuni liberos dimicâsse. Quum tela defecissent, Jupiter filium imbre lapidum adjuvit. Credas pluisse; adeo multi passim jacent.

5. Rhodânus fluvius haud longe a Rheni fontibus ortus, lacu Lemâno excipitur, servatque impetum, ita ut per medium lacum integer fluat, tantusque, quantus venit, egrediatur. Inde ad occasum versus, Gallias aliquamdiu dirimit; donec, cursu in meridiem flexo, aliorum amnium accessu auctus in mare effunditur.

6. Ea pars Galliæ, quæ ad Rhenum porrigitur, frumenti pabulique feracissima est; cœlum salubre; noxia animalium genera pauca alit. Incolæ superbi et superstitiosi, ita ut Deos humanis victimis gaudere existiment. Magistri religionum et sapientiæ sunt Druidæ, qui, quæ se scire profitentur, in antris abditisque silvis docent. Animas æternas esse credunt, vitamque alteram post mortem incipere. Hanc ob causam cum defunctis arma cremant aut defodiunt, eamque doctrinam homines ad bellum alacriores facere existimant.

7. Universa Gallia divisa est inter tres magnos populos, qui fluviis terminantur. A Pyrenæo monte usque ad Garumnam Aquitani habitant; inde ad Sequanæ Celtæ; Belgæ denique usque ad Rhenum pertinent.

8. Garumna amnis ex Pyrenæo monte delapsus, diu vadosus est et vix navigabilis. Quanto magis procedit, tanto fit latior; ad postremum magni freti similis, non solum majora navigia tolerat, verum etiam more maris exsurgit, navigantesque atrociter jactat.

9. Sequăna ex Alpibus ortus in septentrionem pergit. Postquam se haud procul Lutetiâ cum Matrônâ conjunxit, Oceano infunditur. Hæc flumina opportunissima sunt mercibus permutandis et ex mari interno in Oceanum transvehendis.

10. Rhenus itidem ex Alpibus ortus, haud procul ab origine lacum efficit Venetum, qui etiam Brigantiâ appellatur. Deinde longo spatio per fines Helvetiorum, Mediomatricorum et Trevirorum continuo alveo fertur, aut modicas insulas circumfluens; in agro Batavo autem, ubi Oceano appropinquavit, in plures amnes dividitur; nec jam amnis, sed ripis longe recedentibus, ingens lacus, Flevo appellatur, ejusdemque nominis insulam amplexus, fit iterum arctior et fluvius iterum in mare emittitur.

11. Trans Rhenum Germâni habitant usque ad Vistulam, quæ finis est Germaniæ ad orientem. Ad meridiem terminatur Alpibus, ad septentrionem mari Britannico et Baltico. Incolæ corporum proceritate excellunt. Animos bellando, corpora laboribus exercent. Hanc ob causam crebrò bella gerunt cum finitimis, non tam finium prolatandorum causâ, aut imperii cupiditate, sed ob belli amorem. Mites tamen sunt erga supplices et boni hospitibus. Urbes mœnibus cinctas, aut fossis aggeribusque munitas non habent. Ipsas domos ad breve tempus struunt, non lapidibus aut lateribus¹ coctis, sed lignis, quæ frondibus tegunt. Nam diu eodem in loco morari periculosum arbitrantur libertati.

12. Agriculturæ Germani non admôdum student, nec quisquam agri modum certum aut fines proprios habet. Lacte vescuntur et caseo et carne. Ubi fons, campus nemusve iis placuerit, ibi domos figunt, mox alio transitori cum conjugibus et liberis. Interdum etiam hiemem in subterraneis specubus dicuntur transigere.

13. Germania altis montibus, silvis paludibusque

¹ From *later, eris*

invia redditur. Inter silvas maxima est Hercynia, cujus latitudinem Cæsar novem dierum iter patere narrat. Insequenti tempore magna pars ejus excisa est. Flumina sunt in Germaniâ multa et magna. Inter hæc clarissimum nomen Rheni, de quo suprâ diximus, et Danubii. Clari quoque amnes, Mœnus, Visurgis, Albis. Danubius, omnium Europæ fluminum maximus, apud Rhætos oritur, flexoque ad ortum solis cursu, receptisque sexaginta amnibus, in Pontum Euxinum sex vastis ostiis effunditur.

14. Britanniam insulam Phœnicibus innotuisse, eosque stannum inde et plumbum pellesque petivisse, probabile est. Romanis eam Julius Cæsar primus aperuit; neque tamen prius cognita esse cœpit, quam Claudio imperante. Hadrianus eam, muro ab oceano Germanico ad Hibernicum mare ducto, in duas partes divisit, ut inferiorem insulæ partem, quæ Romanis parebat, a barbarorum populorum, qui in Scotiâ habitabant, incursionibus tueretur.

15. Maxima insulæ pars campestris, collibus passim silvisque distincta. Incolæ Gallos proceritate corporum vincunt, cæterum ingenio Gallis similes, simplices tamen illis magisque barbari. Nemora habitant pro urbibus. Ibi tuguria exstruunt et stabula pecori, sed plerumque ad breve tempus. Humanitate cæteris præstant ii, qui Cantium incolunt. Tota hæc regio est maritima. Qui interiorem insulæ partem habitant, frumenta non serunt; lacte et carne vivunt. Pro vestibus indûti sunt pellibus.

16. Italia ab Alpibus usque ad fretum Siculum porrigitur inter mare Tuscum et Adriaticum. Multo longior est quàm latior. In medio se attollit Apenninus mons, qui, postquam continenti jugo progressus est usque ad Apuliam, in duos quasi ramos dividitur. Nobilissima regio ob fertilitatem soli, cœlique salubritatem. Quum longe in mare procurrat, plurimos habet

portus, populorum inter se patentēs commercio. Neque ulla facilè est regio, quæ tot tamque pulchras urbes habeat, inter quas Roma et magnitudine et nominis famâ eminet.

17. Hæc urbs, orbis terrarum caput, septem montes complectitur. Initio quatuor portas habebat; Augusti ævo triginta septem. Urbis magnificentiam augebant fora, templa, porticus, aquæductus, theātra, arcus triumphales, horti denique, et id genus alia, ad quæ vel lecta animus stupet. Quare recte de eâ prædicare videntur, qui nullius urbis in toto orbe terrarum magnificentiam ei comparari posse dixerunt.

18. Felicissima in Italiâ regio est Campania. Multi ibi vitiferi colles, ubi nobilissima vina gignuntur, Setinum, Cæcūbum, Falernum, Massicum. Calidi ibidem fontes saluberrimi. Nusquam generosior olea. Conchylio quoque et pisce nobili maria vicina scatent.

19. Clarissimi amnes Italiæ sunt Padus et Tibēris. Et Padus quidem in superiore parte, quæ Gallia Cisalpina vocatur, ab imis radicibus Vesūli montis exoritur; primum exilis, deinde altis amnibus ita alitur, ut se per septem ostia in mare effundat. Tiberis, qui antiquissimis temporibus Albūlæ nomen habebat, ex Apennino oritur; deinde duobus et quadraginta fluminibus auctus, fit navigabilis. Plurimas in utrâque ripâ villas adspicit, præcipue autem urbis Romanæ magnificentiam. Placidissimus amnium raro ripas egreditur.

20. In inferiore parte Italiæ clara quondam urbs Tarentum, quæ maris sinui, cui adjacet, nomen dedit. Soli fertilitas cœlique jucunda temperies in causâ fuisse videtur, ut incolæ luxuriâ et deliciis enervarentur. Quumque aliquamdiu potentiâ florerent copiasque haud contemnendas alerent, peregrinis tamen plerumque ducibus in bellis utebantur, ut Pyrrho, rege Epiri, quo superato urbs in Romanorum potestatem venit.

21. Proxima Italiæ est Sicilia, insula omnium maris interni maxima. Antiquissimis temporibus eam cum Italiâ cohæsisse, marisque impëtû, aut terræ motu inde divulsam esse, verisimile est. Forma triangularis, ita ut litteræ, quam Græci Delta vocant, imaginem referat. A tribus promontoriis vocatur Trinacria. Nobilissimus ibi mons Ætna. quæ urbi Catânæ imminet, tum ob altitudinem, tum etiam ob ignes, quos effundit; quare Cyclôpum in illo monte officinam esse poëtæ dicunt. Cineres e crateribus egesti agrum circumjacentem fœcundum et feracem reddere existimantur. Sunt ibi Piorum campi, qui nomen habent a duobus juvenibus Catanensibus, qui flammis quondam repente ingruentibus, parentes senectute confectos, humeris sublato flammæ eripuisse feruntur. Nomina fratrum Amphinömus et Anäpus fuerunt.

22. Inter urbes Siciliæ nulla est illustrior Syracûsis, Corinthiorum coloniâ, ex quinque urbibus conflata. Ab Atheniensibus bello petita maximas hostium copias delevit; Carthaginienses etiam magnis interdum cladibus affecit. Secundo bello Punico per triennium oppugnata, Archimêdis potissimum ingenio et arte defensa, a M. Marcello capta est. Vicinus huic urbi fons Arethûsæ Nymphæ sacer. cum quâ Alphêus amnis ex Peloponnêso per mare Ionium lapsus confundi dicitur. Nam si quid ad Olympiam in illum amnem jactum fuerit, id in Arethusæ fonte reddi.¹ De illâ fabulâ quid statuendum sit, spontè apparet.

23. In mari Ligustico insula est Corsica, quam Græci Cyrnum vocant. Terra aspera multisque locis invia, cœlum grave, mare circâ importunum. Incolæ latrociniis dediti, feri sunt et horridi. Mella quoque illius insulæ amara esse dicuntur corporibusque nocere. Proxima ei est Sardinia, quæ a Græcis mercatoribus Ichnûsa vocatur, quia formam humani vestigiî habet. Solum quam cœlum melius. Illud fertile, hoc

Supply, dicitur.

grave ac noxium. Noxia quoque animalia herbasque venenatas gignit. Multum inde frumenti Romam mittitur; unde hæc insula et Sicilia nutrices Urbis vocantur.

24. Græcia nominis celebritate omnes ferè alias orbis terrarum regiones superavit. Nulla enim magnorum ingeniorum fuit feracior; neque ulla belli pacisque artes majore studio excoluit. Plurimas eadem colonias in omnes terræ partes deduxit. Multum itaque terrâ marique valuit, et gravissima bella magnâ cum gloriâ gessit.

25. Græcia inter Ionium et Ægæum mare porrigitur. In plurimas regiones divisa est, quarum amplissimæ sunt Macedonia et Epirus—quamquam hæc a nonnullis a Græciâ sejunguntur—tum Thessalia. Macedoniam Philippi et Alexandri regnum illustravit; quorum ille Græciam subegit, hic Asiam latissime domuit, ereptumque Persis imperium in Macedones transtulit. Centum ejus regionis et quinquaginta urbes numerantur; quarum septuaginta duas, Perseo, ultimo Macedoniæ rege superato, Paulus Æmilius diripuit.

26. Epirus, quæ ab Acrocerauniis incipit montibus, desinit in Achelôo flumine. Plures eam populi incolunt. Illustris ibi Dodôna in Molossorum finibus, vetustissimo Jovis oraculo inclÿta. Columbæ ibi ex arboribus oracula dedisse narrantur; quercusque ipsas et lebêtes æneos inde suspensos Deorum voluntatem tinnitu significasse fama est.

27. Achelôi fluvii ostiis insulæ aliquot objacent, quarum maxima est Cephallenia. Multæ prætereâ insulæ littori Epiri adjacent, interque eas Corcÿra, quam Homerus Scheriam appellasse existimatur. In hâc Phæacas posuit ille et hortos Alcinoi. Coloniam huc deduxerunt Corinthii, quo tempore Numa Pompilius Romæ regnavit. Vicina ei Ithaca, Ulyssis patria,

aspera montibus, sed Homeri carminibus adeò nobilitata, ut ne fertilissimis quidem regionibus cedat.

28. Thessalia late patet inter Macedoniam et Epirum, foecunda regio, generosis præcipuè equis excellens, unde Thessalorum equitatus celeberrimus. Montes ibi memorabiles Olympus, in quo Deorum sedes esse existimatur, Pelion et Ossa, per quos Gigantes cœlum petivisse dicuntur; Cœta denique, in cujus vertice Hercules, rogo consensu, se ipsum cremavit. Inter Ossam et Olympum Peneus, limpidissimus amnis, delabitur, vallem amœnissimam, Tempe vocatam, irrigans.

29. Inter reliquas Græciæ regiones nominis claritate eminet Attica, quæ etiam Atthis vocatur. Ibi Athēnæ, de quâ urbe Deos inter se certasse fama est. Certius est, nullam unquam urbem tot poëtas tulisse, tot oratores, tot philosophos, totque in omni virtutis genere claros viros. Res autem bello eas gessit, ut huic soli gloriæ studere videretur; pacisque artes ita excoluit, ut hâc laude magis etiam quam belli gloriâ splenderet. Arx ibi sive Acropolis, urbi imminens, unde latus in mare prospectus patet. Per propylæa ad eam adscenditur, splendidum Periclis opus. Cum ipsâ urbe per longos muros conjunctus est portus Piræus, post bellum Persicum secundum a Themistocle munitus. Tutissima ibi statio navium.

30. Atticam attingit Bœotia, fertilissima regio. Incolæ magis corporibus valent, quam ingeniis. Urbs celeberrima Thebæ, quas Amphion, musices ope, mœnibus cinxisse dicitur. Illustravit eam Pindari poëtæ ingenium, Epaminondæ virtus. Mons ibi Helicon, Musarum sedes, et Cithæron, plurimis poëtarum fabulis celebratus.

31. Bœotiæ Phocis finitima, ubi Delphi urbs clarissima. In quâ urbe oraculum Apollinis quantam apud omnes gentes auctoritatem habuerit, quot quamque præclara munera ex omni ferè terrarum orbe

Delphos missa fuerint, nemo ignōrat. Imminet urbi Parnassus mons, in cujus verticibus Musæ habitare dicuntur, unde aqua fontis Castalii poëtarum ingenia inflammare existimatur.

32. Cum eâ parte Græciæ, quam hactenùs descripsimus, cohæret ingens peninsula, quæ Peloponnēsus vocatur, platāni folio simillima. Angustus ille trames inter Ægæum mare et Ionium, per quem cum Megaride cohæret, Isthmus appellatur. In eo templum Neptuni est, ad quod ludi celebrantur Isthmici. Ibīdem in ipso Peloponnesi aditu, Corinthus sita est, urbs antiquissima, ex cujus summâ arce (Acrocorinthon appellant) utrumque mare conspicitur. Quum opibus floreret, maritimisque valeret copiis, gravia bella gessit. In bello Achaïco, quod Romani cum Græcis gesserunt, pulcherrima urbs, quam Cicero Græciæ lumen appellat, a L. Mummio expugnata funditusque deleta est. Restituit eam Julius Cæsar, colōnosque eō milites veteranos misit.

33. Nobilis est in Peloponneso urbs Olympia, templo Jovis Olympii ac statuâ illustris. Statua ex ebore facta, Phidiæ summi artificis opus præstantissimum. Prope illud templum ad Alphei fluminis ripas ludi celebrantur Olympici, ad quos videndos ex totâ Græciâ concurritur. Ab his ludis Græca gens res gestas suas numerat.

34. Nec Sparta prætereunda est, urbs nobilissima, quam Lycurgi leges, civiumque virtus et patientia illustravit. Nulla fere gens bellica laude magis floruit, pluresque viros fortes constantesque genuit. Urbi imminet mons Taÿgētus, qui usque ad Arcadiam procurrit. Proxime urbem Eurōtas fluvius delabitur, ad cujus ripas Spartāni se exercere solebant. In Sinum Laconicum effunditur. Haud procul inde abest promontorium Tænārum, ubi altissimi specus, per quos Orpheum ad inferos descendisse narrant.

35. Mare Ægæum, inter Græciam Asiamque pa-

tens, plurimis insulis distinguitur. Illustres inter eas sunt Cyclâdes, sic appellatæ, quia in orbem jacent. Media earum est Delus, quæ repente e mari enata esse dicitur. In eâ insulâ Latōna Apollinem et Diānam peperit, quæ numina ibi unâ cum matre summâ religionem coluntur. Urbi imminet Cynthus, mons excelsus et arduus. Inōpus amnis pariter cum Nilo decrescere et augeri dicitur. Mercatus in Delo celeberrimus, quod ob portûs commoditatem templique religionem mercatores ex toto orbe terrarum eo confluebant. Eandem ob causam civitates Græciæ post secundum Persicum bellum tributa ad belli usum in eam insulam, tanquam in commune totius Græciæ ærarium, conferebant; quam pecuniam insequenti tempore Athenienses in suam urbem transtulerunt.

36. Eubœa insula littori Bœotiæ et Atticæ prætenditur, angusto freto a continenti distans. Terræ motu a Bœotiâ avulsa esse creditur; sæpius eam concussam esse constat. Fretum, quo a Græciâ sejungitur, vocatur Eurīpus, sævum et æstuosum mare, quod continuo motu agitur. Nonnulli dicunt, septies quovis die statis temporibus fluctus alterno motu agitari; alii hoc negant, dicentes, mare temerè, in venti modum, huc illuc moveri. Sunt, qui narrent, Aristotēlem philosophum, quia hujus miraculi causas investigare non posset, ægritudine confectum esse.

37. Jam ad boreâles regiones pergamus. Supra Macedoniam Thracia porrigitur a Ponto Euxino usque ad Illyriam. Regio frigida et in iis tantum partibus fœcundior, quæ propiores sunt mari. Pomiferæ arbores raræ; frequentiores vites; sed uvæ non maturescunt, nisi frigus studiose arcetur. Sola Thasus, insula littori Thraciæ adjacens, vino excellit. Amnes sunt celeberrimi Hebrus, ad quem Orpheus a Mænadibus discerptus esse dicitur; Nestus et Strymon. Montes altissimi, Hæmus, ex cujus vertice Pontus et Adria conspicitur; Rhodōpe et Orbēlus.

38. Plures Thraciam gentes incolunt, et nominibus diversæ et moribus. Inter has Getæ omnium sunt ferocissimi et ad mortem paratissimi. Animas enim post mortem redituras existimant. Recens nati apud eos deflentur; funera autem cantu lusuque celebrantur. Plures singuli uxores habent. Hæ omnes, viro defuncto, mactari simulque cum eo sepeliri cupiunt, magnoque id certamine a iudicibus contendunt. Virgines non parentibus traduntur viris, sed aut publice ducendæ locantur, aut veneunt. Formosæ in pretio sunt; cæteræ maritos mercede datâ inveniunt.

39. Inter urbes Thraciæ memorabile est Byzantium, ad Bosphorum Thracium, urbs naturâ munita et arte, quæ cum ob soli fertilitatem, tum ob vicinitatem maris, omnium rerum, quas vita requirit, copiâ abundat. Nec Sestos prætereunda est silentio, urbs ad Hellespontum posita, quam amor Herclis¹ et Leandri memorabilem reddidit; nec Cynossema, tumultus Hecubæ, ubi illa, post Trojam dirutam, in canem mutata et sepulta esse dicitur. Nomen etiam habet in iisdem regionibus urbs Ænos, ab Æneâ e patriâ profugo condita; Zone, ubi nemora Orpheum canentem secuta esse narrantur; Abdëra denique, ubi Diomêdes rex advēnas equis suis devorandos objiciebat, donec ipse ab Hercule iisdem objectus est. Quæ urbs quum ranarum muriumque multitudine infestaretur, incolæ, relicto patriæ solo, novas sedes quæsiverunt. Hos Cassander, rex Macedoniæ, in societatem accepisse, agrosque in extremâ Macedoniâ assignasse dicitur.

40. Jam de Scythis pauca dicenda sunt. Terminatur Scythia ab uno latere Ponto Euxino, ab altero montibus Rhipæis, a tergo, Asiâ et Phasîde flumine. Vasta regio nullis ferè intus finibus dividitur. Scythæ enim nec agrum exercent, nec certas sedes habent, sed armenta et pecora pascentes, per incultas solitudines errare solent. Uxores liberosque secum in plaus-

¹ From *Hero*, &c.

tris vehunt. Lacte et melle vescuntur; aurum et argentum, cujus nullus apud eos usus est, aspernantur. Corpora pellibus vestiunt.

41. Diversæ sunt Scytharum gentes diversique mores. Sunt, qui funera parentum festis sacrificiis celebrent, eorumque capitibus affabrè expolitis auroque vinctis pro poculis utantur. Agathyrsi ora et corpora pingunt, idque tanto magis, quanto quis illustrioribus gaudet majoribus. Ii, qui Tauricam Chersonesum incolunt, antiquissimis temporibus advēnas Dianæ mactabant. Interius habitantes cæteris rudiores sunt. Bella amant, et quo quis plures hostes interemerit, eo majore existimatione apud suos habetur. Ne fœdera quidem incruenta sunt. Sauciant se qui paciscuntur, sanguinemque permistum degustant. Id fidei pignus certissimum esse putant.

42. Maximæ fluminum Scythicorum sunt Ister, qui et Danubius vocatur, et Borysthēnes. De Istro supra dictum est. Borysthenes ex ignotis fontibus ortus, liquidissimas aquas trahit et potatu jucundas. Placidus idem lætissima pabula alit. Magno spatio navigabilis juxta urbem Borysthenida in Pontum effunditur.

43. Ultra Rhipæos montes et Aquilonem gens habitare existimatur felicissima; Hyperboræos appellant. Regio aprica, felix cœli temperies omnique afflatu noxio carens. Semel in anno sol iis oritur solstitio, brumâ semel occidit. Incolæ in nemoribus et lucis habitant, sine omni discordiâ et ægritudine vivunt. Quum vitæ eos tædet, epulis sumptis ex rupe se in mare præcipitant. Hoc enim sepulturæ genus beatissimum esse existimant.

44. Asia cæteris terræ partibus est amplior. Oceanus eam alluit, ut locis, ita nominibus differens; Eōus ab oriente, a meridie Indicus, a septentrione Scythicus. Asiæ nomine appellatur etiam peninsula, quæ a mari Ægæo usque ad Armeniam patet. In hac parte est

Bithynia ad Propontidem sita, ubi Granicus in mare effunditur, ad quem amnem Alexander, rex Macedoniæ, primam victoriam de Persis reportavit. Trans illum amnem sita est Cyzicus in cervice peninsulæ, urbs nobilissima, a Cyzico appellata, qui in illis regionibus ab Argonautis pugnâ occisus est. Haud procul ab illâ urbe Rhyndacus in mare effunditur, circa quem angues nascuntur, non solum ob magnitudinem mirabiles, sed etiam ob id, quod, quum ex aquâ emergunt et hiant, supervolantes aves absorbent.

45. Propontis cum Ponto jungitur per Bospörum, quod fretum quinque stadia latum, Europam ab Asiâ sepärat. Ipsis in faucibus Bospori oppidum est Chalcedon, ab Archiâ, Megarensium principe, et templum Jovis, ab Jasöne conditum. Pontus ipse ingens est maris sinus, non molli neque arenoso circumdatus litore, tempestatibus obnoxius, raris stationibus. Olim ob sævitatem populorum, qui circâ habitant, Axenus appellatus fuisse dicitur; postea, mollitis illorum moribus, dictus est Euxinus.¹

46. In littore Ponti, in Mariandynorum agro, urbs est Heraclæa, ab Hercule, ut fertur, condita. Juxta eam spelunca est Acherusia, quam ad Manes perviam esse existimant. Hinc Cerberus ab Hercule extractus fuisse dicitur. Ultra fluvium Thermodonta Mossyni habitant. Hi totum corpus distinguunt notis. Reges suffragio eligunt; eosdem in turre ligneâ inclusos artissime custodiunt, et si quid perpëram imperitaverint, inediâ totius diei afficiunt. Extremum Ponti angulum Colchi tenent ad Phasidem; quæ loca fabula de velere aureo et Argonautarum expeditione illustravit.

47. Inter provincias Asiæ proprie dictæ illustris est Ionia, in duodëcim civitates divisa. Inter eas est Milëtus, belli pacisque artibus inclÿta; eique vicinum Panionium, sacra regio, quo omnes Ionum civitates statis temporibus legatos solebant mittere. Nulla fa-

¹ i. e. quasi *Euxenus*.

cilè urbs plures colonias misit, quam Miletus. Ephësi, quam urbem Amazōnes condidisse traduntur, templum est Dianæ, quod septem mundi miraculis annumerari solet. Totius templi longitudo est quadringentorum viginti quinque pedum, latitudo ducentorum viginti; columnæ centum viginti septem numero, sexaginta pedum altitudine; ex iis triginta sex cælatae. Operi præfuit Chersiphron architectus.

48. Æolis olim Mysia appellata, et ubi Hellespontum attingit, Troas. Ibi illium fuit situm ad radices montis Idæ, urbs bello, quod per decem annos cum universâ Græciâ gessit, clarissima. Ab Idæo monte Scamander defluit et Simōis, amnes famâ quam naturâ majores. Ipsum montem certamen Dearum Paridisque judicium illustrem reddidit. In littore claræ sunt urbes Rhætëum et Dardania; sed sepulcrum Ajacis, qui ibi post certamen cum Ulysse gladio incubuit, utrâque clarius.

49. Ionibus Cares sunt finitimi, populus armorum bellicque adeò amans, ut aliena etiam bella mercede acceptâ gereret. Princeps Cariæ urbs Halicarnassus, Argivorum colonia, regum sedes olim. Unus eorum Mausōlus fuit. Qui quum vitâ defunctus esset, Artemisia conjux, desiderio mariti flagrans, ossa ejus cineresque contusa cum aquâ miscuit ebibitque, splendidumque prætereâ sepulcrum extruxit, quod inter septem orbis terrarum miracula censetur.

50. Cilicia sita est in intimo recessu maris, ubi Asia proprie sic dicta cum Syriâ conjungitur. Sinus ille ab urbe Isso Issici nomen habet. Fluvius ibi Cydnus aquâ limpidissimâ et frigidissimâ, in quo Alexander Macëdo quum lavaret, parum abfuit, quin frigore enecaretur. Antrum Corycium in iisdem regionibus ob singularem naturam memorabile est. Ingenti illud hiâ u patet in monte arduo, altèque demissum undique viret lucis pendentibus. Ubi ad ima perventum est, rursus aliud antrum aperitur. Ibi sonitus cymbalorum

ingredientes terrere dicitur. Totus hic specus augustus est et vere sacer, et a Diis habitari existimatur.

51. E Ciliciâ egressos Syria excipit, cujus pars et Phœnicæ in littore maris interni posita. Hanc regionem sollers hominum genus colit. Phœnices enim litterarum formas a se inventas aliis populis tradiderunt; alias etiam artes, quæ ad navigationem et mercaturam spectant, studiose coluerunt. Cæterum fertilis regio crebrisque fluminibus rigata, quorum ope terræ marisque opes facili negotio inter se permutantur. Nobilissimæ Phœnicæ urbes Sidon, antequam a Persis caperetur, maritimarum urbium maxima, et Tyrus, aggregæ cum terrâ conjuncta. Purpura hujus urbis omnium pretiosissima. Conficitur ille color ex succo in conchis, quæ etiam purpuræ vocantur, latente.

52. Ex Syrâ descenditur in Arabiam, peninsulam inter duo maria, Rubrum et Persicum, porrectam. Hujus ea pars, quæ ab urbe Petrâ Petrææ nomen accepit, plane est sterilis; hanc excipit ea, quæ ob vastas solitudines deserta vocatur. His partibus adhæret Arabia felix, regio angusta, sed cinnâmi, thuris aliorumque odorum feracissima. Multæ ibi gentes sunt, quæ fixas sedes non habeant, Nomâdes a Græcis appellatæ. Lacte et carne ferinâ vescuntur. Multi etiam Arâbum populi latrociniis vivunt. Primus e Romanis Ælius Gallus in hanc terram cum exercitu penetravit.

53. Camēlos inter armenta pascit Oriens. Duo harum sunt genera, Bactriânæ et Arabicæ. Illæ bina habent in dorso tubera, hæ singula; unum autem sub pectore, cui incumbant. Dentium ordine superiore carent. Sitim quadriduo tolerant; aquam antequam bibant, pedibus turbant. Vivunt quinquagenis annis; quædam etiam centenis.

54. Ex Arabiâ pervenitur in Babyloniam, cui Babylon nomen dedit, Chaldaicarum gentium caput, urbs et magnitudine et divitiis clara. Semirâmis eam con-

diderat, vel, ut multi crediderunt, Belus, cujus regia ostenditur. Murus exstructus laterculo cocilli, triginta et duos pedes est latus, ita ut quadrigæ inter se occurrentes sine periculo commeari dicantur; altitudo ducentorum pedum; turres autem denis pedibus quam murus altiores sunt. Totius operis ambitus sexaginta millia passuum complectitur. Mediam urbem permeat Euphrates. Arcem habet viginti stadiorum ambitu; super ea pensiles horti conspiciuntur, tantæque sunt moles tamque firmæ, ut onera nemonum sine detrimento ferant.

55., Amplissima Asiæ regio India primum patefacta est armis Alexandri Magni, regis Macedoniæ, cujus exemplum successores secuti in interiora Indiæ penetraverunt. In eo tractu, quem Alexander subegit, quinque millia oppidorum fuisse, gentesque novem, Indiamque tertiam partem esse terrarum omnium, ejus comites scripserunt. Ingentes ibi sunt amnes, Indus et Indo major Ganges. Indus in Paropamiso ortus undeviginti amnes recipit, totidem Ganges, interque eos plures navigabiles.

56. Maxima in Indiâ gignuntur animalia. Canes ibi grandiores cæteris. Arborea tantæ proceritatis esse traduntur, ut sagittis superjâci nequeant. Hoc efficit ubertas soli, temperies cœli, aquarum abundantia. Immânes quoque serpentes alit, qui elephantos morsu et ambitu corporis conficiunt. Solum tam pingue et ferax, ut mella frondibus defluant, sylvæ lanas ferant, arundinum internodiâ fissa cymbarum usum præbeant, binosque, quædam etiam ternos homines vehant.

57. Incolarum habitus moresque diversi. Lino alii vestiuntur et lanis arborum, alii ferarum aviumque pelibus, pars nudi incedunt. Quidam animalia occidere eorumque carnibus vesci nefas putant; alii piscibus tantum aluntur. Quidam parentes et propinquos, prius quam annis et macie conficiantur, velut hostias cædunt eorumque visceribus epulantur; ubi senectus

eos morbusve invadit, mortem in solitudine æquo animo expectant. Ii, qui sapientiam profitentur, ab ortu solis ad occasum stare solent, solem immobilibus oculis intuentes; ferventibus arenis toto die alternis pedibus insistent. Mortem non expectant, sed sponte arcessunt, in rogos incensos se præcipitantes.

58. Maximos India elephantos gignit, adeoque feroces, ut Afri elephantum illos paveant nec contueri audeant. Hoc animal cætera omnia docilitate superat. Discunt arma jacere, gladiatorum more congrædi, saltare et per funes incedere. Plinius narrat, Romæ unum senioris ingenii sæpius castigatum esse verberibus, quia tardius accipiebat, quæ tradebantur; eundem repertum esse noctu eadem meditantem. Elephantum gregatim semper ingrediuntur. Ducit agmen maximus natus; cogit is, qui ætate ei est proximus. Annem transitori minimos præmittunt. Capiuntur foveis. In has ubi elephas deciderit, cæteri ramos congregant, aggeres construunt, omnique vi conantur extrahere. Domantur fame et verberibus. Domiti militum et turres armatorum in hostes ferunt, magnæque ex parte Orientis bella conficiunt. Totas acies prosternunt, armatos proterunt. Ingens dentibus pretium. In Græciâ ebur ad deorum simulacra tamquam pretiosissima materia adhibetur; in extremis Africæ postum vicem in domiciliis præbet, sepesque in pecorum stabulis elephantorum dentibus fiunt. Inter omnia animalia maxime oderunt murem. Infestus elephantum etiam rhinoceros, qui nomen habet a cornu, quod in naso gerit. In pugna maxime adversarii alvum petit, quam scit esse molliorem. Longitudine elephantum fere exæquat; crura multo breviora; color buxeus.

59. Etiam psittacos India mittit. Hæc avis humanas voces optime reddit. Quum loqui discit, ferreo radio verberatur, aliter enim non sentit ictus. Capiti ejus eadem est duritia, quæ rostro. Quum devolat, rostro se excipit, eique innititur,

60. Testudines tantæ magnitudinis Indicum mare emittit, ut singularum testis casas intëgant. Insulas rubri præcipue maris his navigant cymbis. Capiuntur obdormiscentes in summâ aquâ, id quod proditur stercentium sonitu. Tum terni adnâtant, a duobus in dorsum vertitur, a tertio laqueus injicitur, atque ita a pluribus in littore stantibus trahitur. In mari testudines conchyllis vivunt; tanta enim oris est durtia ut lapides comminuant; in terram egressæ, herbis. Pariunt ova, ovis avium similia, ad centena numero; eaque extra aquam defossâ terrâ cooperiunt.

61. Margaritæ Indici oceani omnium maxime laudantur. Inveniuntur in conchis, scopulis adhærentibus. Maxima laus est in candore, magnitudine, lævore, pondere. Raro duæ inveniuntur, quæ sibi ex omni parte sint similes. Has auribus suspendere, seminarum est gloria. Duos maximos uniones Cleopatra, Ægypti regina, habuisse dicitur. Horum unum, ut Antonium magnificentîâ superaret, in cœnâ acêto solvit, solum hausit.

62. Ægyptus, inter Catabathmum et Arābas posita, a plurimis ad Asiam refertur; alii Asiam Arabico sinu terminari existimant. Hæc regio, quamquam expers est imbrium, mire tamē est fertilis. Hoc Nilus efficit, omnium fluviorum, qui in mare internum effunduntur, maximus. Hic in desertis Africæ oritur, tum ex Æthiopiâ descendit in Ægyptum, ubi de altis rupibus præcipitatus usque ad Elephantidem urbem fervens adhuc decurrit. Tum demum fit placidior. Juxta Cercasorum oppidum in plures amnes dividitur, et tandem per septem ora effunditur in mare.

63. Nilus, nivibus in Æthiopiæ montibus solutis, crescere incipit Lunâ novâ post solstitium per quinquaginta fere dies; totidem diebus minuitur. Justum incrementum est cubitorum sedecim. Si minores sunt aquæ, non omnia rigant. Maximum incrementum fuit cubitorum duodeviginti, minimum quinque.

Quum stetere aquæ, aggeres aperiuntur, et arte aqua in agros immittitur. Quum omnis recesserit, agri irrigati et limo obducti seruntur.

64. Nilus crocodilum alit, belluam quadrupedem, in terrâ non minus quam in flumine hominibus infestam. Unum hoc animal terrestre linguæ usu caret; dentium plures habet ordines; maxilla inferior est immobilis. Magnitudine excedit plerumque duodeviginti cubita. Parit ova anserinis non majora. Unguibus etiam armatus est, et cute contra omnes ictus invictâ. Dies in terrâ agit, noctes in aquâ. Quum satur est et in littore somnum capit, ore hiante, trochilus, parva avis, dentes ei faucesque purgat. Sed hiantem conspicatus ichneumon, per easdem fauces, ut telum aliquod immissus, erōdit alvum. Hebētes oculos dicitur habere in aquâ, extra aquam acerrimos. Tentyritæ in insulâ Nili habitantes, diræ huic belluæ obviam ire audent, eamque incredibili audaciâ expugnant.

65. Aliam etiam belluam Nilus alit, hippopotamum; ungulis binis, dorso equi et jubâ et hinnitu; rostro resimo, caudâ et dentibus aprorum. Cutis impenetrabilis, præterquam si humore madeat. Primus hippopotamum et quinque crocodilos M. Scaurus Ædilitatis suæ ludis Romæ ostendit.

66. Multa in Ægypto mira sunt et artis et naturæ opera. Inter ea, quæ manibus hominum facta sunt, eminent pyramides, quarum maximæ sunt et celeberrimæ in monte sterili inter Memphin oppidum et eam partem Ægypti, quæ Delta vocatur. Amplissimam earum trecenta sexaginta sex hominum millia annis viginti exstruxisse traduntur. Hæc octo jugera soli occupat; unumquodque latus octingentos octoginta tres pedes longum est; altitudo a cacumine, pedum quindecim millium. Intus in eâ est puteus octoginta sex cubitorum. Ante has pyramides Sphinx est posita miræ magnitudinis. Capitis ambitus centum duos pedes habet; longitudo est pedum centum quadra-

ginta trium; altitudo a ventre usque ad summum capitis apicem sexaginta duorum.

67. Inter miracula *Ægypti* commemoratur etiam *Mœris* lacus, quingenta millia passuum in circuitu patens; *Labyrinthus*, ter mille domos et regias duodēcim uno pariete amplexus, totus marmore extructus tectusque; turris denique in insulâ *Pharo*, a *Ptolemæo*, *Lagi* filio, condita. Usus ejus navibus noctu ignes ostendere ad prænuntianda vada portusque introitum.

68. In palustribus *Ægypti* regionibus papyrus nascitur. Radicibus incolæ pro ligno utuntur; ex ipso autem papyro navigia texunt, e libro vela, tegentes, vestem ac funes. Succus causâ etiam mandunt modo crudum, modo decoctum. Præparantur ex eo etiam chartæ. Chartæ ex papyro usus post *Alexandri* demum victorias repertus est. Primo enim scriptum in palmarum foliis, deinde in libris quarundam arborum; postea publica monimenta plumbeis tabulis confici, aut marmoribus mandari cœpta sunt. Tandem æmulatio regum *Ptolemæi* et *Eumênis* in bibliothêcis condendis occasionem dedit membranas *Pergæi* inveniendi. Ab eo inde tempore libri modo in chartâ ex papyro factâ, modo in membranis scripti sunt.

69. Mores incolarum *Ægypti* ab aliorum populorum moribus vehementer discrepant. Mortuos nec cremant, nec sepeliunt; verum arte medicatos intra penetralia collocant. Negotia extra domos feminae, viri domos et res domesticas curant; onera illæ humeris, hi capitibus gerunt. Colunt effigies multorum animalium et ipsa animalia. Hæc interfecisse capitale est; morbo extincta lugent et sepeliunt.

70. *Apis* omnium *Ægypti* populorum numen est; bos niger cum candidâ in dextro latere maculâ; nodus sub linguâ, quem cantharum appellant. Non fas est eum certos vitæ annos excedere. Ad hunc vitæ terminum quum pervenerit, mersum in fonte enecant. Ne-

catum lūgent, aliumque quærunť, quem ei substitu-
ant; nec tamen unquam diu quæritur. Delūbra ei
sunt gemina, quæ thalāmos vocant, ubi populus augu-
ria captat. Alterum intrāsse lætum est; in altero dira
portendit. Pro bono etiam habetur signo, si e manibus
consulentium cibum capit. In publicum procedentem
grex puerorum comitatur, carmenque in ejus honorem
canunt, idque videtur intelligere.

71. Ultra Ægyptum Æthiōpes habitant. Horum
populi quidam Macrobiani vocantur, quia paulo quam
nos diutius vivunt. Plus auri apud eos reperitur, quam
aëris; hanc ob causam æs illis videtur pretiosius. Ære
se exornant, vincula auro fabricant. Lacus est apud
eos, cujus aqua tam est liquida atque levis, ut nihil
eorum, quæ immittuntur, sustinere queat; quare ar-
borum quoque folia non innātant aquæ, sed pessum
aguntur.

72. Africa ab oriente terminatur Nilo; a cæteris
partibus mari. Regiones ad mare positæ eximie sunt
fertiles; interiores incultæ et arenis sterilibus tectæ,
et ob nimium calorem desertæ. Prima pars ab occi-
dente est Mauritania. Ibi mons præaltus Abŷla, Cal-
pæ monti in Hispaniâ oppositus. Hi montes colum-
næ Herculis appellantur. Fama est, ante Herculem
mare internum terris inclusum fuisse, nec exitum ha-
buisse in Oceanum; Herculem autem junctos montes
diremissee et mare junxissee cum Oceano. Cæterum
regio illa est ignobilis et parvis tantum oppidis habi-
tatur. Solum melius quam incolæ.

73. Numidia magis culta et opulentior. Ibi satis
longo a littore intervallo saxa cernuntur attrita flucti-
bus, spinæ piscium, ostreorumque fragmenta, ancōræ
etiam cautibus infixæ, et alia ejusmodi signa maris
olim usque ad ea loca effusi. Finitima regio, a pro-
montorio Metagonio ad aras Philænorum, proprie
vocatur Africa. Urbes in eâ celeberrimæ Utica et
Carthāgo, ambæ a Phœnicibus conditæ. Cartha-

ginem divitiæ, mercaturâ imprimis comparatæ, tum bella cum Romanis gesta, excidium denique illustravit.

74. De aris Philænorum hæc narrantur. Pertinacissima fuerat contentio inter Carthaginem et Cyrēnas de finibus. Tandem placuit, utrimque eodem tempore juvenes mitti, et locum, quo convenissent, pro finibus haberi. Carthaginensium legati, Philæni fratres, paulo ante tempus constitutum egressi esse dicuntur. Quod quum Cyrenensium legati intellexissent, magnaue exorta esset contentio, tandem Cyrenenses dixerunt, se tum demum hunc locum pro finibus habituros esse, si Philæni se ibi vivos obrui passi essent. Illi conditionem acceperunt. Carthaginenses autem animosis juvenibus in illis ipsis locis, ubi vivi sepulti sunt, aras consecraverunt, eorumque virtutem æternis honoribus prosecuti sunt.

75. Inde ad Catabathmum Cyrenaïca porrigitur, ubi Ammōnis oraculum et fons quidam, quem Solis esse dicunt. Hic fons mediâ nocte fervet, tum paulatim tepescit; sole oriente fit frigidus; per meridiem maxime riget. Catabathmus vallis est devexa versus Ægyptum. Ibi finitur Africa. Proximi his populi urbes non habent, sed in tuguriis vivunt, quæ mapalia vocantur. Vulgus pecūdum vestitur pellibus. Potus est lac succusque baccarum; cibus, caro. Interiores etiam incultius vivunt. Sequuntur greges suos, utque hi pabulo ducuntur, ita illi tuguria sua promovent. Leges nullas habent, nec in commune consultant. Inter hos Troglodytæ in specubus habitant, serpentibusque aluntur.

76. Ferarum Africa feracissima. Pardos, panthēras, leones gignit, quod belluarum genus Europa ignorat. Leoni præcipua generositas. Prostratis parcere dicitur; in infantes nonnisi summâ fame sævit. Animi ejus index cauda, quam, dum placidus est, immotam servat; dum irascitur, terram et se ipsum

eâ flagellat. Vis summa in pectore. Si fugere cogitur, contemtim cedit, quam diu spectari potest; in silvis acerrimo cursu fertur. Vulneratus percussorem novit, et in quantâlibet multitudine appetit. Hoc tam sævum animal gallinacei cantus terret. Domatur etiam ab hominibus. Hanno Pœnus primus leonem mansuefactum ostendisse dicitur. Marcus autem Antonius, triumvir, primus, post pugnam in campis Philippicis, Romæ leones ad currum junxit.

77. Struthiocamēli Africi altitudinem equitis equo insidentis exæquant, celeritatem vincunt. Pennæ ad hoc demum videntur datæ, ut currentes adjüvent; nam a terrâ tolli non possunt. Ungulæ cervinis sunt similes. His in fugâ comprehendunt lapides, eosque contra sequentes jaculantur. Omnia concöquunt. Cæterùm magna iis stoliditas, ita ut, quum caput et collum frutice occultaverint, se latere existiment. Pennæ eorum quærantur ad ornatum.

78. Africa serpentes generat vicenorum cubitorum, nec minores India. Certe Megasthēnes scribit, serpentes ibi in tantam magnitudinem adolescere, ut solidos hauriant cervos taurosque. In primo Punico bello ad flumen Bagradam serpens centum viginti pedum a Regulo, imperatore Romano, ballistis et tormentis expugnata esse fertur. Pellis ejus et maxillæ diu Romæ in templo quodam asservatæ sunt. In Indiâ serpentes perpetuum bellum cum elephantis gerunt. Ex arboribus se in prætereuntes præcipitant gressusque ligant nodis. Hos nodos elephantis manu resolvunt. At dracones in ipsas elephantorum nares caput condunt spiritumque præcludunt. Plerumque in illâ dimicatione utrique commoriuntur, dum victus elephas corruens serpentem pondere suo elīdit.

DICTIONARY.

The Arabic Figures denote the Declination and Conjugation. m. masculine. f. feminine. n. neuter. c. common gender. præp. preposition.

- A. ab. præp. (cum. abl.). from, since, by.
 abdītus, a, um. removed, hidden.
 abdūco, xi, ctum. 3. to lead away.
 abēo, ii, Itam, ire. 4. to depart, to go to.
 aberro. 1. to wander, to lose the way.
 abjicio, jēci, jectum. 3. (jacio). to throw away.
 ablūo, ui, ūtum. 3. to wash off.
 abscindo, scidi, scissum. 3. to cut off.
 absorbeo, psi, ptum. 2. to suck in, to swallow.
 abstinentia, æ. f. 1. abstinence.
 abstineo, ui, entum. 2. (teneo). to refrain from, to abstain.
 absum, abfui, abesse. to be absent. parum abest, it wants but little. absens, absent.
 absūmo, sumsi, sumtum. 3. to waste away. absumi dolore, to die of grief.
 abundantia, æ. f. 1. abundance.
 abundo. 1. to abound.
 ac. and.
 accēdo, accessi, essum. 3. to approach, to come near, to advance. ad negotia, to proceed to business.
 accendo, di, sum. 3. to set on fire.
 accessus, ūs. m. 4. an approach.
 accīdo, di. 3. to fall down. accidit, it happens.
 accipio, cēpi, ceptum. 3. (capio). to receive, accept. verba, to hear.
 accipiter, tris. m. 3. a hawk.
 accumbo, cubui, bītum. 3. to sit or lie at table.
 accuratē. accurately.
 accurro, curri, cursum. 3. to run to, to run near.
 accūso. 1. to accuse.
 acer, acris, re. sharp, ardent.
 ācerbus, a, um. bitter, sour, harsh
 ācervus, i. m. 2. a heap.
 ācētum, i. n. 2. vinegar.
 ācidus, a, um. sour.
 ācies, iei. f. 5. sharpness, an edge. the order of battle, an army, a battle.
 ācīnus, i. m. 2. a grapestone.
 acritēr. (-criūs, -cerrimē). sharply, ardently.
 actio, onis. f. 3. the action.
 āculeus, i. m. 2. a sting.
 ācūmen, inis. n. 3. acuteness.
 ācus, ūs. f. 4. a needle.
 ād. præp. (cum accus.). to, at.
 ādāmas, antis. m. 3. a diamond.
 addo, adīddi, dītum. 3. to add.
 addūco, uxi, uctum. 3. to lead, to bring. in dubitationem, to bring into doubt.
 ādēo. so, therefore, so much, so very.
 ādēo, ii, Itum, ire. 4. to go to.
 ādhæreo, hæsi. 2. to adhere.
 adhibeo, ui, Itum. 2. to use, employ or apply.
 ādhūc. hither, yet.
 ādīmo, ēmi, emtum. 3. to take away.

aditus, ūs. m. 4. entrance, access.
 adjiceo, ui. 2. to adjoin, to border upon.
 adjungo, nxi, nctum. 3. to join, to unite with.
 adjūvo, jūvi, jatum, vare. 1. to assist.
 administro. 1. to administer.
 admiratio, onis. f. 3. admiration, wonder.
 admiror, atus sum, rari. 1. to admire, wonder at.
 admitto, msi, missum. 3. to admit.
 admōdum. very.
 admōneo, ui, itum. 2. to admonish, to warn.
 admōveo, mōvi, mōtum. 2. to bring to, to move to.
 adnāto. 1. to swim near.
 adolescens, tis. c. 3. a young man or woman.
 adolescentia, æ. f. 1. youth.
 adolesco, lēvi, adultum. 3. to grow up, to increase.
 adopto. 1. to adopt.
 adōrior, ortus sum, riri. 4. to attack, to undertake.
 ascendo, di, sum. 3. to ascend.
 adsisto, stiti, sistere. 3. to stand by, to assist.
 adspargo, si, sum. 3. to sprinkle.
 adspicio, exi, ectum. 3. to look at, regard, behold.
 adsto, stiti, are. 1. to stand by, to be near.
 adsum, adfui, adesse. to be present.
 adulator, oris. m. 3. a flatterer.
 aduncus, a, um. bent, crooked.
 advēho, exi, ectum. 3. to carry.
 advēhor. to arrive.
 advēna, æ. c. 1. a stranger.
 advēnio, vēni, ventum, ire. 4. to arrive.
 adventus, ūs. m. 4. an arrival, coming.
 adversarius, i. m. 2. an adversary.
 adversus and adversum. præp. (c. acc.). against.

adversus, a, um. adverse, opposite. adversa vulnera, wounds in front. adverso corpore, on the breast.
 advoco. 1. to call for.
 avolo. 1. to fly to.
 ædifico. 1. to build.
 ædilitas, tatis. f. 3. the office of an edile.
 ædilitius (vir). one who has been an edile.
 æger, gra, grum. sick.
 ægrè. with difficulty.
 ægritudo, inis. f. 3. sorrow.
 æmūlatio, onis. f. 3. emulation.
 æmulus, a, um. emulous, a rival.
 æneus, a, um. brazen.
 æqualis, e. equal.
 æquitas, tatis. f. 3. equity, love of justice.
 æquus, a, um. equal, just. æquus animus, equanimity.
 aer, ris. m. 3. the air.
 ærarium, i. n. 2. a treasury.
 æs, æris. n. 3. brass, money.
 æstas, tatis. f. 3. summer.
 æstimo. 1. to estimate. magni, to estimate highly.
 æstuosus, a. um. stormy.
 æstus, ūs. m. 4. heat.
 ætas, atis. f. 3. time, age.
 æternus, a, um. eternal.
 Æthiops, opis. m. 3. an Æthiopian.
 ævum, i. n. 2. time, an age.
 affabre. artfully, ingeniously.
 affero, attuli, allatum, afferre. to bring, to cause.
 afficio, feci, fectum. 3. to affect. to produce a certain effect. gaudio afficere, to fill with joy. febris affici, to be attacked with fever. cladibus afficere, to overthrow.
 affigo, ixi, ixum. 3. to fasten, to affix. cruci, to crucify.
 affinis, e. a relation. affines, relations.
 affirmo. 1. to affirm, to confirm.

afflatus, ūs. m. 4. the air, a gale ; inspiration.

Africus, a, um. African.

agellus, i. m. 2. a small farm.

ager, gri. m. 2. a field, district, land. **agri**, orum, the country (in distinction from the city).

agger, ĕris. m. 3. a rampart, a dam.

aggrēdiōr, gressus sum, ĕdi. 3. to attack.

agitor, oris. m. 3. a driver.

agito. 1. to agitate, to revolve, to drive.

agmen, inis. n. 3. a train, a troop, a band, an army

agnosco, nōvi, nitum. 3. to recognise.

agnus, i. m. 2. a lamb.

āgo, ĕgi, actum. 3. to act, to do, to drive. **funus**, to perform funeral rites. **annum**, to be in a certain year. **benē**, to be well. —to reside, to live.

agricola, æ. c. 1. a husbandman.

agricultūra, æ. f. 1. agriculture.

āhenum, i. n. 2. a kettle.

aio. verb def. to say, to affirm.

ala, æ. f. 1. a wing, an armpit.

ālācer, cris, e. lively, courageous, active, prompt.

albus, a, um. white.

ālicundē. from some place.

āliēno. 1. to alienate, to estrange.

āliēnus, a, um. foreign, belonging to another.

aliō. elsewhere.

āliquamdiū. once, formerly, sometimes, some while.

āliquandō. sometimes, formerly, hereafter.

āliquantum. something.

āliquis, a, id *and* **āliquod**. some one, a certain one.

āliquot (*indeclin.*). some.

ālīter. otherwise, besides.

ālīus, a ud. another. **ālīi** . . . **ālīi**, some . . . others.

allēvo. 1. to alleviate, to lighten.

allicio. lexi, lectum. 3. to allure, entice.

allīgo. 1. to bind to.

alloquor, cātus sum. 3. to address, speak to.

allūo, i. 3. to flow by, to wash.

alo, ui, alitum and altum. 3. to nourish, to suckle, to feed.

alpīnus, a, um. Alpine. **mures alpini**, marmots.

alter, ĕra, ĕrum. the one (of two), the other, the second.

alternus, a, um. alternate, by turns, one after the other.

altē. (-tius, -tissime). highly, on high ; deeply.

altitūdo, inis. f. 3. height.

altus, a, um. high, deep, loud **altā voce**, aloud.

ālumnus, i. m. 2. a pupil, a foster-child.

alveus, i. m. 2. a channel, a ditch.

alvus, i. f. 2. the belly.

āmārus, a, um. bitter.

ambitio, ionis. f. 3. ambition.

ambītus, ūs. m. 4. compass, extent, circuit.

ambo. **ambē**, ambo. both.

ambūlo. 1. to walk.

āmīcītia, æ. f. 1. friendship.

āmīcus, i. m. 2. a friend.

āmīcus, a, um. friendly.

āmitto, īsi, ssum. 3. to lose.

amnis, is. m. 3. a river.

āmo. 1. to love. **amans alicujus rei**, the friend of any thing ; fond of.

āmēnus, a, um. pleasant, agreeable.

āmor, oris. m. 3. love.

amplector, exus sum. 3. to embrace.

amplio. 1. to enlarge.

amplius. more.

amplus, a, um. great, abundant.

ān. whether, or whether.

anceps, cīpītis. doubtful.

ancilla, æ. f. 1. a maid-servant

ancōra, æ. f. 1. an anchor.

ango, nxi, ngēre. 3. to torment, to vex.

anguis, is. c. 3. a snake.

angulus, i. m. 2. a corner.

angustiæ, arum. f. pl. 1. narrowness, a narrow pass.

angustus, a, um narrow, limited.

ānima, æ. f. 1. the breath; the soul; life. **animam reddere,** to give up life. **animam recipere,** to come to one's self again.

animadverto, ti, sum. 3. to attend, to observe.

ānimal, alia. n. 3. an animal.

ānimōsus, a, um. courageous.

ānimus, i. m. 2. the mind, courage. **uno animo, unanimously.** —a design.

annecto, exi and exui, exum. 3. to annex.

annūlus, i. m. 2. a ring.

annūmēro. 1. to number, to reckon.

annuo, ui. 3. to nod to assent.

annus, i. m. 2. a year.

aunuus, a, um. yearly.

anser, ēris. m. 3. a goose.

ansērīnus, a, um. belonging to a goose.

ante. præp. (c. acc.). before.

antēa. heretofore, before.

antecello, ui. 3. to excel

antepono, pōsui, positum. 3. to set before, to prefer.

antequā. before that.

antīquus, a, um. ancient.

antrum, i. n. 2. a cave.

āper, apri. m. 2. a wild boar.

āpērio, ui, ertum. 4. to open.

āpertus, a, um. open.

āpex, icis. m. 3. a point, the top.

āpis, is. f. 3. a bee.

appārātus, ūs. m. 4. a preparation; equipment.

appāreo, ui. 2. to appear. **apparet,** it is apparent.

appello. 1. to call, to address.

appendo, di, sum. 3. to hang to.

appēto, tīvi, titum. 3. to desire, to strive after, to aim at.

appono, sui, sītum. 3. to put to to join, to set before.

apprōpinquo. 1. to draw near.

apricus, a, um. sunny, clear, warm.

apto. 1. to fit.

apud. præp. (c. acc.). at, in, near. **apud Romanos,** amongst the Romans. **apud Homerum,** in Homer.

aqua, æ. f. 1. water.

aquæductus, ūs. m. 4. an aqueduct.

āquīla, æ. f. 1. an eagle.

aquilo, onis. m. 3. the north wind.

ara, æ. f. 1. an altar.

arbitror, atus sum. 1. to believe, to think, to judge.

arbor, ōris. f. 3. a tree.

arca, æ. f. 1. a chest.

arceo, ui, itum. 2. to restrain.

arcesso, iui, itum. 3. to send for, to call.

architectus, i. m. 2. an architect.

arctē. (arctiūs, arctissimē). closely, narrowly.

arctus, a, um. narrow, close.

arcus, ūs. m. 4. a bow, an arch. **triumphalis,** a triumphal arch.

ardeo, arsi, arsum. 2. to burn, to be consumed by fire.

arduus, a, um. high, steep.

ārēna, æ. f. 1. sand.

ārēnōsus, a, um. sandy.

argentum, i. n. 2. silver.

argonautæ, arum. m. pl. 1. argonauts.

arguo, argui, ūtum. 3. to show to prove, to convict.

arma, orum. n. 2. arms.

armentum, i. n. 2. a herd.

armilla, æ. f. 1. a bracelet.

armo. 1. to arm. **armatus,** armed.

āro. 1. to plough.

arripio, ripui, reptum. 3. to seize upon.

arrōgo. 1. to arrogate, to claim.

ars, artis. f. 3. art.

artifex, icia. c. 3. an artist.

arundo, dñis. f. 3. a reed.
arx, cis. f. 3. a citadel.
ascendo, di, sum. 3. (scando). to ascend, climb up to.
asinus, i. m. 2. an ass.
asper, era, erum. rough.
aspergo, spersi, spersum. 3. to sprinkle.
aspernor, atus sum. 1. to spurn, to despise.
aspis, idis. f. 3. an asp.
assēquor, cūtus sum. 3. to obtain.
asservo. 1. to preserve.
assigno. 1. to assign.
assurgo, rrexi, rrectum. 3. to arise.
astronomia, æ. f. 1. astronomy.
astūtus, a, um. cunning.
āsylum, i. n. 2. an asylum.
āt. but.
atque. and.
atrocitēr. fiercely, severely.
attēro, trivi, tritum. 3. to rub against, bruise, crush.
attingo, tigi, tactum. 3. (tango). to touch, to attain.
attollo, ere. 3. to raise up.
auctor, ōris. m. 3. an author.
auctoritas, tatis. f. 3. authority.
audacia, æ. f. 1. boldness.
audax, acis. bold.
audeo, ausus sum. 2. to dare.
audio, īvi, itum. 4. to hear.
auditus, ūs. m. 4. a hearing.
aufēro, abstūli, ablatum, auferre. to take away.
aufūgio, ūgi, itum. 3. to fly away; to shun.
augeo, auxi, ctum. 2. to increase, grow.
augūrium, i. n. 2. an augury.
augustus, a um. august, venerable.
aureus, a, um. golden.
auriga, æ. m. 1. a charioteer.
auris, is. f. 3. the ear.
aurum, i. n. 2. gold.
auspiciū, i. n. 2. auspice.
aut, or : aut...aut, either...or.
autēm. but.

autumnus, i. m. 2. autumn.
auxilium, i. n. 2. aid, help, succour.
āvaritia, æ. f. 1. (aveo). avarice.
avēho, exi, ectum. 3. to carry away.
avello, velli and vulsi, vulsum. 3. to tear away.
āverto, ti, sum. 3. to avert, to turn away.
āvicūla, æ. f. 1. a small bird.
āvidus, a, um. greedy.
avis, is. f. 3. a bird.
āvoco. 1. to call away.
āvolo. 1. to fly away.
āvuncūlus, i. m. 2. an uncle.
āvus, i. m. 2. a grandfather.

B.

bacca, æ. f. 1. a berry.
Bacchus, i. m. 2. Bacchus.
bacūlum, i. n. 2. a staff.
ballista, æ. f. 1. a machine for throwing stones.
barbārus, a, um. barbarous. barbari, barbarians.
beatitudo, iuis. f. 3. blessedness.
beatus, a, um. happy.
bellicōsus, a, um. warlike.
bellicus, a, um. warlike.
belligēror. 1. to carry on war.
bello. 1. to carry on war.
bellua, æ. f. 1. a beast, a brute.
bellum, i. n. 2. war.
bēnē. (meliūs, optimē). well. bene pugnare, to fight successfully.
bēnēficiū, ii. n. 2. a benefit.
bēnēvolentia, æ. f. 1. benevolence, good will.
bēnignē. kindly.
bēnignus, a, um. kind, benign.
bestia, æ. f. 1. a beast.
bibliothēca, æ. f. 1. a library.
bībo, i, itum. 3. to drink. colorem, to receive a colour.
bīni, æ, a. two, two by two.
bīpes, ēdis. two-footed, on two feet.
bīs. twice.
blanditiæ, arum. f. pl. 1. blandishments, caresses.

blandus, a, um. tender, flattering.
kind.
bonitas, tatis. f. 3. goodness.
bonus, a, um. good. melior, better.
optimus, best. bonum, a good.
bona, an estate, goods.
borealis, e. northern.
Boreas, æ. m. 1. the north wind.
bos, bovis. c. 3. an ox, a cow.
brachium. i. n. 2. the arm.
brevis, e. short.
brevisitas, atis. f. 3. shortness.
Britannia, æ. f. 1. Britain.
bruma, æ. f. 1. winter.
buxus, ea, eum. of the colour of
box-wood.

C.

cacumen, inis. n. 3. the top, the
summit.
cado, cecidi, casum. 3. to fall.
caedes, is. f. 3. slaughter.
cædo, cecidi, casum. 3. to cut;
to kill; to strike.
cælo. 1. to engrave. columnæ cæ-
latæ, fluted columns.
cæpe. n. (*indecl.*). an onion.
cæstus, ūs. m. 4. a cæstus (a piece
of lead fastened with thongs of
leather to the hand, and used
in boxing).
cæteri, æ, a. the rest.
cæterum. but, in other respects.
cælāmitas, tatis. f. 3. a calamity.
cylāthiscus, i. m. 2. a basket.
cālēfacio, feci, factum. 3. to warm.
cālīdus, a, um. warm.
cālīdus, a, um. cunning, shrewd.
cālor, ōris. m. 3. warmth.
cāmēlus, i. c. 2. a camel.
campestris, e. plain.
campus, i. m. 2. a plain, a field.
cancer, cri. m. 2. a crab.
cānidus, a, um. white.
candor, ōris. m. 3. whiteness.
cānis, is. c. 3. a dog.
cāno, cēcīni, cantum. 3. to sing;
(of instruments) to blow.
canthārus, i. m. 2. a beetle.
canto. 1. to sing.

cantus, ūs. m. 4. a song; (of the
cock) crowing.
cāpresso, sivi, itum. 3. to take.
cāpio, cēpi, captum. 3. to take, to
take captive; to enjoy.
cāpitalis, e. capital, mortal.
capra. æ. f. 1. a goat.
captivus, a, um. captive.
capto. 1. to catch at. auguria, to
watch for auguries.
cāpūt, itis, n. 3. a head; life; a
capital city. capitis damnare,
to condemn to death. præcipua
capita, the chief points.
carbonarius, i. m. 2. a collier.
carcer, ēris. m. 3. a prison.
cāreo, rui, ēre. 2. (c. ablativo). to
be without, to be deprived of.
cārica, æ. f. 1. a fig.
carmen, inis. n. 3. a song, a poem.
cāro, nis. f. 3. meat, flesh.
carpentum, i. n. 2. a chariot, a
waggon.
carpo, psi, ptum. 3. to pluck, to
tear.
cārus, a, um. dear.
cāsa, æ. f. 1. a cottage, a hut.
cāseus, i. m. 2. cheese.
castigo. 1. to chastise.
castra, orum. n. 2. a camp. ponere,
to pitch a camp.
cāsus, ūs. m. 4. an accident; an
event.
cātūlus, i. m. 2. the young of
beasts, a cub, whelp.
cauda, æ. f. 1. a tail.
caula, æ. f. 1. a fold.
causa, æ. f. 1. a cause. alicujus
rei causā, for the sake of a
thing; a law-suit.
cautes, is. f. 3. a rook, a crag.
cāveo, cāvi, cautum. 2. to beware.
cavere sibi ab aliquo, to beware
of any one.
caverna, æ. f. 1. a cave or den
cavus, a, um. hollow.
cēdo, cessi, cessum. 3. to yield.
cēlēber, bris, e. crowded; m. n.
visited; renowned.
cēlebritas, tatis. f. 3. celebrity.

cēlebro. 1. to visit; to celebrate.
cēlērītās, tatis. f. 3. speed, swiftness.
cēlērītēr (-iūs, -lerrimē.). swiftly.
celo. 1. to conceal, hide.
censeo, sui, sum. 2. to judge, to believe. **inter,** to enrol among.
censorius, ii. m. 2. one who has been a censor.
census, ūs. m. 4. a census (an enrolment, registry).
centēni, æ. a hundred.
centēsīmus, a, um. the hundredth.
centiēs. a hundred times.
centum. a hundred.
centurio, ōnis. m. 3. a centurion.
cēra, æ. f. 1. wax.
Cēres, rēris. f. 3. Ceres; the Goddess of corn and harvest.
cerno, crēvi, crētum. 3. to see.
certāmen, inis. n. 3. a contest.
certē. certainly, at least.
certo. 1. to contend with.
certus, a, um. fixed, certain.
cerva, æ. f. 1. a hind.
cervīus, a, um. of a stag.
cervix, icis. f. 3. the neck.
cervus, i. m. 2. a stag.
cesso. 1. to cease.
cētēri, æ, a. the rest.
cētus, i. m. 2. a whale.
charta, æ. f. 1. paper.
cibus, i. m. 2. food.
clacātrix, icis. 3. a wound.
ciconia, æ. f. 1. a stork.
cingo, nxi, nctum. 3. to gird, to surround.
cīnīs, ēris. m. 3. ashes.
cinnānum, i. n. 2. cinnamon.
circa. prap. (c. acc.). about; in the vicinity of.
circuitus, ūs. m. 4. a circuit.
circumdo, dēdi, dātum. 1. to surround; to lead round.
circumēo, ivi, itum, ire. to go round, to visit.
circumflūo, xi, ctum. 3. to flow round.
circumjāceo, acui 2. to lie near.

circumsto, stēti. 1. to stand round.
circumvēnio, ēni, entum, ire. 4. to surround.
cītō (-tiūs, -tissimē.). quickly.
citra. prap. (cum acc.) on this side.
cīvīcus, a, um. civic. **corona cīvica, a** civic crown.
civilis, e. of a city, civil. **civile bellum, a** civil war.
cīvis, is. c. 3. a citizen.
cīvītās, tatis. f. 3. a city, a state; the right of citizenship.
clades, is. f. 3. slaughter.
clām. adv. secretly. **prap.** without the knowledge of.
clāmor, ōris. m. 3. a shout, cry, loud noise.
clandestinus, a, um. clandestine, secret.
clārītās, tatis. f. 3. celebrity.
clārus, a, um. bright, clear, famous, loud.
claudio, si, sum. 3. to shut, to close.
claudus, a, um. lame.
clāvus, i. m. 2. a nail.
clementia, æ. f. 1. clemency, mildness.
cloāca, æ. f. 1. a drain, sewer.
clypēus, i. m. 2. a shield.
coccyx, cūgis. m. 3. a cuckoo.
coctilis, e. dried, burnt, baked. **lateralis, i. m. 2.** brick.
cælum, i. n. 2. heaven; the climate.
cæna, æ. f. 1. a supper.
cœpi, cœpisse. to begin.
coërceo, cui, cītum. 2. to tame, to restrain, to control.
cōgītatio, ōnis. f. 3. a thought, a reflection.
cōgītātum, i. n. 2. a thought.
cōgito. 1. to think.
cognōmen, inis. n. 3. a surname.
cognosco, ōvi, itum. 3. to know, to learn. **de causā,** to decide a law-suit. **cognitus, known.**
cōgo, cōēgi, cōactum. 3. to compel, to hold together, to collect.

- cōhareo**, si, sum. 2. to cling together, to be united.
cōhībeo, ui, itum. 2. to hold back, to restrain.
cōhōrs, tis. f. 3. a cohort (the tenth part of a legion).
collabor, lapsus sum, labi. 3. to fall down, sink, give way.
collāre, is. n. 3. a collar, a necklace.
collēga, æ. m. 1. a colleague.
collēgium, i. n. 2. a college, a company.
collīgo, lēgi, lectum. 3. to collect, to assemble.
collis, is. m. 3. a hill.
colloco. 1. to place, to arrange.
colloquor, cutus sum. 3. to speak with one.
collum, i. n. 2. the neck.
cōlo, colui. 3. to cultivate; to respect; to pay honour to; to worship.
cōlōnia, æ. f. 1. a colony.
cōlōnus, i. m. 2. a colonist, farmer.
cōlor, ōris. m. 3. a colour.
cōlumba, æ. f. 1. a dove, a pigeon.
cōlumbāre, is. n. 3. a dove-cote.
cōlumna, æ. f. 1. a column.
combūro, bussi, bustum. 3. to burn up, consume, scorch.
cōmēdo, ēdi, ēsum. 3. to eat up.
cōmes, itis. c. 3. a companion.
cōmissor, atus sum. 1. to go to a feast.
cōmītor, tatus sum. 1. to accompany, attend upon.
commēmbro. 1. to mention.
commendo. 1. to commend.
commeo. 1. to go, to move, to go together.
commērcium, i. n. 2. commerce.
commīgro. 1. to emigrate.
commīnuo, ui, ūtum. 3. to diminish, to bruise, to break in pieces.
committo, īsi, issum. 3. to commit, to intrust. **pugnā**, to begin a battle.
commōdītas, tatis. f. 3. a convenience.
commōdum, i. n. 2. an advantage.
commōrior, mortuus sum, mōri. 3. to die together.
commōror, atus sum, orari. 1. to reside, to stay at.
commōveo, mōvi, mōtum. 2. to move. **bellum**, to begin a war.
commūnīco. 1. to communicate.
commūnis, e. common.
comēdia, æ. f. 1. comedy.
compāro. 1. to compare; to gain, to procure.
compello, pūli, pulsum. 3. to drive, to move. in **fugam**, to put to flight.
compenso. 1. to compensate.
compērio, pēri, pertum, ire. 4. to learn, to discover.
complector, exus sum, ecti. 3. to embrace, to take hold of. **complecti amore**, to love.
compōno, sui, sītum. 3. to compose, to put together, to finish.
comprēhendo, di, sum. 3. to comprehend; to seize on.
concēdo, essi, essum. 3. to yield, to permit.
concha, æ. f. 1. a shell-fish.
conchylīum, ii. n. 2. a shell-fish.
concillio. 1. to unite, to reconcile. **sibi**, to acquire for one's self, to gain.
concio, onis. f. 3. an assembly; an assembly of the people.
concīpio, cēpi, ceptum, cipere (capio). 3. to conceive, to form, to draw up.
conclīto. 1. to excite.
conclītor, ōris. m. 3. one who excites, a disturber.
concoquo, coxi, coctum. 3. to boil, to stew.
concordia, æ. f. 1. concord, agreement.
concrēdo, dīdi, dītum. 3. to intrust.
concrēmo. 1. to burn with.

concurro, *ri, rsum*. 3. to run together.
 concutitio, *cussi, cussum*. 3. (quatio). to shake.
 conditio, *onis*. f. 3. condition, situation; a proposal.
 condo, *dīdi, ditum*. 3. to found, to build; to conceal.
 eondūco, *xi, ctum*. 3. to hire, to contract.
 confēro, *tūli, collatum*. 3. to bring together, to heap up. *se conferre*, to betake one's self.
 conficio, *fēci, fectum*. 3. to make, to finish, to ruin, to destroy. *senectute*, to weaken. *plagis*, to strike severely. *bellum*, to end a war.
 confīgo, *ixi, ictum*. 3. to contend, to engage.
 confio, *avi, atum*. 1. to melt together, to unite.
 confluo, *uxi, xum*. 3. to flow together, to stream.
 confūdō, *ōdi, ssum*. 3. to stab.
 confūgio, *fūgi, fugitum*. 3. to flee to for succour or relief.
 confundo, *ūdi, usum*. 3. to pour together, to mingle.
 congēro, *essi, estum*. 3. to heap up, to amass.
 congrādior, *gressus sum*. 3. to encounter, to fight.
 congrēgo. 1. to gather, to assemble together.
 conicio, *jēci, jectum*. 3. to throw in; to conjecture.
 conjūgium, *ii. n. 2.* marriage.
 conjungo, *nxi, netum*. 3. to unite, to bind.
 conjūro. 1. to conspire.
 conjux, *jūgis*. c. 3. a spouse.
 cōnor, *atus sum*. 1. to attempt, to venture.
 conquēror, *estus sum, ēri*. 3. to complain.
 conscendo, *di, sum*. 3. to ascend.
 conscisco, *scivi, scitum*. 3. to commit, to be guilty of. *sibi mortem consciscere*, to kill one's self.

consecro. 1. to consecrate.
 consēnesco, *senui, escere*. 3. to grow old.
 consentio, *si, sum, tire*. 4. to consent, to agree, to unite.
 consēquor, *cutus sum, sequi*. 3. to gain, to obtain.
 consēro, *ui, ertum*. 3. to join, to put together. *pugnam*, to join battle.
 consēro. 1. to preserve, to maintain.
 consideo, *ēdi, esum*. 2. to sit, to sit together.
 consido, *edi, esum*. 3. to sit down, to encamp.
 consilium, *i. n. 2.* counsel, design, intention. *eo consilio*, with the intention.
 consisto, *stīti, sistere*. 3. to stand, to consist.
 consōlor, *atus sum*. 1. to console.
 conspectus, *ūs. m. 4.* a sight, in conspectu, in the sight of.
 conspicio, *exi, ectum*. 3. to behold, to see.
 conspīcor, *atus sum, ri*. 1. to behold.
 conspīcūus, *a, um*. conspicuous, distinguished.
 constans, *tis*. constant.
 constituo, *ui, ūtum*. 3. to appoint, to establish.
 consto, *īti*. 1. to consist of. *constat*, it is certain, evident, known.
 construo, *uxi, uctum*. 3. to build, to heap up.
 consuesco, *ēvi, ētum*. 3. to be wont.
 consuetudo, *dinis*. f. 3. custom, usage, use.
 consul, *ūlis*. m. 3. a consul.
 consūlaris (vir). one who has been a consul.
 consulatus, *ūs. m. 4.* the consulship.
 consulo, *ui, ultum*. 3. to consult.
 consulto, 1. to consult.

- consumo, sumsi, sumtum.** 3. to consume, to waste.
contagiosus, a, um. contagious.
contemno, temsi, temtum. 3. to despise.
contemplor, atus sum. 1. to contemplate, regard.
contemptum. with contempt.
contemptus, ūs. m. 4. contempt.
contendo, di. 3. to contend. *aliquid ab aliquo*, to demand something of some one. *ad aliquem*, to go to some one.
contentio, onis. f. 3. contention, an effort.
contentus, a, um. content.
continens, tis. adjoined, continued; temperate.—*subs. f.* 3. the continent.
contineo, ui, entum. 2. (*teneo*). to hold in, to contain.
contingo, tigi, tactum. 3. (*tango*). to touch. *contingit mihi*, it happens to me, I have the fortune.
continuus, a, um. continued, adjoining.
contra. præp. (c. acc.). against, opposite.
contradico, dixi, dictum. 3. to contradict, to oppose.
contrahō, axi, actum. 1. to contract, to draw together.
contrarius, a, um. contrary.
contueor, itus sum, ēri. 2. to regard, to gaze at.
contundo, tūdi, tūsum. 3. to beat, to bruise, to crush.
convalesco, lui, ere. 3. to recover.
convēnio, vēni, ventum, ire. 4. to meet, to come together.
converto, ti, sum. 3. to convert into, to change. *converti in fugam*, to fly.
conviciū, i. n. 2. loud noise; scolding, reproach.
convivium, i. n. 2. a feast, a banquet.
convoco. 1. to call together.
convolvo, vi, vōlūtum. 3. to roll together. *convolvi*, to roll one's self together.
cōp̄rio, ui, ertum. 4. to cover.
cōpia, æ. f. 1. an abundance, a multitude, a swarm. *copiæ*, the troops, the forces.
cōpiōse. copiously.
cōquo, coxi, coctum. 3. to boil.
lateres cocti, brick.
coquus, i. m. 2. a cook.
cor, cordis. n. 3. the heart.
cōram. præp. (c. abl.). in the presence of, before.
cōrium, ii. n. 2. skin, a hide.
cornix, icis. f. 3. a crow.
cornu, n. 4. a horn.
cōrōna, æ. f. 1. a crown.
corpus, ōris. n. 3. a body.
corrigo, rexi, rectum. 3. to straighten; to make better.
corrīpio, rīpui, reptum. 3. (*rapio*). to seize on.
corrōdo, si, sum. 3. to gnaw, to corrode.
corrumpo, rūpi, ruptum. 3. to corrupt, to bribe, to mar or spoil.
corruptus, bribed.
corruo, rui. 3. to fall, to decay.
corvus, i. m. 2. a raven.
Cos. stands for consul or consulem.
Coss. stands for consules or consulibus.
crāter, ēris. m. 3. a goblet, a crater, the mouth of a volcano.
crēber, bra, brum. frequent.
crēbrō. frequently.
crēdo, dīdi, dītum. 3. to believe.
crēmo. i. to burn.
creo. i. to make, beget.
cresco, ēvi, ētum. 3. to increase, to grow.
crimen, īnis. n. 3. a crime, an accusation.
crinis, is. m. 3. the hair.
crōcōdīlus, i. m. 2. a crocodile.
crūciatus, ūs. m. 4. torture.
crucio. i. to torment.
crūdēlis, e. cruel.
crudeliter, adv. cruelly.

crūdus, a, um. raw; cruel.
crnor, ōris. m. 3. blood.
crūs, crūris. n. 3. the leg.
crux, ūcis. f. 3. a cross.
cūbītum, i. n. cūbītus, i. m. 2. the elbow; a cubit.
cūlex, icis. m. 3. a gnat.
culpa, æ. f. 1. guilt, blame, fault.
culpo. 1. to blame.
cultellus, i. m. 2. a knife.
cum. præp. (c. abl.). with.
cum. conj. when, whereas. **cum** ... **tum**, not only ... but also.
cunctatio, onis. f. 3. delay, a delaying.
cūnicūlus, i. m. 2. a rabbit.
cūpiditas, tatis. f. 3. a desire.
cupidus, a, um. desirous of.
cupio, pīvi, pītum. to covet, desire, or wish for.
cur. why.
cura, æ. f. 1. care.
curia, æ. f. 1. the curia (a division of the people); the place of assembling.
cūro. 1. to take care of, to be concerned for. **non curo**, I care not.
curro, cūcurri, cursum. 3. to run.
currus, ūs. m. 4. a chariot.
cursus, ūs. m. 4. a course, a running.
curvus, a, um. crooked.
custōdia, æ. f. 1. a prison, a guard.
custōdio, īvi, ītum. 4. to guard, to watch.
custos, ōdis. c. 3. a guard.
cūtis, is. f. 3. the skin.
cŷāneus, a, um. dark blue.
cymb-a, æ. f. 1. a boat.
cymbālum, i. n. 2. a cymbal.
Cynicus, i. m. 2. a Cynic (a sect of philosophers).
Cŷrus, i. m. 2. Cyrus (name of a Persian king).

D.

damno. 1. to condemn.
damnōsus, a, um. injurious.

daps, dāpis. f. 3. a feast, a meal.
dē. præp. (c. abl.). of, from, concerning.
dea, æ. f. 1. a goddess.
dēbello. 1. to overcome.
dēbeo, ui, ītum. 2. to owe, to be obliged. **deberi**, to be due.
dēbilito. 1. to weaken.
dēbitus, a, um. owing, due.
dēcēdo, cessi, cessum. 3. to yield, to die.
decem. adj. (*indecl.*). ten.
Decemviri, orum. m. pl. 2. ten men who governed the commonwealth instead of consuls.
decimus, a, um. the tenth.
decerno, crēvi, crētum. 3. to decide, to decree, to determine; to fight.
dēcerno, psi, ptum. 3. to pluck off.
decido, cīdi. 3. to fall off, to fall.
declāro. 1. to declare, to show.
dēcōquo, coxi, coctum. 3. to boil, to boil away.
dēcōrus, a, um. decorous, beautiful, comely, graceful.
decreasco, crēvi, cretum. *neut.* 3. to decrease.
dēcumbo, ūbui, bītum. 3. to lie down.
dēcuro, ri, rsum. 3. to flow down.
dēditio, ōnis. f. 3. a surrender.
dēdo, dedīdi, dedītum. 3. to surrender.
dēdūco, xi, ctum. 3. to lead forth.
dēfātigo. 1. to weary.
dēfendo, di, sum. 3. to defend.
dēfēro, tūli, latum. 3. to bring; to confer; to report.
dēficio, ēci, ectum. 3. to fail, to decrease, to want. **luna deficit**, the moon is eclipsed.
dēfleo, ōvi, etum. 2. to weep.
dēfluo, xi, xum. 3. to flow down.
dēfōdio, fōdi, fossum. 3. to bury.
dēformitas, tatis. f. 3. deformity.
dēfungor, functus sum, ngi. 3.

- to finish, to make an end of.
defunctus, dead.
dego, *gi*, *ēre*. 3. to dwell, live.
dēgusto. 1. to taste.
dējicio, *jeci*, *jectum*. 3. (*jacio*). to throw down.
deindē. then, further.
dēlābor, *psus sum*, *bi*. 3. to fall down, to run into.
dēlecto. 1. to delight.
dēleo, *ēvi*, *ētum*. 2. to extinguish, to destroy, to ruin.
dēlicīa, *arum*. *f. pl.* 1. pleasure, delight.
delictum, *i. n.* 2. a crime.
dēlīgo, *lēgi*, *lectum*. 3. to select, to choose.
delphīnus, *i. m.* 2. a dolphin.
dēlūbrum, *i. n.* 2. a temple.
demergo, *mersi*, *mersum*. *act.* 3. to sink.
demitto, *mīsi*, *missum*. 3. to throw downwards, to let down.
demissus, cast down.
dēmonstro. 1. to demonstrate, to show, point out.
dēmūm. at length, only.
dēni, *ae*, *a. ten*; ten by ten.
dēnīquē. finally.
dens, *tis*. *m.* 3. a tooth.
denuntio. 1. to declare, to fore-show.
dēpascor, *pastus sum*, *ci*. 3. to eat up, to feed upon.
dēpingo, *pinxi*, *pictum*. 3. to paint, to depict.
dēplōro. 1. to weep for, to mourn, to bewail.
dēpōno, *sui*, *sītum*. 3. to lay down.
dēpōpūlor, *atus sum*. 1. to lay waste.
dēprēhendo, *si*, *sum*. 3. to seize on, to catch.
depulso. 1. to push away, to keep off.
descendo, *di*, *sum*. 3. to descend.
describo, *ipsi*, *iptum*. 3. to describe, to divide, to order.
dēsēro, *ui*, *ertum*. 3. to desert. desertum, waste, desolate.
desertum, *i. n.* 2. a desert or wilderness.
dēsīdērium, *ii. n.* 2. a longing for, a desire.
dēsīno, *īvi*, *ītum*. 3. to cease, to end.
despēro. 1. to despair.
desponso. 1. to betroth.
destīno. 1. to design, to determine, to aim at.
dēsūm, *ful*, *esse*. to be wanting.
dētērior, *terrimus*. worse.
dēterreo, *ui*, *ītum*. 2. to frighten.
dētestor, *atus sum*. 1. to detest.
dētrāho, *axi*, *ctum*. 3. to draw off, to take from.
dētrīmentum, *i. n.* 2. a loss, an injury, damage.
dēvēhō, *exi*, *exum*. 3. to carry away. *devexus*, sloping.
dēvinco, *vīci*, *victum*. 3. to conquer.
devolō. 1. to fly down.
dēvōro. 1. to devour, to eat up.
dēvōreo, *vōvi*, *vōtum*. 2. to vow, to devote; to consecrate, to sacrifice.
deus, *ei*. *m.* 2. a god. *dii*, the gods.
dexter, *era*, *erum*, or *ra*, *rum*. right.
dextra, *ae*. *f.* 1. the right hand.
diādēma, *atis*. *n.* 3. a diadem.
dīco, *avi*, *atum*. 1. to consecrate, to dedicate.
dīco, *xi*, *ctum*. 3. to say, to name, to speak, to tell.
dictator, *ōris*. *m.* 3. a dictator.
dicto. 1. to dictate.
dictum, *i. n.* 2. a word, an expression.
dies, *iei*. *c.* 5. a day.
diffēro, *distūli*, *dīlātum*, *differre*. to be different.
difficīlē. difficultly.
difficīlis, *e*. difficult.
difficultas, *tatis*. *f.* 3. difficulty, a bad condition.
dīgītus, *i. m.* 2. a finger, a finger's breadth.

dignitas, tatis. f. 3. dignity.
 dignor, atus sum. 1. to think
 worthy, to vouchsafe.
 dignus, a, um. worthy.
 dilanio. 1. to tear in pieces.
 diligenter. (diligentiùs, diligen-
 tissimè). diligently, carefully.
 diligo, lexi, lectum. 3. to love.
 dimicatio, onis. f. 3. a fight.
 dimico. 1. to fight.
 dimitto, misi, missum. 3. to dis-
 miss; to despatch.
 dirimo, remi, remtum. 3. to di-
 vide, to part, to decide.
 diripio, ripui, reptum. 3. (rapio).
 to rob, to plunder, to destroy.
 diruo, ui, utum. 3. to destroy.
 dirus, a, um. frightful, dire.
 discedo, essi, cessum. 3. to de-
 part, to go away.
 discerpo, psi, ptum. 3. (carpo).
 to tear in pieces.
 discipulus, i. m. 2. a pupil, a
 scholar.
 disco, didici, discere. 3. to learn.
 discordia, æ. f. 1. discord.
 discordo. 1. to be at variance, to
 differ.
 discrepo. 1. to differ, to disagree.
 disertè. clearly, eloquently.
 disputatio, onis. f. 3. a learned
 discussion.
 disputo. 1. to dispute, to discuss.
 dissémino. 1. to scatter.
 dissero, ui, ertum. 3. to speak, to
 discourse, to say.
 dissidium, i. n. 2. a disagreement.
 dissimilis, e. unlike.
 distinguo, inxi, inctum. 3. to dis-
 tinguish, to mark, to adorn.
 disto, are. 1. to be distant, to be
 divided.
 distribuo, ui, utum. 3. to distri-
 bute, to divide.
 diu. (diutiùs, diutissimè). long,
 for a long time.
 diurnus, a, um. daily.
 diutinus, a, um. long, lasting.
 diuturnitas, tatis. f. 3. long con-
 tinuance.

diuturnus, a, um. long, lasting.
 divello, vulsi, vulsum. 3. to tear
 apart, to tear off.
 diversus, a, um. different.
 dives, divitis. (ditior, ditissimus).
 rich.
 divido, visi, sum. 3. to divide.
 divinus, a, um. divine.
 divitiæ, arum. f. pl. 1. riches.
 do, dedi, datum, dare. 1. to give.
 pœnas, to suffer punishment.
 crimini, to charge as a crime.
 doceo, cui, ctum. 2. to teach.
 docilitas, tatis. f. 3. docility.
 doctrina, æ. f. 1. instruction, doc-
 trine.
 doctus, a, um. learned.
 doleo, ui. 2. to grieve.
 dolor, oris. m. 3. pain, grief.
 dolus, i. m. 2. a device, a crafty
 purpose, a trick.
 domesticus, a, um. domestic. res
 domesticæ, domestic affairs.
 domina, æ. f. 1. a mistress.
 dominatio, onis. f. 3. govern-
 ment; despotism.
 dominus, i. m. 2. a master, owner,
 lord.
 domo, ui, itum, are. 1. to tame,
 to overpower, to subdue.
 domus, us or i. f. 4. or 2. a house.
 domi, at home. domo, from
 home. domum, home.
 donec. until.
 dono. 1. to give, to present.
 donum, ni. n. 2. a gift.
 dormio, mivi, itum. 4. to sleep.
 dorsum, i. n. 2. the back.
 dos, dotis. f. 3. a dowry.
 draco, onis. m. 3. a dragon, a
 serpent.
 dubitatio, onis. f. 3. a doubt, hesi-
 tation.
 dubito. 1. to doubt.
 ducenti, æ, a. two hundred.
 duco, xi, ctum. 3. to lead. uxorem,
 to marry. exsequias, to perform
 funeral services.
 dulcis, e. sweet.
 dum. whilst, as long as.

duo, duae, duo. two.
 duodécim. twelve.
 duodécimus, a, um. the twelfth.
 duodéviginti. eighteen.
 dūritia, æ. f. 1. hardness.
 dūrities, ei. f. 5. hardness.
 dūrus, a, um. hard.
 dux, cis, c. 3. a leader, guide.

E.

e. ex. præp. (c. abl.). from, of, among.
 ēbibō, bibi. bībītum. 3. to drink up.
 ēbrietas, tatis. f. 3. drunkenness.
 ēbur, ōris. n. 3. ivory.
 ēdico, ixi, ictum. 3. to proclaim, to command, to announce.
 ēdo, ēdidi, editum. 3. to publish; to cause. spectaculum edere, to give an exhibition. stragem, to overthrow.
 ēdo, ēdi, ēsum. 3. to eat.
 ēdūco, uxi, ctum. 3. to lead forth.
 ēdūco, avi. 1. to educate.
 efficio, ēci, ectum. 3. to effect, to make, to accomplish.
 effigies, iei. f. 5. an image.
 efflo. 1. to breathe out.
 effugio, ūgi, ugitum. 3. to escape; to fly from, shun.
 effundo, fudi, fūsum. 3. to pour out, to waste.—effundi, to discharge itself (of a river).
 ēgēro, essi, estum. 3. to carry out, to throw out.
 ēgo. I.
 ēgrēdior, essus sum, ēdi. 3. (grādior). to go out.
 egregiē. adv. exceedingly, excellently.
 ēgrēgius, a, um. distinguished.
 ēlabor, lapsus sum, bi. 3. to disappear, to flow away.
 ēlēphantus, i. 2. and ēlēphas, antis. 3. m. an elephant.
 ēlido, si, sum. 3. to crush.
 ēlīgo, ēgi, ectum. 3. (lego). to choose.
 eloquens (-ntior, -ntissimus.) eloquent.

ēloquentia, æ. f. 1. eloquence.
 ēloquor, cutus sum, ōqui. 3. to say, to speak.
 ēlūceo, ere. 2. (lux). to shine forth.
 ēmergo, emersi, sum. 3. to emerge, to rise out of.
 ēmīneo, ui. 2. to be higher, to rise above; to be eminent.
 ēmitto, īsi, issum. 3. to send forth, to send. in mare emitti, to empty into the sea.
 ēmo, ēmi, emtum. 3. to buy.
 ēmōrior, tuus sum, ēmōri. 3. to die.
 ēnascor, natus sum. 3. to arise, to be born of.
 ēnēco. 1. to kill.
 ēnervo. 1. to weaken.
 enim. conj. for.
 ēnuntio. 1. to announce.
 eo, īvi, itum, ire. to go.
 eō. adv. thither.
 epistola, æ. f. 1. a letter.
 ēpūlæ, arum. f. pl. 1. a feast.
 ēpūlor, atus sum. 1. to feast.
 ēques, itia. m. 3. a knight.
 ēquidem. I for my part.
 ēquītatus, ūs. m. 4. cavalry.
 ēquus, i. m. 2. a horse.
 erga. præp. towards.
 ergo. conj. therefore.
 ēripio, ui, eptum. 3. (rapio). to seize, to tear from, to rescue.
 erro. 1. to err, to stray, to wander.
 ērōdo, si, sum. 3. to eat into.
 ērūdīo, īvi, itum, ire. 4. to instruct; to form, to teach.
 ērūdītio, onis. f. 3. instruction, learning.
 ēsūrio, īvi, itum. 4. to be hungry.
 ēt. and, also, even. et....ct. both... and.
 ētiam. also. with the comparative, even.
 ēvādo, si, sum, ere. 3. to go out, to escape; to become.
 ēverto, ti, sum. 3. to overturn, to destroy.

evōco. 1. to call for, to summon.
evūlo. 1. to fly up.
evōmo, **ui**, **ītum**. 3. to vomit, to discharge.
exæquo. 1. to equal.
exānimo. 1. to kill, to render lifeless.
exardesco, **arsī**. 3. to burn, to be very vehement.
exaspéro. 1. to exasperate, to incense.
excæco. 1. to make blind.
excēdo, **essi**, **essum**. 3. to go out, or beyond; to exceed.
excello, **ui**. 3. to excel.
excelsus, **a**, **um**. high.
excidium, **ii**. n. 2. a destruction.
excido, **cīdi**. 3. to fall out, to drop.
excido, **idi**, **isum**. 3. to cut out, to hew out.
excipio, **cepi**, **ceptum**. 3. to receive, to succeed or follow.
excito. 1. to excite, to awaken; to arouse, to cause.
exclāmo. 1. to exclaim, to cry out.
exclūdo, **si**, **sum**. 3. to exclude, to hatch.
excōlo, **ui**, **ultum**. 3. to cultivate, to exercise.
exercūcio. 1. to torment.
excūbiæ, **arum**. f. pl. 1. the guard, the watch, the sentry.
excūsatio, **ōnis**. f. 3. an excusing.
exēdo, **ēdi**, **ēsum**. 3. to eat up.
exemplum, **i**. n. 2. an example.
exerceo, **ui**, **ītum**. 2. to exercise.
odium, to hate. **agrum**, to till a field.
exercitus, **ūs**. 4. m. an army.
exhaurio, **si**, **stum**. 4. to exhaust.
exigo, **ēgi**, **actum**. 3. to drive away.
exiguus, **a**, **um**. small, little.
exilis, **e**. thin, weak.
exilium, **ii**. n. 2. exile.
eximīd. extraordinarily.
eximius, **a**, **um**. extraordinary.

existimatio, **onis**. f. 3. opinion, reputation, respect.
existimo. 1. to believe, to think.
exitium, **ii**. n. 2. destruction, ruin.
exitus, **ūs**. m. 4. the event, a passage out.
exōrior, **ortus sum**, **iri**. to arise.
exorno. 1. to adorn, to deck out, to embellish.
exōro. 1. to entreat earnestly.
expēdio, **ivi**, **itum**, **ire**. to free, to extricate; to be expedient.
expēditio, **onis**. f. 3. an expedition.
expello, **ūli**, **ulsum**. 3. to expel, to banish.
expers, **tis**. (pars). being without, not having.
expēto, **tīvi**, **tītum**. 3. to long for, covet.
expio. 1. to expiate.
expleo, **ēvi**, **ētum**. 2. to fill.
explico. 1. to unfold.
explōrator, **ōris**. m. 3. a spy.
expōlio, **ivi**, **itum**. 4. to polish, to improve, to finish.
expōno, **sui**, **sītum**. 3. to explain, to set forth.
exprōbro. 1. to blame, to reproach.
expugno. 1. to conquer, to contend against.
exsequiæ, **arum**. f. pl. 1. funeral rites.
exsilio, **sīlui**, **sultum**. 4. (salio). to spring up.
expecto. 1. to look or wait for.
exspiro. 1. to expire.
extinguo, **inxi**, **nctum**. 3. to extinguish, to kill. **extingui**, to die.
exstruo, **uxi**, **ctum**. 3. to build.
exsurgo, **surrexi**, **rectum**. 3. to rise up, to arise.
exto, **extīti**, **extare**. 1. to be extant, to exist.
extorqueo, **orsi**, **ortum**. 2. to extort, to wrest from.

extra, beyond.

extrāho, *axi*, *actum*. 3. to extract, to draw out.

extrēmus, *a*, *um*. the last, the furthest. *extrema senectus*, extreme old age.

F.

fabā, *æ*. f. 1. a bean.

fabrico. 1. to frame, to make, to manufacture.

fābūla, *æ*. f. 1. a fable, a tradition, a play.

fābulosus, *a*, *um*. fabulous.

facile. easily, lightly.

facies, *ei*. f. 5. a face.

facinus, *ōris*. n. 3. a deed.

facio, *feci*, *factum*. 3. to do, to make, to value. *pluris*, to value higher. *hinc factum est*, hence it happened. *quo facto*, which having happened. *fac*, take care.

factum, *i*. n. 2. an action, a deed.

fama, *æ*. f. 1. fame. *fama est*, it is reported.

fāmelicus, *a*, *um*. hungry.

fāmes, *is*. f. 3. hunger.

fāmilīa, *æ*. f. 1. a family.

fāmilīaris, *e*. belonging to a family.

fāmilīaritas, *tātis*. f. 3. friendship, intimacy, confidence.

fāmilīariter. *adv.* on terms of intimacy.

famūla, *æ*. f. 1. a maid.

fas (*indecl.*), right, a lawful thing. *non fas est*, it is not right, or allowed.

fascis, *is*. m. 3. a bundle.

fātālis, *e*. fatal, fated.

fāteor, *fassus sum*, *fateri*. 2. to confess.

fatidicus, *a*, *um*. prophetic.

fātigo, 1. to weary.

fatum, *i*. n. 2. fate, destiny. *fato*

fungi, to die.

fauces, *i*um. pl. f. 3. the throat, the jaws; a pass.

fāveo, *fāvi*, *fautum*. 2. to favour.

fāvor, *ōris*. m. 3. favour.

febris, *is*. f. 3. a fever.

fēlicitas, *tātis*. f. 3. happiness, success.

fēlicitēr. happily, with good success.

fēlis, *is*. f. 3. a cat.

fēlix, *icis*. happy.

fēmīna, *æ*. f. 1. a woman, a female; a wife.

fēmīneus, *a*, *um*. womanly.

fēra, *feræ*. f. 1. a wild beast.

fērax, *ācis*. fruitful.

fēre. almost, about; commonly.

fērīnus, *a*, *um*. of wild beasts

fēro, *tūli*, *latum*, *ferre*. to bear, to carry, to relate. *ferunt*, they say. *ferri*, to move rapidly, to fly.

fērox, *ōcis*. wild.

ferreus, *ca*, *cum*. of iron.

ferrum, *i*. n. 2. iron; a sword.

fertilis, *e*. fruitful.

fertilitas, *tātis*. f. 3. fruitfulness, abundance.

fērūla, *æ*. f. 1. a staff; a reed.

fērus, *a*, *um*. wild.

ferveo, *bui* or *vi*. 2. to boil, to foam, to be hot, to glow.

fessus, *a*, *um*. weary.

festum, *i*. n. 2. a feast.

festus, *a*, *um*. festive.

ficus, *ci* or *ūs*. f. 2 or 4. a fig-tree.

fidēlis, *e*. faithful.

fides, *ei*. f. 5. fidelity. in *fidem*, in confirmation. in *fidem accipere*, to promise protection, to accept a capitulation.

fīlia, *æ*. f. 1. a daughter.

fīlius, *ii*. m. 2 a son.

fīgo, *xi*, *xum*. 3. to fix, to fasten, *findo*, *īdi*, *issum*. 3. to split.

finco, *inxi*, *ictum*. 3. to pretend, to devise, to feign, to form.

finio, *īvi*, *itum*. 4. to end.

finis, *is*. m. 3. the end, a boundary, a territory.

finitimus, *a*, *um*. neighbouring.

fio, *factus sum*, *fiēri*. to be made,
to become, to happen.
firmīter. firmly, securely.
firmo. 1. to confirm.
firmus, *a*, *um*. firm, secure.
flagello. 1. to scourge.
flagitiosus, *a*, *um*. shameful, out-
rageous, profligate.
flagitium, *ii*. *n*. 2. a shameful
action, an outrage.
flagro. 1. to burn.
flamma, *æ*. *f*. 1. a flame.
flecto, *exi*, *exum*. 3. to bend, to
bow.
flētus, *ūs*. *m*. 4. weeping, tears.
flōreo, *ul*. 2. to bloom, to flourish.
flōs, *ōris*. 3. *m*. a flower, a blossom.
fluctus, *ūs*. *m*. 4. a wave.
flūmen, *inis*. *n*. 3. a river.
fluo, *uxi*, *uctum*. 3. to flow.
flūvius, *i*. *m*. 2. a river.
fōdio, *fōdi*, *fossam*. 3. to dig.
fœcunditas, *tatis*. *f*. 3. fruitfulness.
fœcundus, *a*, *um*. fruitful.
fœdus, *ēris*. *n*. 3. a league.
fōlium, *i*. *n*. 2. a leaf.
fons, *tis*. *m*. 3. a fountain.
fōrem. I might be. fore, to be
about to be. *spero fore*, I hope
it will come to pass.
fōris. abroad.
forma, *æ*. *f*. 1. a form; beauty.
formica, *æ*. *f*. 1. an ant.
formīdo, *inis*. *f*. 3. fear.
formīdolōsus, *a*, *um*. fearful.
formōsitas, *tatis*. *f*. 3. beauty.
formōsus, *a*, *um*. beautiful.
fortassē. perhaps.
fortē. by chance.
fortis, *e*. (*fortior*, *fortissimus*).
bold, strong, brave.
fortitēr. adv. bravely, valiantly.
fortitūdo, *inis*. *f*. 3. boldness.
fortūna, *æ*. *f*. 1. fortune, chance,
destiny, fate.
fōrum, *i*. *n*. 2. the market-place,
the court of justice.
fossa, *æ*. *f*. 1. a ditch.
fōvea, *æ*. *f*. 1. a pit, pitfall.
fōveo, *ōvi*, *ōtum*. 2. to warm

frāgīlis, *e*. frail, perishable.
frāgilitas, *tatis*. *f*. 3. frailty.
fragmentum, *i*. *n*. 2. a fragment.
frango, *ēgi*, *actum*. 3. to break,
to break in pieces, to destroy.
frāter, *tris*. *m*. 3. a brother.
fraudulēntus, *a*, *um*. (*fraus*). frau-
dulēnt, deceitful.
frēquens, *entis*. frequent.
frētum, *i*. *n*. 2. a strait, a sea.
frīgīdus, *a*, *um*. cold.
frīgus, *ōris*. *n*. 3. cold.
frons, *dis*. *f*. 3. a branch.
fructus, *ūs*. *m*. 4. fruit.
frūges, *um*. *f*. *pl*. 3. fruits.
frūmentum, *i*. *n*. 2. corn, wheat.
fruor, *ctus sum*, *i*. 3. to enjoy.
frustrā. in vain.
frustror, *atus sum*, *ari*. to frus-
trate, to deceive.
frūtex, *icis*. *m*. 3. a shrub.
fūga, *æ*. *f*. 1. a flight.
fūgio, *ūgi*, *gītum*. 3. to fly.
fūgo. 1. to put to flight, to
chase.
fulgeo, *lsi*, *lsum*. 2. to shine.
fūlgo, *inis*, *f*. 3. soot.
fullo, *ōnis*. *m*. 3. a fuller.
fulmen, *inis*. *n*. 3. thunder.
fūnāle, *is*. *n*. 3. a torch.
fundītus. utterly.
fundo, *fūdi*, *fūsum*. 3. to pour out.
lacrymas, to shed tears. *hostes*,
to scatter or put to flight the
enemy.
fundus, *i*. *m*. 2. a farm, a field.
fūnestus, *a*, *um*. doleful, fatal.
fungor, *actus sum*, *ngi*. 3. to per-
form, to do, to execute. *īto*,
to die.
fūnis, *is*. *m*. 3. a rope, a cable.
fūnus, *ēris*. *n*. 3. a funeral.
fūr, *fūris*. *c*. 3. a thief.
furiōsus, *a*, *um*. raging, frantic,
furious.
fūtūrus, *a*, *um*. future.

G.

gallīna, *æ*. *f*. 1. a hen.
gallīnæus, *i*. *m*. 2. a young cock.

gallus, i. m. 2. a cock.
gaudeo, gāvisus sum. 2. to rejoice.
gaudium, ii. n. 2. joy.
gēminus, a, um. double. gemini fratres, twins.
gemmo. 1. to adorn with gems. cauda gemmata, the jewelled tail (of the peacock).
gēner, ēri. m. 2. a son-in-law
gēnēro. 1. to beget, to produce.
gēnērōsitas, tatis. f. 3. nobleness of mind, magnanimity.
gēnērōsus, a, um. noble.
gēnitus, a, um. *see* gigno.
gens, tis. f. 3. a nation, a tribe; a family.
gēnūs, ēris. n. 3. a race, a family; a sort, manner or kind.
geometria, æ. f. 1. geometry.
gēro, gessi, gestum, gerere. 3. to bear, to carry, to do. odium gerere, to hate. onus, to bear a burden. bellum, to wage war.
gesto. 1. to bear.
gigas, antis. m. 3. a giant.
gigno, gēnui, gēnītum. 3. to bring forth, to bear; to beget. genitus, born.
glāber, bra, brum. bald.
glācies, ei. f. 5. ice.
glādiātor, ōris. m. 3. a gladiator.
gladiatorius, a, um. of or belonging to gladiators.
glādius, i. m. 2. a sword.
glans, ndis. f. 3. an acorn.
glisc, ēre. 3. to increase.
glōria, æ. 1. f. glory, fame.
glorior, atus sum, ari. 1. to boast.
grācilis, e. slender, delicate.
grādiōr, gressus sum. 3. to go, to walk.
grādus, ūs. m. 4. a step.
Græcus, a, um. Greek.
grandis, e. great, grown up.
grassor, atus sum, ari. to march rapidly; to rage against.
grātes, um. f. pl. 8. thanks. agere, to thank.

gratia, æ. f. 1. favour. gratias reddere, to give thanks, to be grateful. gratias agere, to thank. habere, to owe thanks.
grātūlor, atus sum, ari. 1. to congratulate.
grātus, a, um. acceptable, grateful.
grātissimūs. very much beloved.
grāvis, e. heavy. cælum, an oppressive climate.
grāvitas, tatis. f. 3. heaviness, gravity.
grāviter. (-vius, -vissimè). hardly, heavily, grievously.
grāvo. 1. to load, to oppress.
grēgātīm. in herds.
gressus, ūs. m. 4. a step.
grex, gis. m. 3. a flock, a company.
grūs, uis. m. f. 3. a crane.
gubernātor, ōris. m. 3. a pilot.
gymnosophista, æ. m. 1. a Gymnosophist (a sect of wise men in India).

H.

hābeo, ui, itum. 2. to have, to hold, to esteem.
hābito. 1. to inhabit.
hābitus, ūs. m. 4. habit, form, dress, manner.
hactēnūs. hitherto.
hæres, ēdis. c. 3. an heir.
halcyon, ōnis. m. 3. the halcyon, kingfisher.
hārūspex, icis. m. 3. a soothsayer.
hasta, æ. f. 1. a spear.
haud. not.
haurio, si, stum, rire. 4. to draw, to drink, to swallow.
haustus, ūs. m. 4. a draught.
hēbēs, ētis. dull.
hebesco, cere. 3. to become dull.
hēdēra, æ. f. 1. ivy,
hellebōrus, i. m. 2. the herb hellebore.
Hellespontus, i. m. 2. the Hellespont (a strait between Europe and Asia).

herba, æ. 1. f. grass, an herb.
 herbidus, a, um. full of grass.
 heu! ah!
 hiatus, ūs. m. 4. an opening, a chasm.
 hibernus, a, um. wintry.
 hic, hæc, hoc. this.
 hic. adv. here.
 hiems, is. f. 3. winter.
 hinc. from hence, hence. hinc
 ... hinc, here...there.
 hinnio. 4. to neigh.
 hinnitus, ūs. m. 4. a neighing.
 hinnuleus, i. m. 2. a fawn.
 hio. 1. to gape, to open the mouth.
 hippöpötämus, i. m. 2. the river-horse.
 hödiquë, even to our day.
 hædus, i. m. 2. a kid.
 hömo, inis. c. 3. a man or woman.
 hönestas, atis. f. 3. virtue, dignity, honour.
 hönestus, a, um. honourable, noble; virtuous, right.
 hönor, öris. m. 3. honour, an honour, a dignity.
 hönorificë. (-centius, -centissime). honourably.
 höra, æ. f. 1. an hour.
 hörridus, a, um. rough, rugged.
 hortatus, ūs. m. 4. an exhorting; encouragement.
 hortor, tatus sum, ari. 1. to exhort, encourage.
 hortus, i. m. 2. a garden.
 hospes, itis. c. 3. a stranger, a guest.
 hospitium, ii. n. 2. hospitality: hospitio accipere, to receive, to entertain.
 hostia, æ. f. 1. a victim.
 hostis, is. c. 3. an enemy.
 hüc. hither. hüc illüc, now here, now there.
 hujusmödi. of this kind.
 humanitas, tatis. f. 3. humanity, courtesy, kindness.
 hümānus, a, um. human, humane.
 hümērus, i. m. 2. the shoulder.

hümilis, e. humble. humili loco natum esse, to be born of humble parents.
 hūmor, öris. m. 3. moisture.
 hūmus, i. f. 2. the ground. humi, on the ground.
 hyæna, æ. f. 1. the hyæna.
 hydrus, i. m. 2. a water-snake.
 hymnus, i. m. 2. a song.
 hystrix, icis. f. 3. a porcupine.

I.

ibì. there, here.
 ibidem. there, in the same place.
 Ibis, idis and is. f. 3. the ibis (the Egyptian stork).
 ichneumon, mönis. m. 3. the ichneumon (a kind of rat).
 ico, ici, ictum. 3. to strike. icere fædus, to make a league.
 ictus, ūs. m. 4. a blow, a stroke.
 idem, eadem, idem. the same.
 igitür. therefore.
 ignavus, a, um. idle, inactive, cowardly.
 ignis, is. m. 3. fire.
 ignöbilis, e. ignoble, unfamed.
 ignōro. 1. not to know.
 ignötus, a, um. unknown.
 ille, illa, illud. that, he, she, it.
 illécëbræ, arum. f. pl. 1. allurements.
 illicò. immediately.
 illüc. hither. hüc illüc, now here, now there.
 illustris, e. bright, celebrated.
 illustro. 1. to enlighten, to illustrate, to make famous.
 imāgo, inis. f. 3. an image.
 imbecillis, e. weak.
 imber, bris. m. 3. a shower.
 imitatio, onis. f. 3. imitation.
 imitor, tatus sum. 1. to imitate.
 immanis, e. horrible, monstrous, vast.
 immensus, a, um. immeasurable, boundless.
 immëritus, a, um. undeserved.
 immineo, ui. 2. to hang over, to threaten, to be near at hand.

immitto, *isi*, *issum*. 3. to admit into; to send to; to throw at.
immobilis, *e*. immovable.
immolo. 1. to sacrifice.
immortalis, *e*. immortal.
immotus, *a*, *um*. unmoved.
immuto. 1. to change.
impatiens, *tis*. impatient. **impatiens sum frigoris**, I cannot endure the cold.
impedio, *ivi*, *itum*. 4. to impede, to delay, to prevent, to check.
impendeo. 2. to hang over, to impend, to threaten.
impenetrabilis, *e*. impenetrable.
impense. extraordinarily.
imperator, *oris*. *m*. 3. a commander, a general.
impero, *are*. 1. freq. (*ab impero*). to be a master, to command or govern.
imperitus, *a*, *um*. (*c*. genitivo). inexperienced, unacquainted with.
imperium, *i*. *n*. 2. a command, government.
impero. 1. to command, to govern, to rule over.
impertio, *tivi*, *tutum*. 4. to impart, to share, to give.
impetro. 1. to obtain.
impetus, *us*. *m*. 4. violence, impetuosity, an attack.
impius, *a*, *um*. impious.
impleo, *evi*, *etum*. 2. to fill.
implico. 1. to entangle. **morbo implicari**, to fall sick.
imploro. 1. to implore.
impono, *sui*, *situm*. 3. to lay upon, to impose.
importunus, *a*, *um*. importunate, troublesome.
imprimis. chiefly.
improbo. 1. to disapprove of.
imprudens, *tis*. imprudent, inconsiderate.
impugno. 1. to attack.
impune. with impunity.
imus, *a*, *um*. the lowest.
in. *præp*. (*c*. *acc*. *et abl*). in, into,

on, against. dies, from day to day. *in eo esse*, to be on the point of.
inānis, *e*. vain, empty.
inresco, *rui*, *escere*. to grow dry.
incedo, *cessi*, *ssum*. 3. to go, to come, to walk, march.
incendo, *di*, *sum*. 3. to set on fire.
incertus, *a*, *um*. uncertain.
inchōo. 1. to begin.
incido, *cidi*, *casum*. 3. (*cado*). to fall into, to fall upon, to happen.
in alique, to meet some one.
incipio, *cēpi*, *ceptum*. 3. (*cipio*). to begin.
incito. 1. to excite.
includo, *ūsi*, *ūsum*. 3. (*claudio*). to shut in, to include.
inclutus, *a*, *um*. famous.
incōla, *æ*. *m*. 1. an inhabitant.
incōlo, *colui*, *cultum*. 3. to inhabit.
incōlūmis, *e*. unhurt, unpunished, safe.
incompertus, *a*, *um*. unknown.
inconsideratē. inconsiderately.
incrēdibilis, *e*. incredible.
incrēdibiliter. incredibly.
incrēmentum, *i*. *n*. 2. an increase.
incrēpo, *ui*, *itum*. 1. to chide, to call on, to blame.
incruentus, *a*, *um*. bloodless.
incultē. rudely, without cultivation.
incultus, *a*, *um*. uncultivated.
incumbo, *cūbui*, *cūbitum*. 3. to lean upon, to apply, to. **gladio**, to fall upon one's sword.
incursio, *onis*. *f*. 3. an attack, an incursion.
indē. from thence.
index, *icis*. *c*. 3. an index, a mark, a sign.
Indicus, *a*, *um*. Indian.
indico. 1. to proclaim, to announce.
indico, *xi*, *etum*. 3. to announce, to proclaim.
indies. adv. daily.
indīgēna, *æ*. *c*. 1. a native.

indôles, is. f. 3. the disposition, the nature.

indūco, xi, ctum. 3. to lead in, to induce, to persuade.

indūo, ui, ūtum. 3. to put on, to dress.—indutus, dressed.

industria, æ. f. 1. industry.

inēdia, æ. f. 1. fasting, want of food, hunger.

īneo, ii, itum, ire. to enter. fœdus, to form a league.

īnermis, e. defenceless, unarmed.

īnfamis, e. infamous, dishonourable.

īnfans, tis. c. 3. a child.

īnfēri, orum. the Gods, or shades below.

īnferior. the lower.

īnfēro, tūli, latum, ferre. to bring in. bellum alicui, to wage war against.

īnfesto. 1. to infest, to disturb, to make insecure.

īnfestus, a, um. hostile.

īnfigo, fixi, fixum. 3. to fix, to fasten, to drive in.

īnfīnitus, a, um. infinite. īnfīnitum argenti, an immense quantity of silver.

īnfirmus, a, um. weak, infirm.

īnflammo. 1. to inflame, to animate.

īnflīgo, xi, ctum. 3. to strike.

īnflō. 1. to blow upon.—īnflatus, puffed up, haughty.

īnfrendo. 3. to gnash with the teeth.

īnfringo, frēgi, fractum. 3. (frango). to break, to rend in pieces.

īnfundo, fūdi, fūsum, 3. to pour in. infundi, to empty itself (of a river).

īngēnium, i. n. 2. the disposition, genius, mind, or character.

īngens, tis. very great, vast.

īngēnuus, a, um. free, noble, ingenuous.

īngredior, essus sum, di. 3. to enter, to come in.

īngruo, i. 3. to attack, to fall upon.

īnhæreo, hæsi. 2. to cling to, to stick to, to continue. cogitationibus, to be lost in thought.

īnhio. 1. to open the mouth, to gape, to desire.

īnīmicus, a, um. inimical, hostile. sub. an enemy.

īnīquē. unequally, unjustly

īnītium, i. n. 2. a beginning.

īnjicio, jeci, jectum. 3. (jacio). to throw in, or upon.

īnjuria, æ. f. 1. an insult, an injury, wrong.

īnnāto. 1. to swim upon.

īnnītor, ixus sum, ti. 3. to lean upon.

īnnōcentia, æ. f. 1. innocence.

īnnotesco, tui. 3. to become known.

īnnoxius, a, um. harmless.

īnnūmērabilis, e. innumerable.

īnnūmerus, a, um. innumerable.

īnōpia, æ. f. 1. want.

īnquam, is, it. I say.

īnquīno. 1. to stain, to soil.

īnquīro, sivi, sītum. 3. to inquire, to investigate.

īnsānio, nīvi, nītum. 4. to be mad.

īnscribo, ipsi, iptum. 3. to inscribe, to write upon.

īnsectum, i. n. 2. an insect.

īnsēquens, tis. the following.

īnsīdeo, sēdi, sessum. 2. to sit upon.

īnsidiæ, arum. f. pl. 1. an ambush, treachery, deceit. per insidias, treacherously.

īnsīdior, atus sum. 1. to lie in wait.

īnsignis, e. distinguished.—īnsignia, the ensigns.

īnsisto, institi, sītum, sistēre. 3. to stand upon, to insist.

īnsolabīlīter. inconsolably.

īnsōlens, tis. insolent, haughty.

īnsolentē agere. to behave insolently.

īnspecto. 1. to inspect, to look upon.

- instīto*, *ui*, *utum*. 3. to appoint, to order. *hæres institutus*, appointed heir
instītūtum, *i*. n. 2. an institution.
insto, *stiti*. 1. to be near to, to urge, to beg earnestly.
instrumentum, *i*. n. 2. an instrument.
instruo, *uxi*, *uctum*. 3. to prepare. *epulas*, to prepare a meal. to teach, to instruct, to provide with.
insuesco, *suēvi*, *suetum*. 3. to grow accustomed.
insūla, *æ*. f. 1. an island.
insūper. moreover.
intēger, *gra*, *grum*. whole, unhurt.
intēgo, *xi*, *ectum*. 3. to cover.
intēgritas, *tātis*. f. 3. integrity, uprightness.
intelligo, *lexi*, *lectum*. 3. to understand, to discern, to know.
inter. *præp.* (*c. acc.*). between, among.
intercipio, *cēpi*, *ceptum*. 3. (*capio*). to intercept.
interdico, *ixi*, *ictum*. 3. to forbid.
interdŭm. by day.
interdŭm. sometimes.
intērēa. in the mean time.
intērēo, *ii*, *itum*, *ire*. to perish.
interfector, *oris*. m. 3. a murderer.
interficio, *fēci*, *fectum*. 3. to kill.
intērīm. in the mean time.
intērŷmo, *ēmi*, *emtum*. 3. to kill.
interjicio, *jēci*, *jectum*. 3. (*jacio*). to throw between. *anno interjecto*, a year having intervened.
intērior, *ius*. inner, the interior.
internēcio, *onis*. f. 3. ruin, destruction.
internodium, *ii*. n. 2. the space between two knots.
internus, *a*, *um*. internal. *mare internum*, the Mediterranean sea.
interpres, *ētis*. c. 3. an interpreter.
interregnum, *i*. n. 2. an interregnum.
interrogo. 1. to ask.
intersum, *fui*, *esse*. to be present at. *interest meā*, it concerns me.
intervallum, *i*. n. 2. an interval, a space between.
intervēnio, *vēni*, *ventum*, *ire*. 4. to come between.
intexo, *ui*, *extum*. 3. to interweave.
intimus, *a*, *um*. innermost, intimate, much beloved.
intrā. within.
intrēpidus, *a*, *um*. intrepid.
intro. 1. to enter.
intrōdūco, *xi*, *ctum*. 3. to lead in, to introduce.
intrōitus, *ūs*. m. 4. an entrance.
intueor, *uitus sum*, *eri*. 2. to look upon.
intus. within.
inūsītātus, *a*, *um*. unaccustomed, unwonted.
invādo, *vāsi*, *sum*. 3. to invade, to fall upon.
invēnio, *vēni*, *ventum*, *ire*. 4. to find, to investigate, to discover.
investigo. 1. to investigate, to discover.
invicēm. mutually.
invictus, *a*, *um*. unconquered.
invidia, *æ*. f. 1. envy, hatred.
invisus, *a*, *um*. hated.
invito. 1. to invite.
inviu, *a*, *um*. impassable.
invoco. 1. to invoke, to call upon.
ipse, *a*, *um*. he himself, she herself, itself; he, she, it. *et ipse*, he also.
ira, *æ*. f. 1. anger.
irascor, *iratus sum*, *irasci*. 3. to be angry.
irrētio, *retivi*, *retitum*, *ire*. 4. to entangle, to ensnare.
irrideo, *isi*, *sum*. 2. to deride.
irrigō. 1. to water.
irrito. 1. to irritate, to urge on.
irruo, *ui*. 3. to rush upon, to attack.
is, *ea*, *id*. this, he, she, it.
iste, *ista*, *istud*. that; that person, or thing; he she, it.
ita. so.

itāque. therefore.

īter, ītineris. n. 3. a journey, a road.

ītērū. again, once more.

ītīdem. likewise.

J.

jāceo, ui, ēre. 2. to lie.

jācio, jēci, jactum. 3. to throw, to hurl.

jacto. 1. to throw about, to toss.

jācūlor, atus sum. 1. to hurl, to dart, to shoot.

jām. already, now.

jējūnus, a, um. fasting, hungry.

jūba, æ. f. 1. the mane.

jūbeo, jussi, jussum. 2. to command, to bid.

jucundus, a, um. pleasant.

jūdex, icis. c. 3. a judge.

jūdīcium, ii. n. 2. a judgment.

jūdīco. 1. to judge, to deem.

jūgērum, i. n. 2. an acre of land.

jūgum, i. n. 2. a yoke; the top of a mountain.

jungo, nxi, nctum. 3. to join. currum, to put in the horses.

Jūpiter, Jōvis. m. 3. Jupiter.

jurgiosus, a, um. quarrelsome.

jūro. 1. to swear.

jūs, oris. n. 3. right, justice. civitatis, the freedom of the city, citizenship. jure, with reason.

jussus, ūs. m. 4. a command.

justītia, æ. f. 1. justice.

justus, a, um. just, right.

jūvenca, æ. f. 1. a cow, heifer.

juvenis, e. young, junior, younger.

jūvēnis, is. c. 3. a youth, a young man or woman.

jūventus, tūtis. f. 3. youth.

jūvo, jūvi, vare. 1. to help, to assist.

juxta. præp. (c. acc.) near, hard by.

L.

lābor, oris. m. 3. labour.

lāhor, lapsus sum, labi. 3. to fall, to glide, to flow on.

lābōriōsus, a, um. laborious.

lābōro. 1. to suffer with. fame, to be hungry.

lābyrinthus, i. m. 2. a labyrinth.

lāc, lactis. n. 3. milk.

lācēro. 1. to tear in pieces.

lācesso, īvi, ītum, ēre. to disturb, to trouble, to provoke, to stir up.

lācryma, æ. f. 1. a tear.

lācus, ūs. m. 4. a lake.

lādo, æsi, æsum. 3. to injure.

lætītia, æ. f. 1. joy.

lætor, atus sum. 1. to rejoice.

lætus, a, um. glad, joyful, fruitful.

læta pabula, abundant fodder.

lævor, ōris. m. 3. smoothness.

lāna, æ. f. 1. wool.

lānātus, a, um. bearing wool.

lānio. 1. to tear, to pull in pieces.

lāpīcīdīna, æ. f. 1. a quarry.

lāpīdeus, a, um. stony.

lāpis, īdis. m. 3. stone.

lāqueus, ei. m. 2. a noose, a snare.

largitio, ōnis. f. 3. a present.

lātē. widely.

lātēbra, æ. f. 1. a lurking-place.

lāteo, ui. 2. to be hidden; to be unknown to any one.

lāter, ēris. m. 3. a brick.

lātercūlus, i. m. 2. a brick.

Lātinus, a, um. Latin.

lātītūdo, īnis. f. 3. the breadth.

latro. 1. to bark.

latro, ōnis. m. 3. a robber.

latrocinium, i. n. 2. a robbery.

lātus, a, um. broad, wide.

lātus, ēris. n. 3. a side.

laudo. 1. to praise.

laus, dis. f. 3. praise.

lautē. magnificently, finely.

lāvo, lāvi, lāvātum. 1. to wash, to bathe.

læna, æ. f. 1. a lioness.

lēbes, ētis. m. 3. a kettle.

lēgatio, ōnis. f. 3. an embassy.

lēgatus, i. m. 2. an ambassador, a lieutenant.

lēgio, ōnis. f. 3. a legion (a division of the army).

lēgislator, ōris. m. 3. a legislator.
 lēgo, i, ctum. 3. to read, to read aloud; to choose, to gather.
 leo, ōnis. m. 3. a lion.
 lēpus, ōris. m. 3. a hare.
 lētilis, e. fatal, deadly.
 lēvis, e. light.
 lēvitas, tatis. f. 3. lightness.
 lēvo. 1. to lighten, to alleviate.
 lex, lēgis. f. 3. a law, a condition.
 libentē. willingly.
 liber, era, erum. free.
 liber, bri. m. 2. the inward bark of a tree, a book.
 libēralitēr. liberally.
 libērē. freely.
 libērī, orum. m. pl. 2. children.
 libēro. 1. to liberate, to free.
 libertas, tatis. f. 3. liberty.
 licet, licuit, licēre. it is lawful, it is permitted, it may.
 lienōsus, a, um. sick of the spleen.
 ligneus, a, um. wooden.
 lignum, i. n. 2. wood.
 ligo. 1. to bind.
 limpīdus, a, um. clear.
 limus, i. m. 2. mud, slime.
 lingua, æ. f. 1. the tongue, language.
 linum, i. n. 2. linen.
 liquīdus, a, um. liquid, clear.
 lis, tis. f. 3. a strife.
 littēra, æ. f. 1. a letter of the alphabet.—litteræ, arum. letters, the sciences; a letter.
 littus, oris. n. 3. the shore.
 loco. 1. to place. virgo ducenda locatur, a maid is married.
 locus, i. m. 2. a place.—plural, loca, orum.
 locusta, æ. f. 1. a locust.
 longē. far, wide.
 longinquus, a, um. far, distant.
 longitudo, inis. f. 3. length.
 longus, a, um. long.
 loquor, cūsus sum, loqui. 3. to speak.
 lorica, æ. f. 1. a coat of mail.
 lōrum, i. n. 2. a thong.
 lubentē. adv. willingly, gladly.

lūbido, inis. f. 3. lust, desire.
 lubricus, a, um. slippery.
 lūceo, ēre, luxi. 2. to shine.
 luctus, ūs. m. 4. mourning.
 lūcus, i. m. 2. a grove.
 lūdo, ere, ūsi, ūsum. 3. to play.
 ludus litterarius, a school. gladiatorius, the school for gladiators. ludi magister, a school-master. ludi, public games.
 lūgeo, uxi, ctum. 2. to mourn, to lament.
 lūmen, inis. n. 3. light; an eye.
 lūna, æ. f. 1. the moon.
 lūpa, æ. f. 1. a she-wolf.
 lūpus, i. m. 2. a wolf.
 lusciniā, æ. f. 1. a nightingale.
 lūstro. 1. to purify; to appease, to expiate; to muster.
 lūstrum, i. n. 2. the lair (of wild beasts).
 lūsus, ūs. m. 4. a game, a play. per lusum, for sport.
 lūtum, i. n. 2. clay, dirt, mud.
 lux, lūcis. f. 3. light.
 luxūria, æ. f. 1. luxury.
 Lycius, ii. m. 2. a Lycian (a nation of Asia Minor).

M.

mācies, iei. f. 5. leanness.
 macto. 1. to sacrifice, to kill.
 mēcūla, æ. f. 1. a spot.
 mādeo, ui. 2. to be wet.
 māgis. more.
 māgister, tri. m. 2. a teacher. magister equitum, the commander of the cavalry.
 māgistrātus, ūs. m. 4. the magistracy; a magistrate.
 magnificē. magnificently.
 magnificētia, æ. f. 1. magnificence.
 magnificus, a, um. magnificent.
 magnitūdo, inis. f. 3. greatness, magnitude.
 magnōpōrē. greatly, very.
 magnus, a, um. (major, maximus). great. magna, great things.

maiores, um. m. pl. 3. ancestors
malè, adv. ill, wickedly, unfor-
tunately.

mālēdīco, ixi, ictum. 3. (c. dati-
vo). to revile, to rail at.

mālēdīcus, a, um. reviling, rail-
ing.

mālēfīcus, a, um. mischievous,
wicked.

mālo, malui, malle. to prefer, to
be more willing, to wish
rather.

mālum, i. n. 2. an apple.

mālus, a, um. bad. (pejor, pessi-
mus). mali, bad men. malum,
i. mala, orum. evil, misfortune,
sufferings.

mando. 1. to command, to intrust.
mando, is, di, nsum. 3. to chew.

mānē. early.

māneo, mansi, sum. 2. to remain.

mānes, ium. m. pl. 3. the dead, the
shades of the lower world.

māno. 1. to flow.

mansuēfācio, feci, factum. 3. to
tame.

mānūbiæ, arum. f. pl. 1. booty,
spoils.

mānūmitto, si, ssum. 3. to set
free.

mānus, ūs. f. 4. a hand, the
trunk of an elephant, a band of
soldiers.

māpalia, ium, pl. n. 3. cottages.

māre, is. n. 3. the sea.

margārīta, æ. f. 1. a pearl.

marinus, a, um. marine, relating
to the sea.

mārītīmus, a, um. maritime. ma-
ritimæ copię, naval forces.

mārītus, i. m. 2. a husband.

marmor, ōris. n. 3. marble.

massa, æ. f. 1. a mass.

māter, tris. f. 3. a mother.

māteria, æ. f. 1. the material,
matter, stuff.

mātrīmōnium, i. n. 2. matri-
mony.

mātrōna, æ. f. 1. a matron.

mātūresco, rui. 3. to grow ripe

mātūrus, a, um. ripe.

maxilla, æ. f. 1. the jaw.

maximè. especially.

mēcum. with me.

mēdeor, ēri. (c. dativo). to cure,
to heal.

mēdicīna, æ. f. 1. medicine.

mēdīco. 1. to heal, to administer
medicine. corpus, to embalm.

mēdīcus, i. m. 2. a physician.

mēdītōr, atus sum, ari. 1. to medi-
tate, to reflect, to practise.

mēdius, a, um. middle. medium,
the middle. in medium agmen,
in the midst of the band. per
medios ignes, through the midst
of the fire.

mehercūlè. by Hercules; truly.

mēl, mellis, n. 3. honey.

mēlior, melius. better.

membrāna, æ. f. 1. a thin skin,
parchment.

membrum, i. n. 2. a limb, a
member.

memini, verb def. to remember.

mēmōr, ōris. mindful.

mēmōrābilis, e. memorable.

mēmōria, æ. f. 1. memory.

mēmōro. 1. to mention, to say.

mendācium, i. n. 2. a falsehood.

mendax, ācis. lying, deceitful.

mens, mentis. f. 3. the mind.

mensis, is. m. 3. a month.

mentio, ōnis. f. 3. mention, or a
speaking of.

mentior, titus sum, tiri. 4. to lie,
to assert falsely.

mercātor, ōris. m. 3. a merchant.

mercātus, ūs. m. 4. a market, a
sale.

mercātūra, æ. f. 1. the employ-
ment of merchandise, trade.

merces, cēdis. f. 3. wages; a re-
ward, a price.

mēreo, ui, itum, ere, and merco,
itus sum, eri. 2. to deserve.

mergo, mersi, sum. 3. to sink, to
dip under.

mēridianus, a, um. southern,
south; at noonday

- mēridies**, *iei*. m. 5. noonday, the south.
mēritō. with reason, deservedly.
mēritum, i. n. 2. merit, desert.
mērūla, æ. f. 1. a blackbird.
merx, *cis*. f. 3. merchandise.
messis, *is*. f. 3. the harvest.
mēta, æ. f. 1. a goal, a limit.
mētallum, i. n. 2. a metal.
mētior, *mensus*. 4. to measure.
meto, *messui*, *messum*. 3. to mow.
metuo, *ui*. 3. to fear.
mētus, *ūs*. m. 4. fear.
meus, a, *um*. mine.
mīco. 1. to shine.
migro. 1. to migrate, to wander.
mīles, *ītis*. c. 3. a soldier.
mīlitia, æ. f. 1. war, military service.
mīlīto. 1. to carry on war.
mille, *pl*. millia. a thousand.
milliarium, *ii*. n. 2. a milestone (of these one was placed by the road-side at every thousand paces).
mīlvius, *ii*. m. 2. a kite.
mīnæ, *arum*. f. *pl*. 1. threats.
mīnīmē. at least; very little.
mīnistērium, *ii*. n. 2. service.
mīnium, *ii*. n. 2. red lead.
mīnor, *atus sum*, *ari*. 1. to threaten.
mīnor, *oris*. less.—*minimus*, a, *um*. the least.
mīnuo, *ui*, *ūtum*. 3. to diminish.
mīracūlum, i. n. 2. a miracle, a wonder.
mīrābīlis, *e*. wonderful.
mīrē. wonderfully.
mīror, *atus sum*, *ari*. 1. to wonder, to admire.
mīrus, a, *um*. wonderful, admirable.
misceo, *miscui*, *mixtum* and *mixtum*. 2. to mingle, to mix.
miser, *era*, *erum*. miserable.
mīsēreo *ui*, *ītum*, and *misereor*, *ītus sum*, *ereri*. 2. to have compassion, to pity.
mīsēricordia, æ. f. 1. pity.
miseror, *atus sum*. 1. to deplore, to lament, to pity.
mītis, *e*. mild, meek; ripe.
mitto, *misi*, *missum*. 3. to send, to throw.
mōdicus, a, *um*. moderate.
mōdius, *ii*. m. 2. a bushel.
mōdo. (*c. conjunctivo.*) the same as. *dummōdo*, only, if only.
modo...modo. sometimes... sometimes.
mōdus, i. m. 2. a measure.
mœnia, *ium*. n. *pl*. 3. walls.
mœreo, *ui*, *ēre*. 2. to mourn, to be sad.
mōles, *is*. f. 3. a burden, a weight, a pile.
mōlestus, a, *um*. troublesome, oppressive.
mollio, *īvi*, *ītum*. 4. to soften, to moderate.
mollis, *e*. soft.
mōneo, *ui*, *ītum*. 2. to remind, to warn, to admonish.
monimentum, i. n. 2. a chronicle or record.
mons, *tis*. m. 3. a mountain.
mōra, æ. f. 1. delay.
morbus, i. m. 2. a disease. *morbo exstingui*, to die a natural death.
mordax, *ācis*. biting.
mordeo, *mōmordi*, *morsum*. 2. to bite.
mорий, *tuus sum*, *ori*. 3. to die.
mortuus, a dead person.
mōror, *atus sum*, *ari*. 1. to delay, to tarry. *nihil moror*, I am content, I care not.
mōrōsus, a, *um*. morose, peevish.
mors, *tis*. f. 3. death.
morsus, *ūs*. m. 4. a bite.
mortalis, *e*. mortal.
mōs, *mōris*. m. 3. a custom. *mores*, conduct, deportment, morals. *more*, after the manner.
mōtus, *ūs*. m. 4. motion. *terræ*, an earthquake.
mōveo, *mōvi*, *tum*. 2. to move.

mox. soon, soon after, by-and-by.
 mūliēbris, e. womanly.
 mūlier, iēris. f. 3. a woman.
 multitudo, īnis. f. 3. a multitude.
 multo. 1. to punish.
 multus, a, um. much. multa,
 much. multo, by far.
 mundus, i. m. 2. the world.
 mūnio, ivi, itum. 4. to fortify.
 viam munire, to prepare a road.
 mūnus, ēris. n. 3. an office, a gift.
 mūralis, e. pertaining to a wall.
 corona, the mural crown.
 mūrus, i. m. 2. a wall.
 mūs, mūris. m. 3. a mouse.
 mūsa, æ. f. 1. the muse.
 musca, æ. f. 1. a fly.
 muscūlus, i. m. 2. a little mouse.
 mūsice, es. f. 1. music.
 mūsicus, a, um. musical.
 mūto. 1. to change.

N.

næ. verily.
 nam. for.
 nanciscor, nactus sum. 3. to get,
 to obtain. occasionem, to find
 an opportunity.
 nāres, ium. f. pl. 3. the nostrils.
 narro. 1. to relate.
 nascor, natus sum, nasci. 3. to
 be born. sexaginta annos na-
 tus, sixty years old. natu mi-
 nor, the younger. natu major,
 the elder.
 nāsus, i. m. 2. the nose.
 natalis, e. natal. dies natalis, a
 birthday.
 nāto. 1. to swim.
 nātūra, æ. f. 1. nature.
 nātūralis, e. natural.
 nātus, i. m. 2. a son.
 naufragium, ii. n. 2. a shipwreck.
 nauta, æ. m. 1. a sailor.
 nāvālis, e. naval, belonging to
 ships.
 nāvīgābilis, e. navigable.
 nāvīgatio, onis. f. 3. navigation.
 nāvīgium, ii. n. 2. a ship.
 nāvīgo. 1. to navigate, to sail.
 nāvis, is. f. 3. a ship.
 ne. lest. that . . . not.
 ne . . . quidem. not even.
 nec. see neque.
 nēcēssarius, a, um. necessary
 nēcēssitas, tatis. f. 3. necessity.
 nēcō. 1. to kill.
 nēfas. (*indecl.*). injustice, wrong.
 nēglīgo, exi, ectum. 3. to neglect,
 not to care for,
 nēgo, avi, atum. 1. to deny, to
 refuse, to say no.
 nēgotium, ii. n. 2. business, a
 thing. facili negotio, with little
 pains.
 nēmo, īnis. 3. no one.
 nēmus, ōris. n. 3. a grove, a forest.
 nēpos, otis. m. 3. a grandchild.
 nēquāquā. by no means.
 nēque. neither, nor.
 nēqueo, ivi, itum, ire. I cannot.
 nescio, civi, cītum. 4. to be igno-
 rant, not to know.
 neuter, tra, trum. neither of the
 two.
 nīdīfico. 1. to build a nest.
 nīdus, i. m. 2. a nest.
 nīger, ra, rum. black.
 nīhil. nothing. nihil habeo quod
 . . . I have no reason.
 nīhīlōmīnus. nevertheless.
 nīmīus, a, um. too great, too much.
 nīsi. unless, except.
 nītīdus, a, um. shining, bright.
 nītor, ōris. m. 3. splendour.
 nix, nīvis. f. 3. snow.
 no. 1. to swim.
 nōbilis, e. noble, famous, of high
 rank.
 nōbīlītās, tatis. f. 3. nobility, a
 noble spirit.
 nōbīlīto. 1. to ennoble.
 nōceo, cui, cītum. 2. to hurt, to
 injure.
 noctu. by night, in the night
 time.
 nocturnus, a, um. nightly.
 nōdus, i. m. 2. a knot.
 nōlō, nōlui, nolle. 2. to be unwill-
 ing.

nōmen, īnis. n. 3. a name.
 nōn. not.
 nonāgesīmus, a, um, the ninetyeth.
 nonnē. (instead of num non).
 not? (in a question).
 nonnīhil. something.
 nonnīsi. only.
 nonnullus, a, um. some.
 nonus, a, um. the ninth.
 nosco, novi, notum. 3. to know,
 to understand.
 noster, tra, um. our.
 nōta, æ. f. 1. a mark.
 nōto. 1. to mark, to observe.
 nōvem. nine.
 nōvus, a, um. new.
 nox, ctis. f. 3. night. de nocte, by
 night.
 noxius, a, um. injurious.
 nūbes, is. f. 3. a cloud.
 nūbo, nupsi, nuptum, bere. 3. to
 marry, to be married (used
 only of the wife).
 nūdo. 1. to make naked, to lay
 open, to deprive of the defence
 of.
 nūdus, a, um. naked.
 nullus, a, um. no one.
 nūm. adv. whether.
 nūmen, īnis. n. 3. a divinity.
 nūmēro. 1. to count, to number,
 to reckon.
 nūmērus, i. m. 2. a number.
 nūnc. adv. now.
 nuncūpo. 1. to name.
 nunquā. never.
 nuntio. 1. to tell, to announce.
 nuptiæ, arum. f. pl. 1. nuptials.
 nusquā. nowhere.
 nūtrio, īvi, ītum. 4. to nourish, to
 bring up.
 nūtrix, īcis. f. 3. a nurse.
 nymp̄ha, æ. f. 1. a nymph.

O.

ob. prap. (c. acc.). for, on account
 of.
 obdormisco, mīvi. 3. to sleep.
 obducō, xi, ctum. 3. to draw
 over.

ōbedio, dīvi, ditum. 4. to obey.
 ōbeo, ii, itum, ire. to discharge,
 to execute; to die.
 ōberro. 1. to wander about, to
 run about.
 objāceo, ui. 2. to lie against, to
 lie before.
 objicio, ēci, ectum. 3. (jacio). to
 throw before.
 oblīgo. 1. to oblige, to bind.
 oblīquē. obliquely.
 oblīquus, a, um. oblique, indirect,
 awry, crooked.
 obliviscor, ītus sum, ci. 3. to
 forget.
 obnoxius, a, um. obnoxious, ex-
 posed to, liable.
 obruo, rui, rūtum. 3. to over-
 whelm, to cover, to bury.
 obscūro. 1. to obscure, to darken.
 obsēcro. 1. to beseech, to conjure.
 obsēquor, cūtus sum, i. 3. to com-
 ply with, obey, follow.
 observo. 1. to observe.
 obses, īdis. c. 3. a hostage.
 obsīdeo, sēdi, sessum. 2. to be-
 siege.
 obsīdio, ōnis. f. 3. a siege.
 obsīdionalis, e. belonging to a
 siege. obsīdionalis corona, a
 crown gained during a siege.
 obstetrix, īcis. f. 3. a midwife.
 obtestor, atus sum, ari. 1. to con-
 jure, to beseech.
 obtīneo, ui, entum. 2. (teneo). to
 retain, to obtain. obtinet sen-
 tentia, the opinion prevails.
 obviam. in the way, to meet. fio,
 I meet, to go to meet.
 occæco. 1. to blind, to dazzle.
 occasio, ōnis. f. 3. an opportu-
 nity.
 occāsus, ūs. m. 4. the descent;
 evening, the west.
 occīdens, entis. the west, evening
 occīdentalis, e. western, to the
 west.
 occīdo, cīdi, cīsum. 3. (cædo). to
 kill.
 occīdo, cīdi, casum. 3. to set.

octo, eight.
 occulto, 1. to conceal. occultari,
 to hide one's self.
 occūpo, 1. to occupy, to seize upon.
 occurro, ri, sum. 3. to meet, to go
 to meet.
 oceanus, i. m. 2. the ocean.
 octavus, a, um. the eighth.
 octingenti, æ, a. eight hundred.
 octōginta, eighty.
 ōcūlus, i. m. 2. an eye.
 ōdi, odiſſe. to hate.
 ōdium, i. n. 2. hatred.
 ōdor, ōris. m. 3. a smell. odores,
 perfumes.
 ōdōror, atus sum. 1. to smell.
 offēro, obtūli, oblātum, offere. 3.
 to offer, present.
 officīna, æ. f. 1. a workshop.
 officio, ēci, ectum. 3. to stand in
 the way of, to injure.
 officium, i. n. 2. duty, a kindness,
 an obligation, politeness.
 ōlea, æ. f. 1. an olive-tree.
 ōleum, i. n. 2. oil.
 ōlīm. formerly, some time.
 ōlor, ōris. m. 3. a swan.
 ōlus, ēris. n. 3. herbs.
 ōmen, īnis. n. 3. an omen, a sign.
 omnis, e. all, every one.
 ōnus, ēris. n. 3. a burden.
 ōnustus, a, um. laden.
 ōpēra, æ. f. 1. labour, pains. dare
 operam alicui. to attend to a
 thing.
 ōpēror, atus sum. 1. to labour, to
 work.
 ōpes, um. f. pl. 3. riches.
 ōpīmus, a, um. fruitful, fat.
 ōportet, oportuit, oportēre. it is
 proper, it is a duty, we ought.
 oppidūm, i. n. 2. a walled town.
 oppōno posui, situm. 3. to oppose,
 to set against. oppositus, oppo-
 site.
 opportūnus, a, um. opportune, sea-
 sonable, favourable.
 opprīmo, essi, essum 3. (premo).
 to oppress, to overpower, to
 subdue.

oppugno, 1. to besiege.
 opis, opem, ope. f. aid.
 optio, ōnis. f. 3. a choice.
 opto, 1. to wish.
 ōpulentus, a, um. rich.
 ōpus, ēris. n. 3. a work, a labour.
 ōra, æ. f. 1. a coast, a shore.
 orācūlum, i. n. 2. an oracle.
 oratio, ōnis. f. 3. a speech.
 ōrātor, ōris. m. 3. an orator.
 orbis, is. m. 3. a circle. in orbem
 jacere, to lie round in a circle.
 orbis terrarum, the world.
 orbo, 1. to deprive, to bereave of.
 ordīno, 1. to order, arrange.
 ordo, īnis. m. 3. order.
 oriens, entis. m. 3. the east.
 orientalis, e. eastern.
 origo, īnis. f. 3. origin. originem
 duco, to trace one's origin.
 ōrior, ortus sum, oriri. to arise.
 ornāmentum, i. n. 2. an ornament,
 decoration.
 ornātus, ūs. m. 4. an ornament.
 orno, 1. to adorn.
 ōro, 1. to beg, to entreat.
 ortus, ūs. m. 4. a rising.
 ōs, ōris. n. 3. the mouth, the
 face.
 ōs, ossis. n. 3. a bone.
 ostendo, di, sum. 3. to show, to
 exhibit.
 ostium, ii. n. 2. a mouth (ōf a
 river).
 ostrēum, i. n. 2. an oyster.
 ōtium, ii. n. 2. leisure, quiet.
 ōvis, is. f. 3. a sheep.
 ōvum, i. n. 2. an egg.

P.

pabūlum, i. n. 2. fodder.
 pāciscor, pactus sum, pacisci. 3. to
 make a compact, to bargain, to
 agree.
 pactum, i. n. 2. an agreement, a
 contract. quo pacto, in what
 manner.
 pānē. almost, nearly.
 pālēa, æ. f. 1. chaff.
 palma, æ. f. 1. a palm, a palm-tree.

- palpebra, æ. f. 1. the eyelid.
 pālus, ūdis. f. 3. a lake, a marsh,
 a fen.
 pālustris, e. marshy.
 pando, ndi, nsum. 3. to open, to
 expand.
 pānis, is. m. 3. bread.
 panthēra, æ. f. 1. a panther.
 papyrus, f. 2. *and* papyrum, i. n.
 2. the plant of which paper was
 made, the papyrus.
 Parcæ, arum. f. pl. 1. the Fates.
 parco, pēperci *and* parsi, parsum.
 3. (c. dativo). to spare.
 pardus, i. m. 2. a panther.
 pārens, rentis. c. 3. a parent, fa-
 ther, mother, creator, author,
 inventor.
 pāreo, ui. 2. to obey.
 pāries, iētis. m. 3. a wall.
 pārio, pēperi, partum, parere. 3.
 to bear. ovum, to lay an egg.—
 to cause.—partus, a, um. gained,
 acquired.
 pāritēr. in like manner, equally.
 pāro. 1. to prepare, to provide.
 paratus, ready.
 pars, tis. f. 3. a part, a party.
 magnam partem, for the most
 part.
 parsīmōnia, æ. f. 1. frugality.
 particūla, æ. f. 1. a particle.
 partim. partly, in part.
 partior, titus sum, tiri. 4. to di-
 vide, distribute, share.
 partus, ūs. m. 4. a birth, offspring.
 pārūm. little.
 parvulus, a, um. small, very
 small.
 parvus, a, um. small. minor, less.
 minimus, a, um. the least.
 pasco, pāvi, pastum. 3. to feed.
 pasci, to feed, to graze.
 passer, ēris. m. 3. a sparrow.
 passim. here and there.
 passus, a, um. dry. uva passa, a
 raisin.
 passus, ūs. m. 4. a pace, a step.
 mille passus, a mile.
 pastor, ōris. m. 3. a shepherd.
 pātēfācio, fēcī, factum. 3. to open.
 pāteo, ui. 2. to stand open; to
 extend.
 pāter, tris. m. 3. a father.
 pater familias, patris familias.
 the master of a family.
 paternus, a, um. paternal.
 pātientia, æ. f. 1. patience.
 pātior, passus sum, ti. 3. to suf-
 fer, to endure, to allow.
 patria, æ. f. 1. country, birth-
 place.
 patrīmōnium, ii. n. 2. patrimony,
 inheritance.
 patrōcīnium, ii. n. 2. patronage.
 patrōnus, i. m. 2. a patron, pro-
 tector.
 patruēlis, is. m. 3. a cousin (by
 the father's side).
 paucus, a, um. little. pauci, æ, a.
 a few.
 paulatim. gradually, little by
 little.
 paulò. a little. paulo post. a little
 after.
 paululum. a little.
 pauper, eris. poor.
 pāveo, pāvi. 2. to fear, to be afraid.
 pāvo, ōnis. m. 3. a peacock.
 pax, pacis. f. 3. peace.
 pecco. 1. to sin, to commit a fault.
 pecto, xi *and* xui, ctum. 3. to
 comb.
 pectus, ōris. n. 3. the breast.
 pēcūnia, æ. f. 1. money.
 pēcus, cūdis. f. 3. a beast. pe-
 cudes, the flocks, sheep.
 pēcus, ōris. n. 3. cattle.
 pedes, pedītis. c. g. on foot. pe-
 dītes, foot soldiers.
 pēlāgus, i. n. 2. the sea.
 pellicio, lexi, lectum. 3. to allure,
 decoy, entice.
 pellis, is. f. 3. the skin.
 pello, pēpuli, pulsum. 3. to drive
 away.
 pendeo, pēpendi, pensum. 2. to
 hang, hang from.
 pēnētrāle, is. n. 3. the inner part
 of the house.

pēnētro. 1. to penetrate, to enter.
 pēninsūla, æ. f. 1. a peninsula.
 penna, æ. f. 1. a feather, a pen, a wing.
 pensilis, e. hanging, floating.
 pēnūria, æ. f. 1. want, scarcity.
 per. præp. (c. acc.). through, by, during.
 pēra, æ. f. 1. a wallet.
 pērāgro. 1. to travel through, to go through.
 percontor and percunctor, tatus sum. 1. to ask, to inquire.
 percussor, ōris. m. 3. a murderer; one who has inflicted a wound.
 percūtio, ssi, ssum. ēre. 3. (quatio). to strike. securi, to behead.
 perditē. very, vehemently. amare, to love exceedingly.
 perdix, icis. f. 3. a partridge.
 perdo, didi, dītum. 3. to ruin, to make unhappy, to lose.
 perducō, uxi, uctum. 3. to lead, to conduct.
 peregrinatio, ōnis. f. 3. a journey.
 peregrinus, a, um. foreign, strange.
 perennis, e. continual; lasting, perennial.
 pereo, ii, ire. to perish.
 perfidia, æ. f. 1. perfidy.
 perfidus, a, um. perfidious.
 pergo, perrexī, perrectum. 3. to go forwards, to continue.
 periculōsus, a, um. dangerous.
 periculum and periculum, i. n. 2. danger.
 pēritus, a, um. skilled, experienced.
 permeo. 1. to go through, to flow through.
 permisceo, iscul, ixtum. 2. to mix.
 permitto, mīsi, missum. 3. to commit, to intrust, to permit.
 permūtatio, ōnis. f. 3. an exchange, change.
 permūto. 1. to exchange.
 pernīcies, iei. f. 5. destruction.
 pernīciōsus, a, um. pernicious.

perpendo, di, sum. 3. to weigh, to consider.
 perpērām. unjustly, amiss.
 perpētor, pessus sum. pēti. 3. to bear, to suffer.
 perpētus, a, um. perpetual, constant.
 persēquor, cutus sum. 3. to follow, to persecute.
 perspicio, exi, ectum. 3. to look through, to become acquainted with.
 persuadeo, si, sum. 2. to persuade.
 perterreo, ui, itum. 2. to frighten.
 pertinaciter. obstinately.
 pertinax, ācis. obstinate.
 pertineo, ui. 2. to extend, to reach to, to belong to.
 pervenio, vēni, ventum, ire. 4. to arrive at, to come to.
 pervius, a, um. passable. spelunca pervia, a cave through which a man may pass.
 pēs, dis. m. 3. a foot.
 pessum. the ground. pessum agi, to sink.
 pestilentia, æ. f. 1. a pestilence, plague.
 petitio, onis. f. 3. a petition, a canvassing.
 pēto, ivi, itum. 3. to ask, to request; to attack; to go to, to seek, to go for. bello petere, to make war upon.
 pētulantia, æ. f. 1. petulance, mischievousness.
 phalēra, arum. f. 1. the trappings of a horse.
 Philomēla, æ. f. 1. Philomel.
 philōsōphia, æ. f. 1. philosophy.
 philōsōphus, i. m. 2. a philosopher.
 Phoenix, icis, m. 3. a Phenician (people of Asia).
 Phryx, ygis. m. 3. a Phrygian (people of Asia).
 pictus, a, um. painted, embroidered.
 piētas, tatis. f. 3. piety, filial duty.
 pignus, ōris. n. 3. a pledge, a pawn

pīla, æ. f. 1. a ball.
 pileus, ei. m. 2. a hat.
 pilus, i. m. 2. the hair (upon the body).
 pingo, nxi, ictum. 3. to paint, to embroider. picta tabula, a picture.
 pinguis, e. fat.
 piuna, æ. f. 1. a fin.
 pirāta, æ. m. 1. a pirate.
 piscator, oris. m. 3. a fisherman.
 piscis, is. m. 3. a fish.
 pistrinum, i. n. 2. a mill.
 pius, a, um. pious.
 placeo, ui, itum. 2. to please. sibi, to be vain of. placet, it pleases, it is determined.
 placidus, a, um. placid, still, tranquil.
 plāga, æ. f. 1. a net. plāga, æ. f. 1. a blow, wound.
 planè. entirely, openly.
 planta, æ. f. 1. a plant.
 platanus, i. f. 2. a plane-tree.
 plātea, æ. f. 1. a bird of an unknown species, a heron.
 plaustrum, i. n. 2. a cart, a wagon.
 plebs, is. f. 3. the people.
 plecto, xi, xum. 3. to punish.
 plerique, æque, æque. the most or greatest part, many.
 plerumquè. for the most part.
 plumbeus, a, um. of lead.
 plumbum, i. n. 2. lead.
 pluo, i. 3. to rain.
 plus. more. plurimi, most men, the most.
 pōcūlum, i. n. 2. a cup.
 poēma, atis. n. 3. a poem.
 pœna, æ. f. 1. a punishment. pœnam dare, to be punished.
 Pœni, orum. m. pl. 2. the Carthaginians.
 pœnitēt me. I repent.
 poēta, æ. m. 1. a poet.
 pōl, truly.
 pollex, icis. m. 3. the thumb, the great toe.
 polliceor, citus sum, eri. 2. to promise.

pōmifer, æra, erum. bearing fruit.
 pompa, æ. f. 1. a procession.
 pōmum, i. n. 2. an apple.
 pondus, èris. n. 3. a weight.
 pono, posui, situm. 3. to set, to place.
 pons, tis. m. 3. a bridge.
 pontus, i. m. 2. the sea: the kingdom Pontus (in Asia, on the Black Sea).
 pōpulōr, atus sum, ari. 1. to lay waste, to depopulate.
 pōpūlus, i. m. 2. the people.
 porrigo, rexi, rectum. 3. to reach out, to extend, to offer.
 porta, æ. f. 1. a gate.
 portendo, di. 3. to portend, to betoken.
 porticus, ūs. f. 4. a portico.
 porto. 1. to bear.
 portus, ūs. m. 4. a harbour.
 posco, pōposci. 3. to demand.
 possessio, ōnis. f. 3. possession.
 possessor, ōris. m. 3. a possessor.
 possideo, sēdi, sessum. 2. to possess.
 possum, tui, posse. to be able.
 post. præp. (c. acc.). after. *as adverb*, afterwards. aliquot annis post, some years afterwards. paulo post, a little while afterwards.
 postea, afterwards.—postquam, after that.
 postērus, a, um. succeeding, subsequent. in posterum, for the future. postero die, the next day.—posterī, orum. posterity.
 postrēmus, a, um. the last. ad postremum, or postremò, at last.
 postūlo. 1. to demand.
 pōtens, tis. powerful.
 pōtētia, æ. f. 1. power.
 pōtestas, ātis. f. 3. power.
 pōtio, ōnis. f. 3. drink, a potion, a draught.
 pōtior, tītus sum, īri. 4. to possess, to obtain the control of, to enjoy.
 potissimum. principally, chiefly.

pōtius. rather.
 pōto. 1. to drink.
 pōtus, ūs. m. 4. drink.
 prae. prae. (c. abl.). before, in comparison of.
 praetulus, a, um. very high, very deep.
 praebere, ui, itum, ere. 2. to offer, to afford. speciem, to have the appearance.
 praecedo, cessi, cessum. 3. to precede, to go before.
 praceptor, ōris. m. 3. a preceptor, teacher.
 praceptum, i. n. 2. a precept, a doctrine.
 praecido, cidi, cisum. 3. to cut off.
 praecipio, cēpi, ceptum. 3. to prescribe, to command.
 praecipito. 1. to throw forward, to throw down violently.
 praecipue. especially.
 praecipuus, a, um. especial, distinguished, the chief.
 praecclare, excellently, famously.
 praecclarus, a, um. famous. quanto praecclarus, how much more glorious.
 praeccludo, si, sum. 3. (elaudo). to close, to stop, to shut up.
 praeco, ōnis. m. 3. a herald.
 praeda, ae. f. 1. booty, the prey.
 praedico, avi, atum. 1. to praise, to assert, to affirm.
 praedico, ixi, ctum. 3. to predict, to foretell.
 praedor, atus sum, ari. 1. to plunder.
 praefari. to foretell, to announce.
 praefero, tūli, latum, ferre. to prefer, to bear before.
 praefinio, iui, itum. 4. to appoint, to determine.
 praemium, ii. n. 2. a reward.
 praemitto, misi, missum. 3. to send before.
 praenuntio. 1. to announce, to tell beforehand.
 praeparo. 1. to prepare, to make ready.

praepōno, sui, situm. 3. to set before, to prefer.
 praesens, tis. present.
 praesēpe, is. u. 3. a crib.
 praesidium, ii. n. 2. a garrison.
 praestans, tis. excellent.
 praestantia, ae. f. 1. superiority, an advantage, a pre-eminence.
 praesto, iti, itum, are. 1. to perform, to pay, to render, to execute, to excel. se, to prove one's self. praestat, it is better.
 praesum, fui, esse. to be over, to be placed over.
 praetendo, di, tum. 3. to hold before, to stretch or extend before.
 praeter. prae. (c. acc.). besides, except.
 praeterea. besides, moreover.
 praetereo, ii, itum, ire. to pass over, to go beyond.
 praeteritus, a, um. past.
 praeterquam. except, besides.
 praetorius (vir). a man who has been a praetor.
 pratum, i. n. 2. a meadow.
 pravitas, tatis. f. 3. depravity.
 pravus, a, um. depraved, bad.
 preces, cum. f. pl. 3. prayers.
 precor, atus sum, ari. 1. to pray, to entreat.
 premo, essi, essum. 3. to press.
 pretiosus, a, um. precious.
 pretium, i. n. 2. a price.
 pridie. the day before.
 primo. adv. first, at the first.
 primaris, e. the first. primordiales, the front teeth.
 primum. adv. first, for the first time.
 primus, a, um. the first. prima nocte, in the beginning of the night. quum primus, as soon as.
 princeps, cipis. the chief, the first; a prince.
 principatus, ūs. m. 4. a government, principality.
 prior, ōris. the former.
 prius. before, sooner than.
 priusquam. sooner than, before.

privātus, a, um. a private man.
 pro. prap. (c. abl.). for, instead of.
 prōbābilis, e. probable.
 prōboscis, cīdis. f. 3. the trunk
 or proboscis.
 prōcedo, cessi, cessum. 3. to pro-
 ceed, to go forward.
 prōcērītas, tatis. f. 3. tall stature,
 length.
 prōcērus, a, um. tall, long.
 prōclāmo, 1. to proclaim.
 proconsul, ulis. m. 3. a proconsul.
 prōcreo. 1. to beget.
 prōcul. afar, far.
 procurō. to take care of.
 prōcurro, ri, sum. 3. to run be-
 fore, to extend.
 prōdigium, ii. n. 2. a prodigy.
 prōdītor, ōris, m. 3. a traitor.
 prōdo, didi, ditum. 3. to betray;
 to relate, disclose.
 proelior, atus sum, ari. 1. to fight.
 proelium, ii. n. 2. a battle.
 prōficiscor, fectus sum, cisci. 3.
 to march, to travel.
 prōfiteor, fessus sum, tēri. 2.
 (fateor). to say publicly, to
 assert. sapientiam, to profess
 wisdom, to make a trade, a
 profession of wisdom.
 prōfugio, ūgi, ěre. 3. to fly to, to
 take refuge.
 prōfugus, a, um. a fugitive; fly-
 ing, exiled.
 prōgrēdior, gressus sum, grēdi. 3.
 to march forward, to advance.
 prōhibeo, ui, itum. 2. to prohibit,
 to hinder, to forbid.
 prōjicio, jeci, jectum. 3. (jacio). to
 throw away, or down, to throw.
 prōlābor, lapsus sum, labi. 3. to
 fall down, to fall forward.
 prōlāto, 1. to enlarge.
 prōles, is. f. 3. a race, offspring.
 promitto, si, ssum. 3. to engage,
 to promise.
 prōmōntorium, i. n. 2. a promon-
 tory.
 prōmōveo, mōvi, motum. 2. to
 move forward, to advance.

propago. 1. to propagate.
 prōpē, -ius. near, nearer.
 prōpēro. 1. to hasten.
 prōpinquus, a, um. near. propin-
 qui, relations.
 prōpior, ōris. nearer.
 prōpono, posui, sītum. 3. to set
 before, to propose. mihi propo-
 situm est, I am determined.
 prōpriē. adv. properly.
 proprius, a, um. peculiar, proper,
 one's own.
 propter, prap. (c. acc.). on account
 of.
 prōpulso. 1. to drive away, to
 remove.
 prōpylāa, orum. n. pl. 2. a porch,
 an entrance (the rows of co-
 lumns leading to the Acropolis,
 at Athens).
 prōra, æ. f. 1. the prow.
 proscribo, ipsi, ptum. 3. to pro-
 scribe.
 prōsequor, cūtus sum, prosequi. 3.
 to accompany, to attend. hono-
 ribus, to reward with honours.
 prospectus, ūs. m. 4. a prospect,
 view.
 prospère. prosperously.
 prosterno, stravi, stratum. 3. to
 prostrate, to throw down.
 prōsum, fui, desse. to do good.
 prōtēnūs. immediately.
 prōtēro, trīvi, trītum. 3. to tram-
 ple upon, to crush.
 prōtrāho, axi, ctum. 3. to pro-
 tract.
 prōvēnio, vēni, ventum, ire. 4. to
 come forth.
 provincia, æ. f. 1. a province.
 prōvōcatio, ōnis. f. 3. a provoca-
 tion, a challenge.
 prōvoco. 1. to call forth, to call
 out. ad aliquem, to appeal to
 some one.
 proximus, a, um. nearest.
 prudens, entis. prudent.
 prudentia, æ. f. 1. prudence.
 psittacus, i. m. 2. a parrot,
 publicē. publicly.

publicus, a, um. public. ex publico, from public means.
pudibundus, a, um. ashamed.
puer, eri. m. 2. a boy. **pueri**, children.
puerilis, e. puerile, childish. **ætas**, boyhood.
pueritia, æ. f. 1. boyhood.
pugna, æ. f. 1. a fight, a battle.
pugno. 1. to fight.
pulcher, cra, crum. beautiful.
pulchritudo, dinis. f. 3. beauty.
pullus, i. m. 2. the young of anything.
Punicus, a, um. Punic, Carthaginian.
punio, ivi, itum. 4. to punish.
pupillus, i. m. 2. a pupil.
puppis, is. f. 3. the stern (of a ship).
purgo. 1. to purge, to purify.
purpura, æ. f. 1. purple; the purple muscle.
purpuratus, a, um. clad in purple, **purpurati**, courtiers.
purpureus, a, um. purple.
pussillus, a, um. small.
puteus, i. m. 2. a well.
puto. 1. to think.
putresco, trui, ere. 3. to rot, to decay.
pyra, æ. f. 1. a funeral pile.
pyramis, idis. f. 3. a pyramid.
Pythagoreus, i. a Pythagorean, a pupil of Pythagoras (a Grecian philosopher).

Q.

quadragesimus, a, um. the fortieth.
quadraginta. forty.
quadriga, æ. f. 1. a chariot drawn by four horses.
quadriennium, i. n. 2. the space of four years.
quadringentesimus, a, um. the four hundredth.
quadringenti, æ, a. four hundred.
quadrupes, pedis. a quadruped.
quæro, sivi, situm. 3. to seek for,

to ask, to inquire.—**quæritur**, it is asked.
quæstio, onis. f. 3. a question.
quæstor, oris. m. 3. a quæstor.
quæstus, us. m. 4. gain, a trade.
qualis, e. of what kind, as, such as.
quam. than, as, how.
quamdium. as long as.
quamquam. although, how much soever.
quamvis. although.
quantopere. how much.
quantus, a, um. how great, as great as. **quanto magis**, the more, by how much the more.
quantulibet, **quantalibet**, **quantumlibet**. how great so ever. in **quantalibet** multitude, in the greatest crowd.
quapropter. wherefore, why.
quare. wherefore.
quartus, a, um. the fourth.
quasi. as if.
quatrimum, i. n. 2. a space of four days.
quatuor. four.
queo, (quis, quit. *plur.* **queunt**), **ivi**, **itum**. to be able.
quercus, us. f. 4. an oak.
quatuordécim. fourteen.
quæror, **estus sum**, **eri**. 3. to complain.
qui, **quæ**, **quod**. who, which, what.
quò. how, in what manner.
quia. because.
quicunque, **quæcunque**, **quodcunque**. whosoever.
quidam, **quædam**, **quoddam**. a certain one. **quidam homines**, some men.
quidè. indeed, at least.
quîn. but, but that.
quindécim. fifteen.
quingentesimus, a, um. the five hundredth.
quingenti, æ, a. five hundred.
quinqûagèni, æ, a. fifty.
quingagesimus, a, um. the fiftieth.
quinqûaginta. fifty.

quinque. five.
 quinquies. five times.
 quintus, a, um. the fifth.
 quis, quæ, quid. who? what?
 quisnam. who? who then?
 quisquam, quæquam, quidquam.
 any one, each.
 quisque, quæque, quidque. who-
 soever, whatsoever. nec quis-
 quam, and no one.
 quisquis, quæquæ, quidquid. who-
 ever, whatever.
 quod. that, because.
 quodammōdō. adv. after a certain
 fashion, in a manner.
 quōminus. that...not.
 quōmōdō. by what means, how.
 quondam. formerly.
 quoniam. since.
 quōque. also.
 quōt. how many.
 quōtannis. annually.
 quotidiē. daily.
 quōtiēs. as often as, how often.
 quum. when, since.

R.

rādus, ii. m. 2. a staff; a ray.
 radix, icis. f. 3. a root.
 rāmus, i. m. 2. a twig, a branch.
 rāna, æ. f. 1. a frog.
 rāpina, æ. f. 1. rapine.
 rāpio, ui, raptum. 3. to rob, to seize
 on, to carry off.
 raptor, ōris. m. 3. a robber.
 rārō. rarely.
 rārus, a, um. rare, scanty.
 rātio, ōnis. f. 3. a reason.
 rātia, is. f. 3. a ship, a boat.
 rēbello. 1. to renew a war, to
 rebel.
 rēcēdo, cessi, cessum. 3. to re-
 cede, to yield, to retire.
 rēcens, tis. new. recens nati, new-
 born children.
 rēcensus, ūs. m. 4. a recess, a
 corner; a retreating.
 rēcīpio, cēpi, ceptum. 3. to re-
 ceive, to take back, to take, to
 accept. animam, to come to
 one's self again. se, to with-
 draw.
 rēcognosco, nōvi, nītum. 3. to
 recognise.
 rēcōlligo, lēgi, lectum. 3. (lego).
 to gather up again.
 rēcōnditus, a, um. hidden, con-
 cealed.
 rēcōndo, dīdi, dītum. 3. to hide,
 to conceal.
 recreo. 1. to restore, to bring to
 life again.
 rectē. right, rightly.
 rectus, a, um. right, straight, up-
 right.
 rēcūpēro. 1. to recover, to regain.
 reddo, dīdi, dītum. 3. to return,
 to give back. verba, to repeat.
 rationem, to give a reason. be-
 neficium, to return a kindness
 —to make, to cause.
 rēdeo, ii, itum, īre. to return, to
 go back.
 rēdīgo, ēgi, actum, igere. (ago).
 3. to reduce, to bring back. in
 potestatem, to reduce to sub-
 jection.
 rēdīmo, ēmi, emtum. 3. (emo). to
 buy back, to redeem, to ran-
 som.
 rēdūco, uxi, uctum. 3. to lead
 back. in gratiam, to reconcile.
 rēfēro, tūli, lātum, ferre. to bring
 back. gratiam, to show grati-
 tude. beneficium, to requite a
 benefit. victoriam, to gain a
 victory. imaginem, to take a
 likeness.
 refluō, uxi. 3. to flow back.
 rēfūgio, ugi, gītum. 3. to fly
 back.
 rēgia, æ. f. 1. a palace.
 rēgina, æ. f. 1. a queen.
 rēgio, ōnis. f. 3. a district, region,
 a country.
 rēgius, a, um. royal.
 regno. 1. to rule, to govern.
 regnum, i. n. 2. a kingdom, go-
 vernment, rule.
 rēgo, xi, etum. 3. to rule.

- regrēdior, gressus sum, di. 3. to turn back.
 rēligio, ōnis. f. 3. religion.
 rēlinquo, liqui, lictum. 3. to leave, to desert, to leave behind.
 rēliquiæ, arum. f. pl. 1. the relics, the remains.
 rēliquus, a, um. the rest, that which remains.
 rēmāneo, si, sum. 2. to remain behind.
 rēmedium, i. n. 2. a remedy.
 rēmitto, misi, missum. 3. to send back.
 rēmōveo, ōvi, otum. 2. to remove, to withdraw.
 rēmus, i. m. 2. an oar. ordo remorum, a bank of oars.
 rēnōvo. 1. to renew.
 rēnuntiō. 1. to inform, to make known.
 reor, rātus sum, reri. to believe.
 rēpāro. 1. to repair, to renew.
 rēpēntē. suddenly.
 rēpērio, repēri, rtum, ire. 4. to find, discover.
 rēpēto, tīvi, itum. 3. to demand back.
 replo, evi, ētum. 2. to fill, to replenish.
 rēpōno, sui, situm. 3. to lay on again, to restore.
 rēporto. 1. to bring off.
 rēpræsento. 1. to represent.
 rēpūdīo. 1. to repudiate, to reject. uxorem, to divorce.
 rēquīro, sivi, situm. 3. to seek, to demand, to require.
 res, ei. f. 5. a thing, a subject.
 res gestæ, actions, exploits.
 res familiares, domestic affairs, property.
 rēservo. 1. to reserve, to spare.
 rēsideo, sēdi. 2. to sit.
 rēsimus, a, um. bent back.
 rēsisto, stīti. 3. to resist, to withstand.
 rēsolvō, vi, lūtum. 3. to loosen, to unloose, to dissolve.
 respondeo, di, sum. 2. to answer.
 responsum, i. n. 2. an answer.
 respūblica, reipublicæ. f. the commonwealth.
 respuo, ui. 3. to spit out, to reject.
 restituo, ui, ūtum. 3. to restore, to replace.
 rētīneo, tinui, tentum. 2. (teneo). to hold back, to retain.
 reverā. adv. really, in very deed.
 rēvērentia, æ. f. 1. reverence.
 rēverto, ti, sum, and revertor, sus sum. 3. to turn back, to return.
 rēvīresco, rui, escēre. 3. to grow green again.
 rēvōco. 1. to recall, to call back.
 rēvōlo. 1. to fly back.
 rex, rēgis. m. 3. a king.
 rhinōcēros, ōtis. m. 3. a rhinoceros.
 Rhōdius, ii. m. 2. a Rhodian; of Rhodes (an island in the Mediterranean sea).
 rīdeo, risi, sum. 2. to laugh, to laugh at.
 rīgeo, ui. 2. to be cold.
 rīgīdus. severe.
 rīgo. 1. to water.
 rīpa, æ. f. 1. a bank.
 risus, ūs. m. 4. laughing, laughter.
 rixor, atus sum. 1. to quarrel.
 robur, ōris. n. 3. strength.
 rōgo. 1. to beg, to ask.
 rōgus, i. m. 2. a funeral pile.
 Rōmānus, i. m. 2. a Roman.
 rostrum, i. n. 2. a beak, a snout.
 rōta, æ. f. 1. a wheel.
 rōtundus, a, um. round.
 rūber, bra, brum. red.
 rūdis, e. rough, unwrought.
 ruīna, æ. f. 1. ruin, a downfall.
 rumpo, rūpi, ruptum. 3. to break, to break off.
 ruo, rui. 3. to run headlong, to fall.
 rūpes, is. f. 3. a rock.
 rursus. again.
 rus, rūris. n. 3. the country.
 rusticus, a, um. rustic; a country-man.

S.

Sābīnus, i. m. 2. a Sabine (a nation of Italy).
sacerdos, ōtis. m. and f. 3. a priest, a priestess.
sacer, cra, crum. holy, sacred.
sacra, orum, a sanctuary, religious service, a sacrifice.
sacrificium, ii. n. 2. a sacrifice.
sacrifico. 1. to sacrifice.
sæpè, iūs, issimè. often.
sævio, ii, itum. 4. to rage.
sævitas, tatis. f. 3. cruelty.
sævus, a, um. cruel.
sāgīno. 1. to fatten.
sāgitta, æ. f. 1. an arrow.
sālio, ui, saltum, ire. 4. to spring, to leap, bound.
salsus, a, um. salt.
salto. 1. to dance.
sālubris, e. wholesome, healthy, salubrious.
sālūbrītās, tatis. f. 3. salubrity.
sālum, i. n. 2. the sea.
sālus, ūtis. f. 3. safety, salvation.
sālūto. 1. to salute.
salvus, a, um. safe, preserved, unpunished.
sanctus, a, um. holy, blameless.
sanguis, īnis. m. 3. blood.
sāpiens, tis. wise, a sage.
sāpientia, æ. f. 1. wisdom.
sāpio. 3. to be wise.
sarcīna, æ. f. 1. a pack.
Sarmāta, æ. m. 1. a Sarmatian (a nation in the North of Europe and Asia).
sātelles, ītis. m. 3. a satellite, a guard.
sātio. 1. to satiate.
sātis. enough, sufficiently.
sātur, ūra, ūrum. satiated, satisfied.
sancio. 1. to wound.
saxum, i. n. 2. a rock, a stone.
scāteo, ēre. 2. to be full, to abound, to overflow.
scēlestus, a, um. wicked.

scēlus, ēris. n. 3. wickedness, crime.
scēna, æ. f. 1. a scene, a stage.
scientia, æ. f. 1. knowledge.
scio, ivi, itum, ire. 4. to know.
scōpulus, i. m. 2. a cliff.
scorpio, iōnis. m. 3. a scorpion.
scriba, æ. m. 1. a writer, a secretary.
scribo, ipsi, ptum. 3. to write.
leges, to give laws.
scriptor, ōris. m. 3. a writer, an author.
scrūtor, atus sum. 1. to search into.
scūtum, i. n. 2. a shield.
Scythā, æ. m. 1. a Scythian (a nation in the north of Europe and Asia).
sēcēdo, cessi, cessum. 3. to secede, to step aside, to withdraw.
sector, tatus sum, ari. 1. to follow, to accompany, to attend, to strive after.
secum. with himself, with herself, with itself.
sēcundus, a, um. the second; prosperous. **res secundæ**, prosperity.
sēcuris, is. f. 3. an axe.
sēd. but.
sēdēcim. sixteen.
sēdeo, sēdi, sessum. 2. to sit.
sēdes, is. f. 3. a seat, a settlement. **regni**, the seat of government.
sēdītio, ōnis. f. 3. sedition.
sēdūlus, a, um. diligent.
sēges, ētis. f. 3. a crop, a harvest.
segnis, e. slow.
sējungo, xi, nctum. 3. to divide, to sever.
sēmēl. once.
semper. always.
sempiternus, a, um. everlasting.
sēnator, ōris. m. 3. a senator.
sēnatus, ūs. m. 4. a senate or chief council.
sēnecta, æ. f. 1. old age.
sēnectus, tūtis. f. 3. old age.

sēnesco, *nui*, *escēre*, to grow old;
to wane (of the moon).

sēnex, *nis*. *m.* 3. an old man, old.
senior, elder.

sensus, *ūs*. *m.* 4. sense, feeling.

sententia, *æ*. *f.* 1. an opinion, a
proposition, a sentiment.

sentio, *si*, *sum*, *tire*. 4. to feel, to
be sensible of, to observe.

separo. 1. to separate.

sēpēlio, *ivi*, *pultum*. 4. to bury.

sepes, *is*. *f.* 3. a hedge, a fence.

septem. seven.

septentrio, *ōnis*. *m.* 3. the North;
the North Pole.

septiēs. seven times.

septimus, *a*, *um*. the seventh.

septingessimus, *a*, *um*. the seven
hundreth.

septuagesimus, *a*, *um*. the se-
ventieth.

septuaginta. seventy.

sēpulcrum, *i*. *n.* 2. a grave.

sēpultūra, *æ*. *f.* 1. a burial.

sēquor, *cūtus sum*, *i*. 3. to follow,
pursue.

sērēnus, *a*, *um*. serene.

sermo, *ōnis*. *m.* 3. speech, a dis-
course, conversation.

sērō. too late.

sēro, *sēvi*, *sātum*. 3. to sow, to plant.

serpens, *tis*. *c.* 3. a serpent.

servio, *ivi*, *itum*. 4. to be a slave,
to serve as a slave.

servitium, *ii*. *n.* 2. slavery.

servitūs, *tūtis*. *f.* 3. slavery.

servo. 1. to preserve, to guard,
to watch, to keep.

servus, *i*. *m.* 2. a slave.

sestertium, *ii*. *n.* 2. a sestertium
(a sum of 7*l.* 16*s.* 3*d.*).

sēta, *æ*. *f.* 1. a bristle.

sex. six.

sexagesimus, *a*, *um*. the sixtieth.

sexāginta. sixty.

sexcentessimus, *a*, *um*. the six
hundreth.

sextus, *a*, *um*. the sixth.

si. *if*. *si quando*, *if* at any time.
si quis, *if* any one.

sic. *so*, in such a manner.

siccus, *a*, *um*. dry.

sicūti. *as if*.

Sidonius, *a*, *um*. Sidonian.

sidus, *ēris*. *n.* 3. a star.

significo. 1. to designate, to mark,
to express, to signify.

signum, *i*. *n.* 2. a sign; a statue;
a standard, colours.

silentium, *i*. *n.* 2. silence.

sileo, *ui*, *ēre*. 2. to be silent.

silva, *æ*. *f.* 1. a forest.

simia, *æ*. *f.* 1. an ape.

similis, *e*. (*similior*, *simillimus*).
similar, like.

similiter. *adv.* in like manner.

simplex, *icis*. simple.

simul. at the same time, at once,
as soon as.

simulacrum, *i*. *n.* 2. an image.

sīn. *but if*.

sīnē. *præp.* (*c. abl.*). without.

singularis, *e*. singular, distin-
guished. *certamen singulare*,
a single combat.

singuli, *æ*, *a*. each, one by one.
singulis mensibus, every month.

singulis singulas partes, to each
a share.

sinister, *tra*, *trum*. the left.

sinus, *ūs*. *m.* 4. a bosom, gulf.

sītio, *tivi*, *itum*. 4. to thirst.

sītis, *is*. *f.* 3. thirst.

situs, *a*, *um*. situated.

sōbrius, *a*, *um*. sober, temperate.

sōcer, *ēri*. *m.* 2. a father-in-law.

sōcialis, *e*. relating to allies. *bel-
lum sociale*, the social war.

sōciētas, *tātis*. *f.* 3. society, alli-
ance. *in societatem recipere*, to
form an alliance with.

socius, *i*. *m.* 2. an ally.

sōcordia, *æ*. *f.* 1. negligence, sloth,
dullness.

sōl, *sōlis*. *m.* 3. the sun.

sōleo, *ītus sum*, *ēre*. to be wont,
to be accustomed.

sōlidus, *a*, *um*. whole, firm.

sōlītūdo, *inis*. *f.* 3. solitude, a de-
sert.

- sollers, tis.** inventive, cunning, skilful.
sollertia, æ. f. 1. sagacity, skill.
solstitium, i. n. 2. the solstice; the longest or shortest day.
solum, i. n. 2. the earth, the soil, land.
solus, a, um. alone. **solum. adv.** only.
solvere, vi, utum. 3. to dissolve, to melt, to answer.
somnio. 1. to dream.
somnus, i. m. 2. sleep.
sonitus, ūs. m. 4. a sound, a noise.
sōno. 1. to sound.
sōnus, i. m. 2. a sound.
soror, ōris. f. 3. a sister.
spargo, si, sum. 3. to sprinkle, to strew.
spartum, i. n. 2. a plant, of which ropes are made; Spanish broom.
spātiosus, a, um. spacious.
spātium, i. n. 2. a space, room.
spēcies, ei. f. 5. an appearance.
spectāculum, i. n. 2. a spectacle, a show.
specto. 1. to behold, to see, to regard; to concern or belong to.
spēcus, ūs. m. f. and n. 4. a cave.
spēlunca, æ. f. 1. a cave.
spēro. 1. to hope.
spes, ei. f. 5. hope. **præter spem,** contrary to expectation.
sphinx, ngis. f. 3. a Sphinx (a monster, half woman, and half lion).
spīna, æ. f. 1. a thorn, a sting, a bristle, the chine-bone of the back.
spīritus, ūs. m. 4. breath.
spiro. 1. to breathe.
splendo, ui. 2. to shine.
splendīdus, a, um. splendid.
splendor, ōris. m. 3. brightness.
spōlio. 1. to despoil.
spōlium, ii. n. 2. spoils, booty.
spondeo, spōpondi, sponsum. 2. to promise, to engage.
sponsa, æ. f. 1. a bride.
spontè. spontaneously.
squāma, æ. f. 1. the scale of a fish.
stābūlum, i. n. 2. a stall, a stable.
stādium, i. n. 2. a stadium (a measure of 125 paces). 2. the race-ground.
stannum, i. n. 2. tin.
stātīm. immediately.
statio, onis. f. 3. a station. **navium,** an anchoring-place.
stātua, æ. f. 1. a statue.
statuārius, ii. m. 2. a statuary, a sculptor.
stātuo, ui, utum. 3. to determine, to fix, to judge, to decide.
stella, æ. f. 1. a star.
stērilis, e. unfruitful, sterile.
sterto, ěre. 3. to snore.
stīpes, itis. m. 3. a log, the trunk of a tree.
stirps, is. f. 3. a root, a stock, a race.
sto, ěti, atum. 1. to stand. **status,** fixed.
stōlīditas, tatis. f. 3. stupidity.
stōlīdus, a, um. foolish, silly.
strāges, is. f. 3. an overthrow; slaughter, carnage.
strangulo. 1. to strangle.
strēnuè. strenuously.
strēntus, a, um. strenuous, bold, active.
struo, uxi, uctum. 3. to put together, to construct, to build.
insidias, to prepare an ambush, to lie in wait for.
struthiocamēlus, i. m. 2. an ostrich.
studeo, ui. 2. (alcul rei). to study, to strive after.
stūdiōsè. studiously.
stūdium, ii. n. 2. zeal, study, diligence.
stultītia, æ. f. 1. folly.
stultus, a, um. foolish.
stupeo, ui. 2. to be astonished at, to be amazed.

sturnus, i. m. 2. a starling.
 suādeo, si, sum. 2. to persuade, to advise.
 suāvitas, tatis. f. 3. sweetness, grace.
 suāvitèr. agreeably.
 sūb. præp. (c. acc. et abl.). under, near to.
 subducō, xi, ctum. 3. to withdraw, to withhold.
 sūbeo, ii, itum, ire. to go under, to submit to.
 sūbigo, ēgi, actum. 3. (ago). to subject.
 sūbitō. suddenly.
 sūbitus, a, um. sudden, unexpected.
 sublimis, e. high.
 submergo, si, sum. 3. to plunge, to overwhelm. submergi, to sink, to be drowned.
 subrideo, risi, sum. 2. to smile.
 subsilio, ui and iui, sultum, silire. 4. (salio). to leap up.
 substituo, i, utum. 3. (statuo). to substitute.
 subter. under.
 subterrāneus, a, um. subterranean, under ground.
 subvénio, vēni, ventum, ire. 4. to come to the assistance of, to succour.
 subvōlo. 1. to fly up.
 succēdo, cessi, cessum. 3. to succeed, to follow.
 successor, ōris. m. 3. a successor.
 succus, i. m. 2. juice.
 suffero, sustuli, sublatum. to take up, to take away.
 sufficio, fēci, fectum. 3. to be sufficient.
 suffodio, fodi, fossum, ere. 3. to dig under.
 suffragium, ii. n. 2. suffrage, choice, a vote.
 sui, sibi, se. of himself, of herself, of itself.
 sum, fui, esse. to be; to serve for.
 terrori esse, to excite fear.
 summus, a, um. the highest,

greatest. in summā aquā, on the surface of the water..
 sūmo, sumpsī, sumptum. 3. to take.
 sumptus, ūs. m. 4. expense.
 sūpellex, ectilis. f. 3. furniture.
 sūper. above, upon.
 sūperbē. proudly.
 sūperbia, æ. f. 1. pride.
 sūperbio. 4. to be proud.
 sūperbus, a, um. proud.
 sūperflūus, a, um. superfluous.
 sūpērior, ōris. the upper.
 sūperjācio, jēci, jactum. 3. to throw over, to shoot.
 sūpēro. 1. to surpass, to conquer.
 sūperstītiōsus, a, um. superstitious.
 sūpersum, fui, esse. to remain.
 sūpervācuus, a, um. superfluous, useless.
 sūpervēnio, vēni, ventum, ire. 4. to come upon, to come.
 sūpervōlo. 1. to fly over.
 suppēto, iui, itum. 3. to suffice.
 supplex, icis. a suppliant.
 supplīcium, ii. n. 2. a punishment.
 suppono, posui, situm, ēre. 3. to lay under, to substitute.
 supra. above.
 surgo, surrexi, surrectum. 3. to rise.
 sūs, suis, m. and f. 3. a swine, a hog.
 suscipio, cēpi, ceptum. 3. to undertake, to take upon.
 suspectus, a, um. suspected.
 suspendo, di, sum. 3. to suspend.
 suspīcor, catus sum, cari. 1. to suspect, to surmise.
 sustento. 1. to sustain, to support.
 sustīneo, ui, entum. 2. to bear, to sustain.
 sustollo, sustuli, sublatum. to lift up, to raise.
 suus, a, um. his, hers, its, their.
 syllaba, æ. f. 1. a syllable.

T.

tāb-esco, bui, escēre. 3. to consume, to pine away.
 tābūla, æ. f. 1. a table, a tablet. picta, a picture.
 tāceo, ui, itum. 2. to be silent.
 tactus, ūs. m. 4. the touch.
 tædēre. to be weary of. vitæ me tædet, I am weary of life.
 tālentum, i. n. 2. a talent (a sum of about £193).
 tālis, e. such
 talpa, æ. f. 1. a mole.
 tam. so. tam diu, as long as.
 tāmen. yet, still.
 tandēm. at length, finally.
 tango, tētīgi, tactum. 3. to touch.
 tanquam. as, as if.
 tantoperē. so greatly.
 tantum. only.
 tantus, a, um. so great. tanti est, it is worth the pains.
 tardē. adv. (iūs, ssimē). slowly, dilatorily.
 tarditas, tatis. f. 3. slowness, dullness.
 tardo. 1. to retard, to check.
 tardus, a, um. slow.
 taurus, i. m. 2. a bull.
 tectum. i. n. 2. a roof, a house.
 teges, itis. f. 3. a mat, a coarse rug.
 tēgo, xi, ctum. 3. to cover.
 tegumentum, i. n. 2. a covering.
 tēlum, i. n. 2. a weapon, a dart, an arrow.
 tēmērē. at random, accidentally.
 tempēries, iei. f. 5. temperateness, mildness.
 tempestas, atis. f. 3. a storm, a tempest.
 templum, i. n. 2. a temple.
 tempus, ōris. n. 3. time. ad tempus, at the time appointed. ex tempore, without premeditation.
 tēmūlentus, a, um. drunken.
 tēnēbræ, arum. f. pl. 1. darkness.
 tēneo, ui, ere. 2. to hold, to have,

to possess, to know; to hold by a garrison. portum, to reach the harbour.
 tento. 1. to attempt, to try.
 tēpesco, tēpui. 3. to grow warm.
 tergum, i. n. 2. the back. a tergo, from behind. ad terga, behind.
 termīno. 1. to bound, to terminate.
 termīnus, i. m. 2. a boundary, a limit, an end.
 terni, æ, a. three.
 terra, æ. f. 1. the earth, the land.
 terreo, ui, itum. 2. to terrify.
 terrestis, e. terrestrial.
 terrībilis, e. terrible.
 terrīto. 1. to affright.
 terrītōrium, ii. n. 2. territory.
 terror, ōris. m. 3. terror.
 tertius, a, um. the third. tertio, for the third time.
 testa, æ. f. 1. an earthen vessel.
 testāmentum, i. n. 2. a will.
 testūdo, īnis. f. 3. a tortoise.
 texo, ui, xtum, ere. 3. to weave, to interweave, to braid.
 thālāmus, i. m. 2. a chamber.
 theatrum, i. n. 2. a theatre.
 Thessālus, i. m. 2. a Thessalian (a nation in Greece).
 thūs, ūris. n. 5. frankincense.
 tibicen, cīnis. m. 3. one who plays the flute.
 tigris, is. c. 3. a tiger.
 tīmeo, ui. 2. to fear.
 tīmīdus, a, um. timid.
 timor, ōris. m. 3. fear, alarm.
 tinnītus, ūs. m. 4. a tinkling.
 tintinnābūlum, i. n. 2. a bell.
 tītio, onis. m. 3. a firebrand.
 tōlēro. 1. to bear.
 tollo, sustūli, sublātum. 3. to raise up, to raise, to do away with.
 tondeo, tōtondi, tonsum. 2. to shave, to shear.
 tōnītru, u. n. 4. thunder.
 tōno. 1. to thunder.
 tormentum, i. n. 2. an engine to throw stones.

torquis, is. m. 3. a collar.
 tōt. so many.
 tōtīdem. just so many.
 tōtus, a, um. whole.
 trabs, is. f. 3. a beam.
 tracto. 1. to treat.
 tractus, ūs. m. 4. a tract, a country.
 trādo, tradīdi, ditum. 3. to deliver, to give up, to relate, to teach.
 trāgicus, a, um. tragic.
 trāgœdia, æ. f. 1. a tragedy.
 trāho, xi, ctum. 3. to draw. bellum, to protract the war. liquidas aquas trahere (of a river), to flow with a clear stream.
 trājicio, eci, ectum. 3. (jacio). to convey over. *neut.* to pass over.
 trāmes, itis. m. 3. a path, a way.
 trāno. 1. to swim over.
 tranquill, a, um. tranquil.
 trans. *præp.* (c. *accus.*). beyond.
 transeo, ii, itum, ire. to pass over, to go through, or beyond.
 transféro, tūli, lātum, ferre. to transfer, to carry over. *se ad aliquem*, to go over to.
 transīgo, xi, xum. 3. to run through, to stab.
 transfūga, æ. m. 1. a deserter.
 transgredior, gressus sum. 3. to pass over.
 transigo, ēgi, actum. 3. to transact, to finish.
 transilīo, ii, ire. 4. (salio). to leap over.
 transmārinus, a, um. beyond the sea.
 transo. 1. to swim over.
 transvého, exi, ectum. 3. to carry over.
 transvōlo. 1. to fly over.
 trecentesimus, a, um. the three-hundredth.
 třěcenti, æ, a. three hundred.
 třědēcim. thirteen.
 třěs, tria. three.

triangulāris, e. triangular.
 tribunus, i. m. 2. tribune.
 tribuo, ui, ūtum. 3. to attribute, to give, to bestow.
 tribūtum, i. n. 2. tribute.
 třicēsīmus, a, um. the thirtieth.
 trīduum, i. n. 2. a space of three days.
 triennium, i. n. 2. a space of three years.
 trigēmīni, orum. three brothers on both sides.
 triginta. thirty.
 triumvir, vīri. m. 2. a triumvir.
 triumphalis, e. of or belonging to a triumph.
 triumpho. f. to triumph.
 triumphus, i. m. 2. a triumph, a triumphant procession.
 trochilus, i. m. 2. a wren.
 trux, ūcis. savage, cruel.
 tu. thou.
 tūba, æ. f. 1. a trumpet.
 tūber, ēris. n. 3. a bunch on the back.
 tūbīcen, īnis. m. 3. a trumpeter.
 tueor, itus sum. 2. to defend, to protect.
 tūgūrium, ii. n. 2. a hut.
 tūm. then, as well, also.
 tūmultus, i. m. 2. a noise, a tumult.
 tūmulus, i. m. 2. a mound, a tomb.
 tūnica, æ. f. 1. a tunic (the under garment of the Romans).
 turbo. 1. to disturb, to throw into confusion.
 turma, æ. f. 1. a troop, a company.
 turpis, e. base, disgraceful.
 turpītūdo, īnis. f. 3. baseness, ugliness.
 turris, is. f. 3. a tower.
 tūtor, ōris. m. 3. a tutor, a guardian.
 tūtus, a, um. safe.
 tuus, a, um. thy.
 tyrannis, idis. f. 3. tyranny, unlimited rule.

tyrannus, i. m. 2. a tyrant, an usurper, a despot.

U.

über, **ëris**. n. 3. an udder, a teat.

ubl, adv. when, where.

ubertas, **tatis**. f. 3. fruitfulness.

ubiquè. every where.

ulciscor, **ultus sum**, **cisci**. 3. to revenge.

ullus, a, um. any one.

ultimus, a, um. the last.

ultrà. (**ulterius**, **ultimus**). further, beyond.

umbra, æ. f. 1. a shade.

unà. together.

undè. whence, by which.

undecim. (*indecl.*). eleven.

undenonagesimus, a, um. the eighty-ninth.

undequinquaginta. forty-nine.

undetricesimus, a, um. twenty-ninth.

undevicesimus, a, um. nineteenth.

undiquè. on all sides.

unguis, is. m. 3. a claw, a talon, a nail.

ungula, æ. f. 1. a claw, a hoof.

unicus, a, um. one alone, the only distinguished.

unio, **onis**. m. 3. a pearl.

universus, a, um. whole, universal.

unquam, ever. **nec unquam**, and never.

unus, a, um. one, alone.

unusquisque, **unàquæque**, **unumquodque**. each one.

urbs, is. f. 3. the city, the chief city (Rome).

ūro, **ussi**, **ustum**. 3. to burn.

ursus, i. m. 2. a bear.

usquè. till, until.

usus, **ūs**. m. 4. use, custom.

ut. that, in order that; as.

utcumquè. howsoever, as well as it can, in some degree.

ūter, **tra**, **trum**. which of the two.

ūterque, **traque**, **trumque**. both, each of the two.

utilis, e. useful.

ūtōr, **usus sum**, **uti**. 3. to use, to make use of.

utrimquè. on both sides.

utrūm. whether. an, or whether.

ūva, æ. f. 1. a grape.

uxor, **ōris**. f. 3. a wife.

V.

vāco. 1. to be free from.

vācuus, a, um. empty, vacant, free.

vādosus, a, um. fordable, shallow.

vādum, i. n. 2. a ford, a shallow.

vāgīna, æ. f. 1. a scabbard, a sheath.

vāgītus, **ūs**. m. 4. weeping.

vāgōr, **ātus sum**, **ari**. 1. to wander about.

vāleo, **ui**. 2. to be strong, to avail, to have power to. **vale**, farewell.

vallis, is. f. 3. a valley.

vāriētās, **tatis**. f. 3. variety.

vārio. 1. to change, to vary.

vārius, a, um. changing, various.

vasto. 1. to lay waste.

vastus, a, um. wide, vast, great.

vātes, is. c. 3. a poet.

vēcordia, æ. f. 1. madness, folly.

vēhēmēns, **tis**. vehement.

vēhēmētēr. very. **vehementiūs**, too much.

vēho, **vexi**, **vectum**. 3. to bear, to carry. **vehi curru**, to drive. **equo**, to ride.

vel. or.—**vel...vel**, either...or; also, even. **vel lecta**, even if only read.

vello, **vulsi**, **vulsum**. 3. to pluck.

vellus, **ëris**. n. 3. a fleece.

vēlox, **ōcis**. swift, rapid.

vēlum, i. n. 2. a sail.

vēlut. as.

vēnālis, e. venal, to be sold.

venātīcus, a, um. belonging to the chase. **canis**, a hound.

vēnātor, **ōris**. m. 3. a huntsman.

vendīto. 1. to sell.

vendo, **dīdi**, **dītum**. 3. to sell.

vēnēnatus, a, um. poisoned.

venēnum, i. n. 2. poison.
veneo, ii, *venum*, ire. 4. to be for sale, to be sold.
venio, *vēni*, *ventum*, ire. 4. to come.
vēnor, *atus sum*, *ari*. 1. to hunt.
venter, *tris*. m. 3. the belly.
ventus, i. m. 2. a wind.
vēr, *vēris*. n. 3. the spring.
verber, *eris*. n. 3. a blow,
verbēro. 1. to strike.
verbum, i. n. 2. a word.
verè. adv. truly.
véreor, *itus sum*, *eri*. 2. to fear, to be concerned for.
vergo, *si*. 3. to tend to, to incline, to verge towards.
vērīsīmilis, e. probable.
verò. but.
versor, *satus sum*, *sari*. 1. to turn, to revolve, to dwell.
versus. *præp.* (c. acc.). towards.
vertex, *icis*. m. 3. the top, the crown of the head.
verto, *ti*, *sum*. 3. to turn. *versus*, turned.
véru. n. 4. a spit.
verūm. adv. but.
vērus, a, um. true.
vescor, *ci*. 3. (c. ablat.). to live upon, to eat, to devour.
vespēri. at evening. *tam vesperi*, so late.
vestībūlum, i. n. 2. the porch.
vestigium, ii. n. 2. a footstep, a vestige, a trace.
vestio, *ivi*, *itum*. 4. to clothe.
vestis, *is*. f. 3. a garment.
vētēranus, a, um. old. miles, a veteran soldier.
veto, *ui*. 1. to forbid.
vetus, *ēris*. old. *veteres*, the ancients.
vetustas, *tatis*. f. 3. antiquity.
via, æ. f. 1. a way.
viātor, *ōris*. m. 3. a wanderer, a traveller.
vīcem. (*genit.* *vicis*). change, reverse. *heu! miseram vicem*,

oh! how sad a reverse.—stead, place, office or duty.
vicēni, æ, a. twenty.
vicēsīmus, a, um. the twentieth.
viciēs. twenty times.
vicinītas, *tatis*. f. 3. the neighbourhood.
vīcīnus, a, um. neighbouring, near, a neighbour.
victīma, æ. f. 1. a victim, a sacrifice.
victor, *ōris*. m. 3. a conqueror.
victōria, æ. f. 1. a victory.
vicus, i. m. 2. a village, street.
video, *di*, *sum*. 2. to see.
videor, *visus sum*, *eri*. 2. to seem.
viduus, a, um. widowed.
vīgil, *ilis*. m. 3. a watchman.
vīgilans, *antis*. vigilant, watchful.
vīgīliæ, *iarum*. f. 1. the watch.
vīginti. twenty.
vīlis, e. vile, bad.
villa, æ. f. 1. a country-house.
villīcus, i. m. 2. an overseer of an estate.
villus, i. m. 2. long hair, coarse hair.
vincio, *nxi*, *nectum*, *circ*. 4. to bind.
vinco, *vīci*, *victum*. 3. to conquer
vinci, to fail of one's aim.
vincūlum, i. n. 2. a chain. in
vincula conjicere, to throw into prison.
vindex, *icis*. c. 3. an avenger, a protector, a defender.
vindīco. 1. to claim, to avenge.
vindicta, æ. f. 1. vengeance, punishment.
vinum, i. n. 2. wine.
viola, æ. f. 1. a violet.
viōlo. 1. to violate.
vīr, i. m. 2. a man.
vīreo, *ui*. 2. to be green.
virga, æ. f. 1. a rod, a small staff.
virgo, *inis*. f. 3. a virgin.
virgūla, æ. f. 1. a rod.
virtus, *tutis*. f. 3. virtue, power, prosperity, valour.

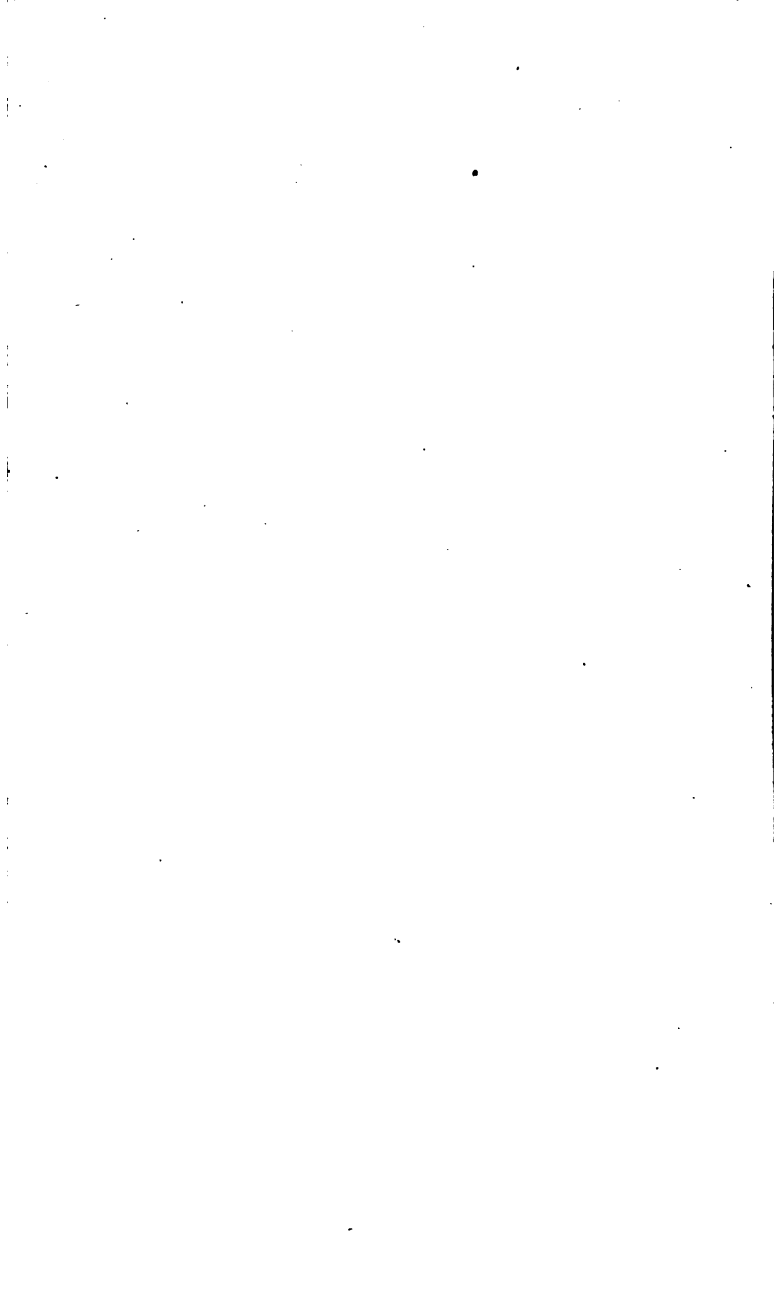
- vis. f. 3. power, strength, force.
 vis hominum, a multitude of men. vim facere, to do violence to.
 viscēra, um. n. pl. 3. the bowels.
 visus, ūs. m. 4. the sight.
 vīta, æ. f. 1. life.
 vītis, is. f. 3. a vine.
 vitifer, a, um. bearing grapes.
 vīto. 1. to avoid.
 vitūpēro. 1. to blame.
 vivīdus, a, um. lively, vivid.
 vīvo, ixi, ictum. 3. to live.
 vivus, a, um. living, alive.
 vix. adv. hardly, scarcely.
 vōco. 1. to call, to invite, to name.
 vōlo. 1. to fly.
- vōlo, ui, velle. to be willing.
 vōlūcris, e. winged; a bird.
 vōluntas, tatis. f. 3. the will.
 vōluptas, tatis. f. 3. pleasure.
 vōlūto. 1. to roll.
 volvo, volvi, volūtum. 3. to turn.
 vōtum, i. n. 2. a wish, a vow.
 vox, cis. f. 3. a voice, a word, an expression.
 vulgus, i. m. and n. 2. the people, the populace.
 vulnēro. 1. to wound.
 vulnus, ēris. n. 3. a wound.
 vulpēcula, æ. f. 1. a fox.
 vulpes, is. f. 3. a fox.
 vultur, uris. m. 3. a vulture.
 vultus, ūs. m. 4. the countenance.

List of Abbreviations of Roman Names in this Volume.

A. stands for Aulus.
 C. for Caius.
 Cn. for Cneius.
 L. for Lucius.
 M. for Marcus.

P. for Publius.
 Q. or Qu. for Quintus.
 Sp. for Spurius.
 T. for Titus.

*For Advertisement of JACOBS' LATIN READER, Part II.,
 see back of Tillo-page.*

Guy's (Joseph) School Arithmetic ;

new edition, 12mo. 2s. cloth.

Guy's (Joseph) School Ciphering Book ;

New edition, post 4to. 3s. 6d. half-bound.

Guy's (Joseph) School Question Book,

With Chart of History. 12th edition. 12mo. 4s. 6d. roan.

Guy's (Joseph Jun.) Exercises in Orthography ;

19th edition, 18mo. 1s. cloth.

Guy's (Joseph Jun.) English School Grammar.

16th edition, with Improvements. 18mo. 1s. 6d. cloth.

Guy's (Joseph, Jun.) Learner's Poetic Task Book ;

new edition, 18mo. 1s. cloth.

Hewlett's (now Mrs. Copley) Modern Speaker ;

Selections in Prose and Verse. 4th edition, 18mo. 3s. 6d. roan.

Hodgkin's Sketch of the Greek Accidence ;

2nd Edition, 8vo. 2s. 6d. sewed.

Jacobs' (Professor) Latin Reader. Part I.

With Notes. 19th Edition, 12mo. 2s. 6d. cloth, (Simpkin & Co.)

Jacobs' Latin Reader. Part II.

With Notes, 11th Edition. 12mo. 3s. cloth.

Jacob's (Rev. G. A.) Bromsgrove Latin Grammar ;

4th Edition, 12mo. 5s. cloth.

Also an Edition abridged for Beginners. 12mo. 1s. 3d. cloth.

Jacob's (Rev. G. A.) Elementary Latin Grammar.

12mo. 2s. cloth,

Jacob's (Rev. G. A.) Bromsgrove Greek Grammar ;

3rd Edition, 12mo. 7s. cloth.

Jacob's (Rev. G. A.) Elementary Greek Grammar ;

2nd Edition. 12mo. 2s. cloth.

Jones' Theory and Practice of Notes of Lessons ;

For the Use of Teachers, etc. 2nd Edition. 12mo. 2s. cloth.

Jordan's Art of German Writing ;

In asst of easy copies for Students. New Edition, oblong, 1s. 6d. sewed.

Joyce's Scientific Dialogues ; by J. H. Pepper.

Containing Dr. Gregory and Mr. C. V. Walker's improvements. New Edit., with the recent additions to Science, by J. H. Pepper. Fcp. 5s. cl.

Lebahn's Self Instructor—Readings in German,

12mo. 6s. 6d. cloth.

Le Breton's French Scholar's First Book ;

A Grammar, Vocabulary, and Phrases. New edit. 12mo. 3s. cloth.

Le Nouveau Testament ;

Large print, stereotype, for Schools. 12mo. 3s. 6d. roan (Simpkin & Co.)

Mair's Tyro's Dictionary of the Latin Language,

Remodelled by George Ferguson, A.M. 12mo. 7s. roan.

Martinelli's Italian-French & French-Italian Dictionary,

Abridged from Alberti's, by Santagnello. 7th edit. 1 vol. 9s. roan.

This book should be returned
the Library on or before the last d
stamped below.

A fine of five cents a day is incur
by retaining it beyond the speci
time.

Please return promptly.

SCHOOL BO

Nowell's I
Phædri A

Ad Editio

Pike's Ne

Containing
12mo. 1s.

Pinnock's

With Ma

Pinnock's

With Ma

Pinnock's

With Ma

Pinnock's

With Que

Schmid's

Translated
for Scho

Schrevelin

With ma

Taylor's

Or Short-

Thrower's

New edit

Answers

8vo. 2s.

White's T

With cop

White's E

12mo. 4s.

White's P

With ma

Wilcke's

a Correc

Williams'

Or, Questions in General History, Literature, and Science. New edition,
enlarged, with plates. 12mo. 5s. roan.

Williams' Parent's Catechism :

An Easy Introduction to General Knowledge. With Cuts, 18mo: 2s. cl.

Wilson's (S.) Geography Simplified.

3rd Edition, corrected and improved, 18mo. 3s., bound.

Yeates' Concise Hebrew Grammar.

7th Edition, by the Rev. F. Bialloblotzky, Ph.D. 8vo. 5s. cloth.

